

**T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL İSLAM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
ARAP DİLİ VE BELAĞATI BİLİM DALI**

**ARAP DİLİNDE KÜNYE USULÜYLE TÜRETİLEN KELİMELE
VE
BUNLARIN İ'RABDAKİ DURUMLARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Danışman
DR. AYHAN ERDOĞAN**

**Hazırlayan
Mücahit YÜKSEL
084244071003**

Konya-2009

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	2
KISALTMALAR.....	3

GİRİŞ

ARAPÇADA KÜNYE KAVRAMI.....	4
-----------------------------	---

BİRİNCİ BÖLÜM

KÜNYE USULÜYLE TÜRETİLEN KELİMELELER

1. İbn (ابن) ile türetilen kelimeler.....	14
2. Ebû (أبو) ile türetilen kelimeler.....	41
3. Ehû (أخو) ile türetilen kelimeler.....	77
4. Ummu (أم) ile türetilen kelimeler.....	78
5. Bintu (بنت) ile türetilen kelimeler.....	105
6. Benû (بنو) ile türetilen kelimeler.....	117
7. Hâlu (حال) ile türetilen kelimeler.....	152
8. Zû (ذو) ve Zâtu (ذات) ile türetilen kelimeler.....	152

İKİNCİ BÖLÜM

KÜNYELERİN İ'RABDAKİ DURUMLARI

1) “Ebû (أبو), Ehû (أخو) ve Zû (ذو)” İle Yapılan Künyelerin İ'rabı	154
2) “İbn (ابن), Ummu (أم), Bintu (بنت) ve Hâlu (حال)” İle Yapılan Künyelerin İ'rabı.....	155
3) “Benû” (بنو) İle Yapılan Künyelerin İ'rabı	156
4) “İbnâ” (ابنا) İle Yapılan Künyelerin İ'rabı	157
5) “Benâtu” (بنات) İle Yapılan Künyelerin İ'rabı	158

SONUÇ.....	160
------------	-----

BİBLİYOGRAFYA.....	161
--------------------	-----

ÖNSÖZ

Şüphesiz ki dil, toplumla ve kültürle iç içedir, hatta kültürün taşıyıcısıdır. Bir toplumun dili, kullandığı kelimeleri, sosyo-kültürel hayatı hakkında da ipuçları verir.

Arap toplumu, dile büyük önem vermekte, hatta dilin farklı kullanımından zevk almaktadır. Bunu, gerek şiirlerinde gerek hutbelerinde görmekteyiz.

Künye de, özellikle Arap toplumunda ayrı bir değer kazanmış ve zamanla da kullanım genişliğine sahip olmuş önemli unsurlardandır. Bunun kullanım ve yaygınlaşmasını da Arap toplumunun sosyal yaşamıyla ilişkilendirebiliriz. Zira Arap kültürü, atalarla övünmeyi seven, neseb ilmine ayrı bir önem veren ve kabilecilik kültürüyle de iç içe geçmiş bir kültürdür. Belki kabileciliğin getirdiği düşmanlıklarda kendini gizleme kaygısı, belki anne-babasının adıyla anılıp övünme veya karşıdakini tazim amacıyla kullanılmaya başlanan künye, zaman içinde sadece insan için kullanılmakla kalmamış, insanla olan benzerlikleri keşfedildikçe hayvan, bitki, hatta camadat için de kullanılmaya başlanmıştır.

Biz bu çalışmamızda, künyenin tanımı, tarihçesi, i'rabı hakkında bilgi verip, ayrıca, kullanılan bu künyeleri de imkan nisbetinde sunmaya çalışacağız. Bu bağlamda çalışmamızı üç bölüm halinde ele aldık:

Giriş bölümünde; isim, alem ve künye bağlantısı ele alınıp künyenin tanımı, tarihçesi ve kullanım özellikleri üzerinde durduk.

Birinci bölümde; eski lügatler ve konuyla alakalı eserler taranarak Araplar'ın kullandığı künyeler sunulmaya çalışılmıştır.

İkinci ve son bölümde ise; bu künyelerin cümle içindeki gramer özellikleri incelenerek, i'rabları üzerinde durulmuştur.

Bu çalışmayı yapmakta ki amacım, zengin Arap dilinin önemli bir unsuru olan künyeler hakkında ayrıntılı bilgi edinip, toplumda çeşitli sebeplerle verilmiş ve yaygınlık kazanmış künyeler hakkında katkı sunmaktır.

Çalışmam boyunca, gerek kaynak bulma, gerek rehberlik anlamındaki katkılarından dolayı hocalarım; Prof. Dr. Tacettin UZUN, Doç Dr. Muhammed TASA ve Dr. Ayhan ERDOĞAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Mücahit YÜKSEL

Eylül 2009

KISALTMALAR

- (a.s.) : Aleyhisselam
(c.c.) : Celle celaluhu
(r.a.) : Radıyallahu anhu
(s.a.v.) : Sallallahu aleyhi ve selem.
a.e. : Aynı eser
a.g.e. : Adı geçen eser
a.g.m. : Adı geçen makale
a.m. : Aynı makale
a.y. : Aynı yer
b. : Bin (oğlu)
Bs. : Baskı, basım
ev. : Çeviren
H : Hicri
Hz. : Hazreti
İst. : İstanbul
M : Miladi
Nşr : Neşreden
s. : Sayfa
sy. : Sayı
Tsz. : Tarihsiz
v. : Vefatı
vb. : Ve benzeri
vs. : Vesaire
Yay. : Yayınevi

GİRİŞ

ARAPÇA'DA KÜNYE KAVRAMI

ARAPÇA'DA KÜNYE KAVRAMI

Kelam, üç kısımdır: İsim, fiil ve harf. Bunlardan harfler, kendi başlarına bir anlam ifade etmez, birlikte kullanımlarla bir anlam kazanırlar. Fiiller de bir iş ve oluş bildirirler ve yine zamanla (geçmiş-hâl-gelecek) bağlantılıdır. Konumuzun temelini teşkil eden isimler ise zamanla bir bağlantısı olmaksızın varlıklara ad olan kelimelerdir. İsim kelimesinin kökeni hakkında iki görüş karşımıza çıkmaktadır:

Bunlardan birincisi, Basralılar'ın görüşüdür ki, (السَّمُو) 'den türediği yönündedir. İkincisi ise, Kufeliler'in görüşü olup, alamet anlamına gelen (السَّمَّة) "essimmetu" den türetildiği şeklindedir. Doğru olan görüş ise Basralılar'ın görüşüdür. Buna delil de cem'isinin (اسماء) şeklinde, tasğirinin de (سَمَى) şeklinde oluşudur. (سما - يسمو-سمو) 'yükseldi' anlamına gelmektedir. Yani, sanki isim denildiği zaman; açığa çıkma, belirme, ve işaret etme ifade ediliyor. İsim, müsemmaya ifade değil de işaret yoluyla delalet eder.¹

İsimler içerisinde, ad olduğu varlığı, mütekellim, muhatap ve gaip olmak gibi hiçbir kayıt olmaksızın tayin eden isimler vardır ki bunlara alem denir. Cafer, Ahmet ...gibi.² Alem, kök anlamı olarak, bayrak anlamına geldiği gibi, "alime" kökünden, bilmek ve tanımaktan gelip, tanıtan anlamınadır aynı zamanda.³ Lisanu'l- Arab'ta da, fener, çölde yolunu kaybedenlerin, yolunu bulması için dikilen şey, alamet şeklinde tarif edilir.⁴ Bu tanımlardan da anlaşılacağı üzere alem, özel isim olarak varlıklara verilen ve onları diğer türlerinden ayıran isimlerdir.

Alem, üç kısma ayrılır: İsim, künye ve lakap. İsimden kasıt, künye ve lakap olmamaktır. Künyeden kasıt, başında; (ابو), (ام)...gibi kelimeler olan isimlerdir. Lakap ise, bir kişiyi övmek ya da yermek için verilen isimdir.⁵

Biz burada, konumuz gereği künye üzerinde duracağız. Künye'nin kelime anlamlarına baktığımız zaman şu tanımlarla karşılaşırız:

¹ Abdulğani ed-Dakr, Mu'cemu'l-Kavaidi'l-Arabiyye fi'n-Nahv ve't-Tasrif ve zuyyile bi'l-İmlâ, Daru'l-Kalem, Dimeşk, 2001/1422, s.33

² Bahauddin Abdullah b. Akil, Şerhu İbn Akil, Matbaatu's-Saade, Kahire, 1962, s.103

³ el-Cevherî, İsmail b. Hammâd, Tacul-luğa ve Sihahu'l-arabiyye, Daru'l-ilm li'l- maarif, Beyrut, tsz., V/1990

⁴ İbn Manzur, Ebu'l-Fazl Muhammed b. Mukerrem b. Ali el-Ensârî, Lisanul-arab, Dâru Sadır, Beyrut, tsz., XII/419

⁵ Bahauddin Abdullah b. Akil, a.g.e., s. 104

Nahivcilere göre künye, alemin kısımlarından birisidir. Künye ile kastedilen, başına (أبو ve أم) gelen isimlerdir. Araplar, künyeye çok önem verirdi, hatta çeşitli hayvanlara ait de künye yaparlardı.⁶ Aslı, kinayeden gelmektedir. Kinaye de, bir şey söyleyip onunla başka bir şey kasetmektir.⁷ Kamus sahibi de aynı şekilde (كنى- يكنى- كناية) Bir şeyi söyleyip başka bir şeyi kasetmek⁸ diye tarif eder. Halil b. Ahmet, künyenin iki anlamı üzerinde durur: 1- Bir şey söyleyip başka bir şeyi kasetmek. 2- Bir adamın isminin yerine kullanılan isimdir. (أبو زيد) gibi.⁹ Curcani, künyeyi, “başına; أب - أم - ابن - بنت gelen isimlerdir” şeklinde tanımladıktan sonra kinaye ile alakasına değinerek, “Kinaye, kapalı sözdür. Yani manası lügat olarak açık olsa da hakiki manası ve mecazi manasının kasetilmesi eşit seviyede olan sözdür. Böylece kasetilen şey hakkında tereddüt olur¹⁰ demektir. Lisanu’l-Arab’da da yine, maksadı, üstü kapalı ve dolaylı şekilde anlatma, bir şeyi söyleyip başka bir şeyi kasetmek şeklinde tanımlanır.¹¹

Tüm bu tanımlarda dikkati çeken ortak nokta şudur: Künye, gerçek ismi gizleyen ve onun yerine kullanılan mürekkebi bir isimdir. Üç çeşit künye vardır:

- 1- Söylenmesi hoş görülmeyen bir şeyi gizlemek için onun yerine kullanılan
- 2- Saygı ifadesi olarak bir kişinin, bir isimle kinaye yapılması
- 3- Künye’nin isim yerine kullanılması, böylece sahibi onunla tanınır. (أبو لهب) gibi.¹²

Araplar’ın künye kullanma sebepleri hakkında bazı rivayetler bize ulaşmıştır. İbnu’l-Esir der ki: Bana ulaştığına göre Araplarda künyenin sebepleri şunlardır: İlk krallardan birinin bir oğlu oldu. Bu çocuk güzel yüzlü ve asalet emareleri olan bir çocuktur. Babası onu çok sevdi. Çocuk büyüdü ve babası onun bir kral gibi eğitilmesini istedi. Bunun için onun, medeniyetten uzak bir yerde eğitimcileriyle beraber yalnız ikamet etmesini istedi. Çölde bir ev yaptırdı ve oraya yerleştirdi. Krallık ve edeb ilmini öğrenmesi için ortamı hazırladı. Dünyalık ihtiyaçlarını da hazırladı. Sonra ona yardım etmeleri ve eğitimine eşlik etmeleri için de amcasının ve emirlerin akran oğullarını da gönderdi. Her senenin başında oğullarının yanına gider, bu

⁶ Ahmet b. Ali el-Kalkaşendi, Subhu’l-A’sâ, Dâru’l-kutubi’l-ilmîyye, Beyrut, V/405

⁷ İbnu’l-Esir, el-Murassa’, Matbaatu’l-İrşad, Bağdat, 1391, s.40

⁸ el-Fîruzabâdî, Muhammed b. Ya’kub, e l-Kamûsu’l-Muhit, Beyrut 1991, IV/384

⁹ el-Halil b. Ahmed, Kitabu’l-ayn, Muessesetu’l-A’lemi li’l-Matbûât, Beyrut, 1988. s.733

¹⁰ Curcani, Seyyid Şerif, Kitabu’t-ta’rifat , İst., 1283, s.267

¹¹ İbn Manzur, Ebu’l-Fazl Muhammed b. Mukerrem b. Ali el-Ensârî, a.g.e., XV/ 233

¹² el-Ezheri, Ebu Mansur Muhammed b. Ahmed b. Ezher el-Herevi, Tehzibul- Luğa , ed-Daru’l-Misriyye, li’t-Te’lif ve’t-Terceme, Kahire 1964, X/374

esnada oğulları olan emirleri de yanına alırdı. Oraya vardıkları zaman kralın oğlu, tanımak için babasının yanındaki kişileri soruyordu. Bunun üzerine kendisine, yanındaki çocuklar kastedilerek; “bu falanın babası”, “şu falanın babası” deniyordu. Çocuk ta onları oğullarına izafe ederek tanıyordu. Böylece Araplarda künye görüldü. Sonra yaygınlaştı ve herkesi oğlunun adıyla künyeli söyler oldular.¹³

Ebu'l-Fâzıl Ebu Rıza da bu hususta şu ihtimallerden söz eder :

“Araplar arasında künyenin kullanımı, isimlerini gizlemek için olabilir. Çünkü onlar, savaş ve çatışmalar arasında yaşayan bir topluluktur. Belki de bilinen meşhur isimleri gizlemek için künyeler edindiler. Dillilerin künyeyi, “örtü” olarak açıklamaları da bunu destekler.”¹⁴

Harplerde mubareze için çıkanların, “ben falan oğlu falan” diyerek hitap etmesi de Arapların şiarlarındanı.¹⁵

el-Ehdel der ki : Künyenin bir çok amacı vardır :

1_Kişinin hakkında bilgi vermek. Örneğin Ebu Talib, oğlu Talip ile künyelenmiştir. En çok kullanılanı budur.

2_Ümit, iyi olmasını temenni. Çocukların iyi, faziletli olması istendiği zaman “Ebu'l-Fadl” ismini koyarlardı.

3_Zıddına işaret etmek için. (Ebu Yahya→Ölüm Meleği)

4_Bir kişi, bir özellikle meşhur olduğu zaman onunla künyelenir. (Adı İbrahim olana “Ebu'l-Vefa” denmesi gibi.) Hayvan künyelerinin çoğu da bu kabildendir.¹⁶

Bir kişinin isminin “ebu” ile künye yapılması, ona hitap ederken künye ile tazim içindir. Çünkü bu onun tecrübe ve olgunluğuna delalet eder.¹⁷

Razi de aynı konuyla ilgili olarak, Araplarda künye, tazim için kullanılır. (İsimle açıklık olmadığı için). Çünkü bazı insanlar, isminden çok künyesiyle anılır demektedir.¹⁸

Künyede tazime delalet etme yönleri ise şunlardır:

¹³ İbnu'l-Esir, a.g.e., ,s.1-42

¹⁴ Seyyid Muhammed Rıza el-Huseynî, Turasuna, (el-Kunye: hakikatuhu ve mizatuha ve eseruha fi'l-hadarati ve'l-ulumu'l-islamiyye), sene-4, sy. 4 , s.10

¹⁵ İbn Manzur, a.g.e., XX/98

¹⁶ el-Ehdel, el-Kevakibu'd-Durriyye, Beyrut 1995/1415, I/52

¹⁷ İbn Kuteybe, Te'vîlu Muşkilu'l-Kur'an, (nşr. Seyyid Ahmed Sakr), Kahire 1393/1973, s. 256

¹⁸ el-İstirabâdî, Rıza Muhammed el-Hasen, Şerhu'l-Kâfiye, Matbaatu'ş-Şeriketi's-Sahafiyye, İst. 1310, II/139

- 1) İsmi anılmaması
- 2) Babalara nisbet etme. (ibn ile olursa)
- 3) Olgunluk ve tecrübeye delalet etme (ebu ile olursa)

Künye genelde tazim için kullanılsa da bazen yermek için, tahkir için de kullanılır. O zaman, buna delalet eden bir karine bulunur. ¹⁹

Künyeler, iki kısımdır:

- 1) **Müfred Künyeler:** Bir misli, dengi olmayan künyelerdir. (Ebu's-Selil : Basralı Kays / Ebu'l- Mesâkîn : Cafer b. Ebi Talip(Miskinleri sever onlarla otururdu.) ²⁰
- 2) **Nadir Künyeler:** İbnu'l-Esir der ki : İsimler ve künyeler hususunda iki kısım görürüz
 - a) Mu'tad olan : Çocuklarla künye yapılması bu kısımdandır.
 - b) Ğayrı Mu'tad : Nadir olan künyelerdir. Örneğin Hz. Ali için "Ebu Turab" denmesi. ²¹

İbnu'l-Esir der ki : Araplar, saygı ifadesi olarak kız ve erkek çocuklarını, asıl isimlerini terk ederek babalarına da izafe etmişlerdir.²² Künyede asıl olan, erkek evlatlarla yapılmasıdır, böylece çocukları belli olur. Ancak erkek çocuğu yoksa kız çocuğuyla da yapılır. Kız ve erkek çocuğu yoksa kendisine en yakın olan; kardeş, hala, amca, teyze ile künye yapılırdı.²³ İyimserlik beklentisi olarak, ki yaşasın da o isimdeki gibi bir oğul olsun diye, bazen küçük yaşta künye verilirdi.²⁴

Nevevî der ki : Erkeğin, bir çocuğu varsa onunla künye yapılır. Erkek veya kız olması farketmez.²⁵ Sahabeden, kızıyla künye yapılanlar vardı. Ebû Fatıma el-Leysî, Ebû Meryem el-Ezdî ... gibi. Hz. Peygamber (s.a.v.)' in künyesi de "Ebû'l-Kasım" idi. Kasım, Onun en büyük oğluydu. Hz. Peygamber (s.a.v.), "Ebu'l-Hakem" diye künyelenen birisine en büyük oğlunun adını sormuş, aldığı cevap üzere de onun künyesini, "Ebû Şureyh" olarak değiştirmiştir. Aslen bir çocuğu olmadan da künye verilmesi caizdir. Ebû Hureyre'nin künyesi buna örnektir.²⁶

¹⁹ İbnu'l-Esir, a.g.e., s. 43

²⁰ Dulabî, el-Kunâ ve'l-Esma, Dâru'l-kutubi'l-ilmiiye, Beyrut 1999, I/77

²¹ İbnu'l-Esir, a.g.e., s. 44

²² İbnu'l-Esir, a.e., s. 43

²³ Abbas Hasan, en-Nahvu'l-Vâfi, Daru'l-Maarif (3. Bs.), Kahire 1966, I/277

²⁴ el-İstirabadî, Rıza Muhammed el-Hasen, a.g.e., II/139

²⁵ Ahmet b. Ali el-Kalkaşendi, a.g.e., V/407

²⁶ Ahmet b. Ali el-Kalkaşendi, a.e., V/408

Erkeklerde olduğu gibi, kadınlar da erkek veya kız çocuklarının adıyla künye alabilirlerdi. Çocuğu olmasa da başka biriyle künye alabilirlerdi. Örneğin Hz. Aişe' ye (r.a) , kardeşi Esmâ'nın oğlu Abdullah ile "Ummu Abdillâh" şeklinde, Hz. Peygamber (s.a.v.) tarafından künye verilmiştir.²⁷

Müslümanlar ve kafirlere künye verilmesi konusunda da farklı uygulamalar göze çarpmaktadır. Şeyh Muhyiddin en-Nevevî "el-Ezkâr" adlı kitabında şöyle der :

Edebe uygun olan, fazilet sahibi ve onlara yakın insanlara hitap ederken künye kullanılmasıdır. Bu, onlara bir mektup yazılırken veya onlardan bir şey rivayet ederken de böyledir. Bunun için, "Ebu filan" veya "Filan ibni filan" vb. bana anlattı diye ifade ederlerdi.

Öncekiler, birbirlerine hitapta saygı göstermek için künye ile seslenirlerdi. Hatta bunu halifeler ve krallar için de kullanırlardı. Bunda mubalağaya da gittiler ve bazı kişilerin asıl ismini künye olarak kullanırlarken ikinci bir künye bile söylediler. Örneğin Hz. Ebubekir için, "Ebu'l-Menâkib" künyesi kullanılırdı. Eski zamanlarda künyenin sadece halife ve emirlerine has kullanıldığı da oldu. Sonra saygı ifadesi lakaplarla yapılmaya başlandı ve künye sadece krallar ve halifeler için kullanılır oldu. Kadınlar için de künye kullanılmıştır. Örneğin Hz. Aişe için; "Ummu'l- Mu'minîn" ve "Ummu Abdillâh" künyeleri kullanılırdı. Kâfir ve fasıklar hakkında da Nevevi'nin şu beyanına rastlamaktayız:

Kâfir, fâsık ve bid'atçılar, künyeleri dışında tanınmıyorlarsa künye kullanılması caizdir. Allahu Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Ebû Leheb'in elleri kurusun". Onun adı, Abduluzza'dır. Sadece künyesiyle tanındığından dolayı böyle dendiği söylenir. Bir görüşe göre de adında puta kulluk ifadesi olduğu için kerih görüldüğünden böyle söylenmiştir. Yine ismi "Abdumenaf" olduğu halde, hadiste "Ebu Talib" tekrar olarak anılmıştır.²⁸

Araplar, künyeleri sadece insanlar için kullanmakla kalmamışlar, zaman içinde insanla benzerliğini gördükleri bazı konularda hayvan, bitki, cemadat gibi varlıklar hakkında da künyeler kullanmaya başlamışlardır. Cahız der ki :

²⁷ Ahmet b. Ali el-Kalkaşendi, a.e., V/409

²⁸ Ahmet b. Ali el-Kalkaşendi, a.e., V/406

Araplar, özelliklere dayalı olarak da çeşitli isimlerle künye yaparlardı. Mesela, yemek amacıyla; taş, köpek ve eşek gibi isimlerle künye yaparlardı. Zekiliğinden dolayı kurtla, kuvvetinden dolayı eşekle, uyanıklığından dolayı köpek ile künye yaparlardı.²⁹

Arapların, künye koymadaki bu serüvenini şu şekilde özetleyebiliriz:

_ İnsanlarla görülen bazı ortak noktalarından dolayı bazı hayvanlar ve kuşlara da künyeler verilmiştir. Bu konuda şu aşağıda ki örnekleri vermek mümkündür:

Aslan : أبو الحَارِثِ أبو الأبطال أبو خَضُّصْ أبو فَيَّاسْ أبو العَلَبَسْ أبو الوليدِ

Çekirge : أبو عُجَيْفِ

Eşek : أبو زيادِ أبو صابِ أبو مَحْمُودِ أبو نافعِ

Yılan : أبو الربيعِ أبو السَّحَابِ أبو عُفَّانِ أبو اليَقْتَانِ

Tavus : أبو الحَسَنِ أبو الوَشْرِيِّ

Kurt : أبو جَعْفَرَةَ أبو ثَمَامَةَ أبو كاسِبِ³⁰

Bu tarz, yani Arapların vahşi hayvan ve kuşlar için de künye kullanmaları, onları, düzenleri bakımından insanlara benzetmeleri dolayısıyladır. Onların da aileleri var ve babalık, annelik, evlatlık onlarda da söz konusudur.

_ Bu bağdan, benzerlikten dolayı, görünmeyen varlıklar için de künye kullanılmıştır:

İblis : أبو اللُّؤُوسِ أبو لَهَيْيْ أبو مُخَلَّدِ أبو مُرَّةَ

Cin : بنو زَوْبَعِ بنو غَزَّوانِ بنو هنامِ

Şeytan : أبو سَفَقِ أبو لَيْبَيْيْ

_ Yine sevdikleri ve sevmedikleri şeylerde de künye yapmışlardır:

Kadeh : أبو الأَنْوَارِ

Tas, ibrik : أبو اللاتيسِ

Ney, kaval : أبو السَّرَاقِ

Sofra, sini : أبو الحَرِّ³¹

²⁹ Lütfi el-hûrî-Sa'dî Yusuf, e t-Turasu'ş-şa'bi, (sene-9/sy.-4), 1978 , Daru'l-Hurriyye, Bağdat, s.23

³⁰ Lütfi el-hûrî-Sa'dî Yusuf, a. m., s.24

³¹ Lütfi el-hûrî-Sa'dî Yusuf, a.m., s.25

_Bazen de künyeler, zıddını hissettirmek ve ummak şeklinde zıd kelime ile yapılır:

Ölüm : أبو يحيى أم الم أم الرقوب

_Bazı künyelerde de dini bakış açısının izleri görülür :

Şarap : أم الخبيث أم الأثم

Batıl : ابن الألال ابن التلال ابن بقلل ابن سبقلل ابن فقلل

Mekke : أم النوى

İlim : أم الفصائل

Dünya : أم ذفب أم درن أم ذفب أم زافية أم غل أم الفناء

_ Bazı künyeler de çevrelerinde ki aletler ve tabiat unsurlarına verilmiştir :

Deniz : أبو خالد ابن يحيى

Soğuk : أبو الغمام بنات السحاب

Deve : بنات الليل بنات اللئوش بنات المعى

Sebze, yeşillik : أبو جميل أبو الحضرة

Taş :³² أبناء المسالك بنت الأرض ابنة الجبل بنات الصوى

_Bir grup künyeler de vardır ki, musibetlere isim olarak verilmiştir. Ayrıca “ebu” ile değil “ummu” ile künye yapılmıştır:

Musibetler :³³ أم حويلر أم الدهج أم عبي أم قهرم

³² Lütfi el-hûrî-Sa'dî Yusuf, a.m., s.26

³³ Lütfi el-hûrî-Sa'dî Yusuf, a.m., s.30

Bunların dışında, kitaplara da künyeler verilmiştir.

İmam Nevevî, kitaplarda da, eğer isminden daha meşhursa ve onunla tanınıyorsa künyesinin yazılabileceğini söylemiştir. Künyeler, kitabın başında yazılır.³⁴

Tabakât kitaplarında ravilerin biyografilerinde, künyelerinden de söz edilir. İbnu's-Salâh, ravileri :

- 1- Hem künyesi hem ismi olanlar,
- 2- Künyeleriyle tanınıp ismi bilinmeyenler,
- 3- İsmi ve künyesi olduğu halde künyesi ile lakaplananlar,
- 4- iki veya daha çok künyesi olanlar,
- 5- İsmi bilinen fakat künyesinde ihtilaf edilenler,
- 6- Künyesi bilinip isminde ihtilaf edilenler,
- 7- Az da olsa hem isminde hem de künyesinde ihtilaf olanlar,
- 8- İsim ve künyesinde ihtilaf bulunmayanlar,
- 9- İsmi bilindiği halde künyesiyle meşhur olanlar şeklinde dokuz guruba ayırır.³⁵

Künyesiyle meşhur olmuş kişilerinin isimleri, ismiyle meşhur olmuş kişilerin künyeleri ve muhaddislerin lakaplarını konu alan kitaplar da yazılmıştır. Örneğin; Ahmet b. Hanbel'in "İsimler ve Künyeler" kitabı, Ebu'l-Ferc İbnu'l-Cevzi'nin, "Kitabu'l-Esma ve'l-Elkâb", Ebu Abdillah el-Hakim'in "Kitabu'l-kunâ ve'l-elkâb", Şirarî'nin, "Kitabu'l-elkâb ve'l-kunâ"sı, Ebu'l-Fadl el-Felekî'nin "Kitabu'l-elkâb"ı, Buhari'nin, "Kitabu'l-kunâ"sı bunlardan bazılarıdır.³⁶

_Bazı künyeler, isimlerin önüne geçmiş ve bu kişiler, isimlerinden ziyade künyeleriyle tanınmıştır. Bunlara da şu isimleri örnek verebiliriz:

- Abdullah b. Abbas : İbn Abbas
- Abdullah İbn Zubeyr : İbn Zubeyr
- Zalim ibn Amr: Ebu'l-Esved ed-Duali

³⁴ Ahmet b. Ali el-Kalkaşendi, a.g.e., V/410

³⁵ İbnu's- Salah, Mukaddimetu İbni salah, (nşr. Mustafa Dîb el-Buğâ), Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Dımeşk, 1984, s.198-202

³⁶ Muhammed b. Cafer el-Kettanî, er-Risâletu'l-mustedrafe, Dâr-u Kahraman, İst., tsz., s.120-121

Bunların dışında; Ebu Bekr, Ebu Cehil, Ebu Leheb, Ummu Seleme, Ebu Talib, Ebu Talha gibi isimler de, künyesi isminin önüne geçenlerdendir.³⁷

Hulafa-i Raşidin ve bazı sahabilerin künyeleri de şunlardır:

Hz. Ebubekr'in (R.A.) (Abdullah İbn Osman) künyesi : أبو بكر

Hz. Ömer'in (R.A.) künyesi : أبو حفصه

Hz. Osman'ın (R.A.) künyesi : أبو عبدالله أبو عمر أبو ليلى

Hz. Ali'nin (R.A.) künyesi : أبو الحسن أبو تراب

Hz. Zübeyr b. Avvam'ın (R.A.) künyesi : أبو عبدالله.³⁸

Son olarak Hz. Muhammed'in (s.a.v.) künyeleri ve Onun künyesini, başkalarının da kendileri için kullanmaları konusuna değinmek istiyorum. Hz peygamber (s.a.v.), kendi künyesinin kullanılmasını, hitapta doğuracağı bazı sakıncalar yüzünden yasaklamıştır. Bu konuda çeşitli ravâyetlere rastlamaktayız :

Bazı rivayetlerde, Hz peygamber (s.a.v.), ismiyle isimlendirmeye izin verip künyesine izin vermezken , bazı rivayetlerde ise ismi ile künyesinin beraber kullanılmasını yasaklamaktadır. Hz. Ali'ye hitaben, vefatından sonra hem ismi hem de künyesini çocuğuna vermesi konusundaki isteğine verdiği olumlu cevabın, Hz. Ali için bir ruhsat olduğu da söylenmiştir. Ancak, on sahabinin, Hz. Peygamber'in (s.a.v.) hem ismi hem de künyesini birlikte aldıkları bilinmekte, ve Onun da, kendisine olan sevgilerinden dolayı bu duruma musamaha gösterdiği anlaşılmaktadır.³⁹

Bütün bu verilerden anlaşılmaktadır ki Araplar, günlük yaşamlarında künyeye büyük önem vermektedir. Başlangıçta kişileri tazim amacıyla yapılan bu uygulama, zaman içinde hayatın tüm alanlarına yayılmıştır. Her ne kadar künyelerin çıkış noktası, insana isim olması noktasındaysa da, yaşam tecrübesi içinde görülen benzerliklerden dolayı bu künyeler, hayvan,

³⁷ Lütfi el-hûrf-Sa'dî Yusuf, a.g.m., s.24

³⁸ Dûlâbî, a.g.e., I/16-19

³⁹ Ebu Abdillah ibn Mende, Fethu'l-bâb fi'l-kunâ ve'l-ekâb, (nşr. Ebu Kuteybe Nazar Muhammed el-Faryabî), Mektebetu'l-Kevser, Riyad, 1996, s.18-21

bitki ve cemadata da verilir olmuştur. Varlıklara verilen künyeler bize, Arap toplumunun ahlakı, sosyokültürel yaşamı, sevdikleri, sevmedikleri...vb. konularda da bilgi sunmaktadır.

Künye hakkında ki bu ön bilgiden sonra birinci bölümde, ismini verdiğim bu varlıklara verilen künyeleri mümkün olduğu kadar yansıtmaya çalışacağım.

BİRİNCİ BÖLÜM

KÜNYE USULÜ İLE TÜRETİLEN KELİMELELER

Bu bölüm hazırlanırken; Mustafa b. Şemseddin el-Ahterî'nin Ahterî-i Kebir, Ahmed b. Faris'in Mucemu Makayîsi'l-Luğa, Bustânî'nin Muhitu'l-Muhît, Cevherî'nin Tacul-luğa, Cubran Mes'ûd'un er-Râid, Ezherî'nin Tehzibu'l- Luğa, Feyyûmî'nin el-Misbahu'l-munir fi garibi's-şerhi'l-kebir li'r-Rafii, Fîruzabâdî'nin el-Kamûsu'l-Muhit, Halil b. Ahmed'in Kitabu'l-ayn, İbnu'l-Esîr'in el-Murassa', İbn Manzûr'un Lisanul-arab, İbn Sîde'nin el-Muhassas, Zemahşerî'nin Esâsu'l-Belâğa, Nevin Karabela'nın el-Muhibbi ve "Mâ Yu'avvel Aleyh fi'l-Mızâf ve'l-Muzâf İleyh" Adlı Eseri (Tahkik) (Basılmamış Doktora Tezi), Zebîdî'nin Tâcu'l-Arûs min Cevâhiri'l-Kamus, Zebîdî'nin et-Tekmiletu ve'z-zeylu ve's-sılatu lima fate sahibe'l-kamus mine'l-luga ve Muhammed Mustafa el-Avidî'nin Mu'cemu'l-Feraidi'l-Meknune fi'l-esvat ve'l-kunye ve't-taklib ve'l ezda adlı eserlerinden faydalanılmıştır.

1. İBN (Oğul) İLE YAPILAN KÜNYELER

İnsan /Yahya el-Kureşi. İslam’da vergi tarihi incelemesi için önemli bir kaynak olan “Harac” kitabının yazarıdır	:	ابن آدم
Muhammed b. Abdilllah el-Benelusi. (1198-1259) Endülüslü tarihçi, ve siyasetçi ve şairdir.	:	ابن الأبار
Bir yer ismidir. “Necd İbn Ebell” denir. Lügatte ise, “Kınanacak bir tarafı görülmeyen” demektir. Zıddı, zalim ve günahkardır.	:	ابن أبلّ
Cahiliyeden biri kişidir. Peygamber’e (s.a.v.) iman etmiş ve uymuştur	:	ابن أبي حمّساء
İnsan	:	ابن أبي الدنيا
Ömer b. Ebi Rebia. Gazelleriyle meşhur bir Emevi devri şairi	:	ابن أبي ربيعة
Muallaka şairlerinden Zuheyr	:	ابن أبي سلمى
İsmi Abdurrahman olan meşhur büyük tâbii. Fıkıfta mezhep ve görüş sahibi meşhur bir imamdır.	:	ابن أبي كَيْلى
Muaviye b. Ebi Sufyan’ın, kardeş saydığı Ziyad b. Şuayye	:	ابن أبيه
Sıpa	:	ابن أتان
Yular	:	ابن الأتان
Arap alimlerinden üç kardeşin ismi: Mecduddin Ebu’s-Saadât, İzzeddin Ebu’l-Hasen Ali, Nasrullah Ziyauddin Ebu’l-Feth.	:	ابن الأثير
İşini iyi bilen kişi	:	ابن أجداهها
Hız İsmail (a.s.) Äcer, annesi Hacer’dir	:	ابن آجر
Sabah / Kapalı olmayan açık iş / Meşhur adam	:	ابن أجلي

Harem’de bir yer olan “Ecyad” halkından olan	: ابن أجياد
İşini sağlam yapan kişi için mesel olarak kullanılır. “İşinde tek” demektir	: ابن إحداهما
İhtiyatlı, dikkatli	: ابن أحذار
Böğrü beyaz olan vahşi eşek	: ابن أحقب
Amr b. Ahmed el-Bahili. Meşhur bir şairdir. Şiirleri ile çokça delil getirilir	: ابن أحمَر
Veled-i Zina	: ابن أحلامِ النِّيام
Bir kişiyi, fesatlığından dolayı yermek için kullanılı	: ابن آخِرِ لَيْلَةٍ
Annesi esir olan kişi	: ابن أخيدة
Büyük kova	: ابن أديم
Eşekler	: ابن آذان
Dört tanenin dördüncüsü / Ebu’d-Dinar Ali b. İbrahim b. Mes’ud el-Hafâcî	: ابن أربعة
Tepe başlarında çıkan bir ot çeşidi / Kurt / Karga / Yolcular / Fakirler/ Misafir	: ابن الأرض
Meşhur bir şair. İsmi Abdurrahman b. Erta b. Seyhan el-Muharibi	: ابن أروطة
Dişi dağ keçisi / Velid b. Ukbe. Erva, onun ve Hz. Osman’ın annesidir	: ابن أروى
Ondört gecenin dolunayı	: ابن أسبوعين
Sövmek, sövgü ifadesi	: ابن استها
Siyer Musannıflarından Ebubekr Muhammed. (v-768)	: ابن اسحق
Araplar arasında, “dikkatsizlik” anlamında kullanılır	: ابن أسيّة
Ziyafetle beraber, Haccac b. Yusuf’un yanına gelen Abdurrahman b. el-Eş’as	: ابن الأشعث
Zıt anlamlı isimledendir: 1) Yalancılıkla itham edilen. 2) Doğru sözlü	: ابن الأعرابي
Araplar arasında meşhur, kötü huylu bir at. Elden ele dolaşmıştır	: ابن أعوج
Güzel konuşan	: ابن أقوال

- Atları tanıyan ve bu konuda danışılan bir adam : ابن أَقْيَصِر
- Kınama ve sövgü için kullanılan bir künye. Berir, misvak ağacının meyvesidir : ابن آكِلَةِ الْبَرِير
- Güzel konuşan : ابن أَكْيَاس
- Batıl : ابن أَلّ
- Kınanan fakat tanınmayan kişi için kullanılır. / Azgın, cahil / Batıl : ابن الإلّال
- Kendisi ve babası tanınmayan : الضلال بن الإلال
- Güneş ışığı / Sabah : ابن الإهّة
- Amr b. Eşyem el-İyadi. Çok şehvetli birisiydi. Bu konuda mesel getirilirdi : ابن أَفْزَر
- Kardeş : ابن الأُم
- Adamın evlendiği kadının, önceki eşinden olarak yanındaki çocuk : ابن امرأتك
- Küçük çocuk : ابن أُمس
- Kınama amacıyla kullanılan bir künye. “Ben seni kınıyorum, sen beni terk ediyorsun, biz önceden bir güven vermedik” şeklinde söylenir. ابن أَمّة
- Ebubekr Muhammed İbnu'l-Kasım el-Enbari. İleri gelen hafızlardandır : ابن الأنباري
“Ğaribu'l-Hadis” adlı eseri vardır. (H-328) de vefat etti.
- İnsan : ابن الأنثى
- Dost : ابن الانس
- Kirpi : ابن أنقد
- Az bulunan bir mantar çeşidi : ابن أوبر
- Çakal : ابن آوى

Tecrübelerle, anlayışı sağlamlaşmış kişi / Devamlı kendisini ilgilendirmeyen : işlere karışan kişi / İnsanlar / Yeni doğmuş çocuk.	ابن أَيَّام
Muhammed b. Sâiğ. Aristo'yu şerheden Arap filozof. (v-1138) :	ابن باجة
İçinden çıkılamayan karışık işler / Konuşmasında karıştıran kişiyi yalanlamak : için kullanılan bir künye.	ابن باط
İşini iyi bilen, mahir :	ابن بجدتها
Taif'te meşhur bir şarapçı :	ابن بُجْرَة
Ayın son gecesi :	ابن براء
İsmi Amr olup, Arapların bahadırlarındandır. Saldırganlığıyla örnek gösterilirdi :	ابن بَرَّاق
Musibet :	ابن بَرَّح
Ekmek. (Çünkü ekmek buğdaydan yapılır) :	ابن بُرَّة
Annesi, babasından sonra evlenen çocuk :	ابن البُرُوك
Karga :	ابن بريح
Şam'da bir köy :	ابن بسيل
Hz. İsa / İnsanoğlu :	ابن البشر
Tüm ilgisi yemeğe olan obur :	ابن بطنه
Muhammed b. Abdullah. (1303-1377) Tanca'da doğdu. Dünya'nın bir çok : yerini gezdi. "Tuhfetu'n-Nizar fi Ğaraibi'l-Emsâr" ve "Acaibu'l-Esfar" ın yazarıdır	ابن بطوطة
İşini iyi bilen, mahir :	ابن بعنتها
Herhangi bir şeyi iyi tanıyan (Buğsut, vadinin ortası demektir) :	ابن بُغْطَط
Cariye çocuğu :	ابن البَغِيَّة
Eski cahiliye döneminde yaşayan bir kişi. 350 sene yaşadığı, İslam'a yetiştiği : ancak müslüman olmadığı söylenir. İsmi Abdulmesih b. Amr b. Bukayle olup hristiyandı. / Cariye çocuğu.	ابن بَقِيلَة
Köpek :	ابن بقيع

Üzerinde makaranın döndüğü mihver : ابن بكرة

Hemşehri : ابن البلد

İşini iyi bilen, mahir : ابن بلدتها

Mekanı tanıyanı, bilen kişi : ابن البليدة

İşinde uzman olan kişi : ابن بؤبو

Öz evlat : ابن البوح

Köpek : ابن بوزع

Savaşmayı ve diğer işleri bilen kişi : ابن بھتة

Nesebi bilinmeyen kişi : ابن بھلل

Nesebi bilinen kişi : ابن بھلان

Hor ve zelil kişi : بئل بن بھلان

Kim olduğu bilinmeyen, tanınmayan değersiz kişi. : ابن بى

Hüsrân ve zorluk : ابن بياب

İşi bilen, işin ehli : ابن بيتها

Kendi evi dışında başka bir ailede eğitilmiş insan : ابن البيت

Çölde oturan bedevi : ابن البيداء

İsmi Abdullah'tır. Kendisine şeyh denir. Alış-verişlerinde hep zarara uğrayışıyla : ابن بيدرة
mesel olmuş bir kişidir.

Erkek deve kuşu / Bütün kuşlar : ابن البيضة

Bir tepenin başında bir deveyi kesecekken kesemeyen bir adam. Bir işe giriştiği i : ابن بيض
zaman önüne engel çıkıp işi bitiremeyen kişilere mesel olarak kullanılır / Ād kav-
minden zengin bir tüccar / Sabah / Meşhur bir şair .

Abdullah b. Ahmed. Botanikle uğraşanların öncüsüdür. Malaga'da doğdu : ابن البيطار
“el-Câmi' li-mufredâti'l-rdviyeti ve'l-eğziye”, meşhur eseridir.

İşi bilen, uzman adam :	ابن تَامُورِهَا
Cariye çocuğu. Annesinden dolayı kınamak için kullanılır :	ابن ثُرْمِي
Mahir :	ابن تَقْن
Batıl, yalan ve tehlikeli işlerde giden kişi / Kendisi ve babası tanınmayan kişi :	ابن التَّلَال
Azgın adam :	الضلال بن التلال
Küçük bir kuş :	ابن قمرَة
Batıl :	ابن تَهْلَل
Üstlendiği işin üstesinden gelen kişi için kullanılır :	ابن تَأْدَاء
Kokmuş siyah balçık / Ahmak :	ابن تَأْطَاء
İşlerden anlayan, bilen adam :	ابن ثَرَاهَا
Kınama ve sövgü ifadesidir :	ابن ثَعْرِ الكَلْب
Bir işi iyi bilen kişi. Asıl kullanımı ise, yolu iyi tanıyan klavuz içindir./ Çoban :	ابن تَلَّة
Karga. (Meyvelere çok saldırdığı için bu isim verilir.) :	ابن ثَمْرَة
Aylı gece :	ابن ثَمِير
Azgın adam :	الضلال بن تهلل
Yankı, bağırana dönen ses :	ابن الحَبَل
Medine'de bir hurma ağacı :	ابن جَبِين
Eritilip sızdırılmış tereyağı :	ابن الجُدَام
Bitki içinde bulunan bir çeşit kurtcağız / Beyaz çekirge :	ابن الجرادة
Tanınmayan kişi / Varaka b. Cer'ab b. Tamir :	ابن جَرَعَب
Üzüm :	ابن جَفْنَة
İşleri şeffaf olan adam / Sabah :	ابن جَلَا

Annese esir olan kişi :	ابن جلبية
Ayin doğmadığı karanlık gece :	ابن جمير
Osman b. Cenâ el- Mevsilî. Meşhur nahivcilerdendir. (v (H-392)) :	ابن جنى
Suikast sonucu öldürölmüş biridir. Kavmi, onu öldüreni bulamamıştır. Helak olmuş, durumu bilinmeyen kişi için mesel olarak kullanılır.	ابن جَوْشَن
Düşmüş, adı sanı batmış kişi için kullanılan bir künyedir :	ابن حارِض
Ekmek :	ابن الحبة
Ekmek :	جابر بن حبة
Hurma salkımı :	ابن حبيق
Hurma salkımı :	ابن حبين
Çok eskiden yaşamış bir şair. Çok maharetli bir doktor olduğu söylenir. Tıp konusunda kendisiyle darb-ı mesel söylenir.	ابن حديم
Araplar arasında, Lokman hekimden sonra tıpta itibar edilen kişi. Tıpta maharet konusunda örnek gösterilir.	ابن حزم
İmam Ahmed b. Hanbel :	ابن حنبل
İkinci halife Hz. Ömer :	ابن حنتمة
Cesur, savaşın hallerini ve şiddetini bilen kişi :	ابن حرب
Kınanacak işlerden uzak kalan şerefli adam :	ابن حرة
Annese, babasının kavminden olan :	ابن حرة
Sövmek, sövgü :	ابن حقري
Yumuşak huyluluk :	ابن الحلم
Karataşlık olan Hımara'ya bakan bir dağ :	ابن الحمارة

Sövmek için kullanılan bir künye. “İcan” ile popo kastedilir :	ابن حَمْرَاءِ الْعِجَانِ
İsminin Veka b. Eş’ar, künyesinin de Ebu Kılâb olduğu söylenir. Fasih konuşan, nesep konusunda uzman hatiplerdendir. Neseb bilgisinde misal gösterilir.	ابن الحَمْرَةَ
Ok. (haniye, yay demektir.) :	ابن الحَنِيَّةِ
Zor şartlarda yaşayan fakir adam :	ابن حَوْبٍ
Burada, “el-haletu” dan kasıt, adamın, çocuklarının annesi vefat ettikten sonra evlendiği eşidir.	ابن خالتك
Hüseyin b. Ahmed b. Haleviyye. Nahivcidir. Seyfu’Devle’nin çağdaşıdır. “Kur’an’ın Otuz Suresinin İ’rabı Hakkında Risale” adlı eseri meşhurdur.	ابن خالويه
Bir kuş ismi :	ابن خَجَلٍ
Eşek :	ابن خِذَامٍ
Annesini terslemeyen, yumuşak huylu :	ابن الخَرِيعِ
Caiz olmayan şey için mesel olarak kullanılır :	ابن الخَصِيِّ
Geceleyin doğan kişi :	ابن خَفَا
İbrahim b. Ebi’l-Feth. (1050-1138) Endülüslü şairdir. Tabiat tasviri konusunda öncüdür.	ابن خفاجة
Bir şeyle bağlantısı olmadığını, ondan berî olduğunu ifade için kullanılır. /Kendisini ilgilendirmeyen işlere karışanlar için kullanılır / Otluk bulunmayan araziye de denir.	ابن خَلَاوَةَ
Abdurrahman b. Haldun. Meşhur Mukaddime’nin yazarıdır. Tunus’ta doğmuştur. Tarihçi, filozof ve siyasetçidir.	ابن خلدون
Ahmed el-Bermekî el-Erbilî. Tarihçidir. En meşhur eseri, “Vefeyatu’l-A’yan ve Enbâu ebnâi’z-Zaman” dır.	ابن خلكان
Üç yaşına girmiş, erkek deve yavrusu :	ابن الخَلَّةِ

Yavrusundan ayrı kalmış ve başka yavrulara şefkat gösteren deve. Annenin, : ابن الخليفة
başkasına şefkat göstermesinden dolayı kullanılan bir kınama ifadesidir.

Bir sövgü ve yergi ifadesidir. Bir çok ayıbı bulunan kadın demektir : ابن الخنقلق

Meşhur ravi İsa b. Yezid b. De'b Ebu'l-Velid el-Leysî. Rivayet konusunda : ابن دأب
mesel olarak anılır.

Karga : ابن دأبة

Salim b. Dârâ. Dârâ, annesidir. Kendisi şairdir ve “Kılıç, İbn Dârâ'nın : ابن داره
söylediği her şeyi sildi” şeklinde, kendisiyle ilgili mesel söylenir.

Kendisine üzülmeyecek kadar değersiz şey : ابن دالق

Ahmak adam : ابن دأءاء

Üstlendiği işin üstesinden gelen kişi için kullanılır : ابن دأءاء

Karga : ابن دأية

Avcı : ابن الدجى

Beni Numeyr toprağında bir dağ : ابن دحق

Yezid b. Mihleb. Annesi, Dehme binti Hadî' dir : ابن دحمة

Beni Numeyr yurdunda biri dağ : ابن دخن

Annesi başka yavruyu emziren deve yavrusu : ابن ذرار

Adı sanı unutulmuş adam : ابن درك

Deve kuşu yavrusu : ابن دلان

Müslüman, siyah Araplardan biridir. Maceralarıyla tanınır ve bahadırılık : ابن دماكة
konusunda örnek gösterilir.

Veled-i zina : ابن الدموك

Bir yerme ve sövme ifadesidir. Davar pisliğinden alınmadır :	ابن دِمْنِ الأَرْضِ
Veled-i zina :	ابن الدَّمُونِ
Devs kabilesine mensup bir okçu. Yay kalitesiyle örnek gösterilirdi. :	ابن دَوْسِ
Hırsız :	ابن دهاليز
Gündüz :	ابن الدهر
Köle :	ابن دينار
İşini küçümseyen kişi için kullanılır. Zâtu'r-râye, meyhanedir. Ta- nınması için kapısına sancak asılırdı.	ابن ذاتِ الرَّايَةِ
Bir sövme ve kınama ifadesidir. Bu sözü Cerir, Ahtal'a söylemiştir. : Ahtal hristiyandı. Cerir, bu sözle şunu kasdetmiştir : Ahtal'ın annesi, ondan cizyeyi çekmiş, sultanın yardımcılarında para almış ve onun kurtuluş belgesi gibi boynuna takmıştır	ابن ذاتِ الفَلسِ
Köpek :	ابن ذارع
Köpek :	ابن ذِراع
Kurt :	ابن ذَأَلان
Sabah :	ابن ذكاء
Adı sanı unutulmuş kişi :	ابن ذُلّ
Kendisi ve babası tanınmayan kişi :	ذُلّ بن ذُلّ
Topal :	ابن ذِي الرَّجْلِ
Yemen melikinin kılıcı.(İntikam konusunda mesel olarak kullanılır) :	ابن ذِي يَزَنِ الحَمِيرِيِّ
Cabir b. Ra'lan et-Tay es-Sinbisî :	ابن رَأَلان
Ehlî Eşek :	ابن راذان
Helalzâde :	ابن رشده
Vehhabi liderlerine verilen künye :	ابن الرشيد

Ebu'l-Abbas b. Rasiğ. Kahrevan ehliyendendir. Şiir sanatı ve eleştirisinden : ابن رشيق
bahsettiği “Kitabu'l-Umde” ile meşhurdur.

Annesi zengin olan kişi : ابن الرطوم

Ebu'l-Hasen Ali b. Abbas b. Cureyc. Ehline nisbetle “Rûmî” diye tanınır. : ابن الرومي
Abbasoğullarının mevalisindedir. Meşhur şairlerindedir.

Ok. (Yaydan atılınca ki hızından dolayı bu ismi alır.) : ابن الريح

Kureyş'in, üç meşhur cömert için kullandığı bir künye. (Musafir b. Amr b. : ابن الركب
Umeyye, Ebu Umeyye b. Ebu Muğire, el-Esved b. Muttalib b. Esed) Bunlara
cömertliklerinden dolayı böyle denirdi. Sonra bunların oğullarına da “İbn Zâ-
di'r-Rakb” dendi. Zâdu'r-Rakb için, Hz. Süleyman'ın atının adı olduğu da söy-
lenir. Onu, Arap bir kavme verip şöyle demişti : Bir azığa ihtiyacınız olur da
bulamazsanız o, sizin için vahşi avlar. Onlar da ona bu ismi verdi.

Eşekler : ابن زاذان

Köpek : ابن زارع

Abdullah b. Zibe'ra b. Kays es-Sehmî. Cahiliye ve İslam döneminde meşhur şair : ابن الزبير

Antere b. Şeddat el-Absî. Zebibe, annesidir. Cariye idi. Babası, Antere'yi inkâr : ابن زبيبة
etmiştir.

Abdullah b. Zubeyr. Zubeyr b. Avvam'ın oğludur. Kureyş'e mensup bir : ابن الزبير
sahabidir. Annesi, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in halası, Safiyye'dir. Habe-
şistan'a hicret edenlerden olup, Cemel gününde şehit olmuştur.

Ebu'l-Hasen Ali b. Zureyk. Bağdat'lı yazardır. Keder ve üzüntüsünü anlattığı : ابن زريق
kasidesi meşhurdur.

Divitli kalem : ابن زنجية

Haramzâde : ابن زنية

Cariye çocuğu / Yaptığı işi iyi bilen : ابن زوملتها

İri, Medine hurmalarından bir çeşit. Hurması ve kuruğu sarıdır : ابن زيد

Gece ve gündüzden biri. (ابنا سبات) Gece-gündüz demektir. : ابن سبات

Batıl / Hilekâr adam / Fakir / Cesur adam / Aslan : ابن سَهْل

Kendisi ve babası tanınmayan : الضلال بن السَّقَل

Garib, Misafir : ابن السَّيْل

Annesi, babasının kavminden olmayan : ابن سَبِيَّة

Yağmur : ابن السَّحَاب

Binmek adet haline gelmiş şey : ابن سَرَج

İşini iyi bilen, mahir : ابن سُرُورِهَا

Hiz. Peygamber (s.a.v.)' in hadislerinin asıllarını toplayan bir fakihtir : ابن السَّعَادَاتِ الْمُبَارَكِ
Musul'da ikamet etmiş ve orada vefat etmiştir.(1149-1210)

Abdullah b. Muhammed b. Sa'd ez-Zuhrî. Abbasi döneminin meşhur : ابن سعد
tarihçilerindendir. "Ahbaru'n-Nebi" ve "Tabakat" kitapları meşhurdur.

Batıl : ابن سَعْدِ الْقَيْنِ

Bir şeyi iyi bilen, işinde mahir / Devenin bakımını iyi yapan / Hizmetli : ابن سَفْسِيرِ

İkinci seneyi doldurup sütten kesilen yavru deve : ابن السَّلِيلِ

Sabah : ابن السَّمَاءِ

Sahabi Ammar b. Yasir. Sümeyye, annesidir / Ziyad b. Ebihi. Ammar, : ابن سُمَيَّة
İslam'a ilk girenlerden olduğu için annesiyle övülürdü. Ziyad da, az-
gınlığından dolayı annesiyle ayıplanırdı.

Ayın olmadığı gece : ابن سَمِيرِ

Yitirdiği şeye ah-u vah eden kişi için kullanılır. Çünkü anne-babasına, : ابن السَّوِّءِ
hayattayken saygı göstermemiş, onlar ölünce de ah-u vah etmiştir

Uzmanlık alanına giren konuyu iyi bilen kişi : ابن سُؤْبَانِه

Meşhur tâbii âlim Muhammed b. Sîrîn. Rüya tabiri konusunda onunla : ابن سِيرِينِ
mesel verilir

Kınama ifadesidir. Parmakları kısa olana denir. / Kadın hırsız / Sert rüzgar : ابن سَيْتَةِ الْبَنَانِ

Ebu Ali el-Huseyn b. Abdullah. Önde gelen Arap filozoflardandır. Yüz- : ابن سينا
den fazla eseri vardır. Özellikle tıp alanında yazmıştır. Son dönem Av-
rupa kalkınmasında rolü vardır. Eserleri terceme edilmiştir.

Bir sövgü ifadesidir. (فَلَاقِ) kadehin dibinde kalan süttür : ابن شَارِبِ الْفَلَاقِ

Bir sövgü ve kınama ifadesidir. İşini küçümseyen kişi için söylenir. “vezr” : ابن شَامَةِ الْوَذْرِ
ile erkeklik organı kastedilir ve annesinin kötü işler yapan biri olduğu ifade
edilir.

Meşhur bir hırsız : ابن الشترا

Cimri : ابن شَحَى

Bir sövgü ve kınama ifadesidir. “şi’ra” müstehcen şiir demektir. Kötü, pis şiir : ابن شِعْرَةَ
yazan şair anlamındadır.

Bir şair : ابن شَعِيبِ

Zıd anlamlı kelimelerdendir. Fazlalık anlamına geldiği gibi, noksanlık : ابن شَفَّ
anlamına da gelir. İnsanlığı noksan anlamında kullanılır.

Avcı : ابن الشَّمْسِ

Fira’ne kralıdır. Şairdir. Fira’neliler, her zafer ve fetihle krallarına medhiyeler : ابن الشمس
düzerler ve “Güneşin oğulları” diye isimlendirirler.

Ehlî eşek : ابن شَنَةِ

Ebu’n-Necm elAclâ. Günahkar bir insandır. İddia edildiğine göre, uyduğu : ابن شَقِنَاقِ
cinler vardır. Asıl adı, Fadl b. Kudame’dir. Emeviler zamanında yaşamıştır.

Nesebi gizli olan kişi. / Geceleyin terkedilip gündüz olunca bulunan çocuk : ابن صَبْحِ

Haramzade : ابن صَحِ

Kalp. (Göğsün içinde olduğu için bu ismi alır.) : ابن الصدر

Vahşi eşek : ابن صَعْدَةَ

Talha b. Abdullah. Annesine Sa'be denirdi :	ابن الصَّعْبَةِ
Amr b. Saik. Saik, Beni Amir b. Sa'saa kabilesinden Huveylid'dir. Çölde : insanları doyururdu.	ابن الصَّعِقِ
Meselde (كيف ترى ابن صَفْوِكَ) denir. Yani beni nasıl görüyorsun? :	ابن صَفْوِكَ
Tanınmayan, bilinmeyen kişi :	صَلْمُحُ بْنُ قَلْمُحٍ
Müflis :	ابن صَلْمَعَةَ
Yankı :	ابن الصَّوْرِ
Medine Yahudilerinden olup adı Abdullah'tır. İbn Sâid olduğu ve hadiste : kıyametin alametlerinden olarak anılan kişi olduğu söylenir. Hakkında çok- ça söz söylenmiştir.	ابن صَيَّادٍ
Ali b. Es-Sayrafî. Endülüslüdür. Kolay okuma, Beyan ve Mufredatu'l-kıraat : üzerine kitapları vardır.	ابن الصيرفي
Şair İbnu'l-Fevaris. (حيص بيص) diye lakaplanmıştır. Anlatıldığına göre insanları : sıkıntı içinde görünce, "Ne oluyor bunlara ki sıkıntı içindeler" demiş ve bunun- la anılmaya başlanmıştır.	ابن الصيفي
Babası tanınmayan ve kendisinde hayır olmayan kişi. / Yalan / Batıl / Helak :	ابن ضَلَّ
Kendisi ve babası tanınmayan kişi :	ضل بن ضل
Kendisi ve babası tanınmayan :	الضلال بن الضلال
Sövmek, sövgü :	ابن ضوطرى
Medine'de bir hurma salkımı :	ابن طاب
Pire / Kim olduğu bilinmeyen değersiz insan :	ابن طامير
Aşağılık, değersiz :	الأطامر بن طامر
Pire :	طامر بن طامر
Ebu Cafer Muhammed Cerîr et-Taberî. İsmiyle meşhur (Tarihu't-Taberî) : tarih kitabı vardır.	ابن الطبري

Yolcular / Veled-i Zina / Hırsız / Yolda ölü gibi durup bir insan vs. : görünce sıçrayan meşhur bir yılan.	ابن الطَّرِيق
Yankı :	ابن الطُّودِ
Deve :	ابن الطَّوِيلِ
Yemen krallarından birisi :	ابن طَيِّبَةَ
“Sen a’cemisin” anlamında bir hakaret ifadesi :	ابن الطَّيْلَسَانِ
Hz. Adem (a.s.) :	ابن الطَّيْنِ
Devamlı geceleyin yürüyen kişi :	ابن الظَّلامِ
Abdullah b. Abbas b. Abdulmuttalib :	ابن عَبَّاسِ
Ebu Ömer Şihabuddin Ahmed b. Muhammed. Endülüslüdür. el-Ikdu'l-Ferid: kitabının yazarıdır.	ابن عبد ربه
İbn Abdun el-Fihri. Endülüslü şairdir. Beni'l-Eftas devletinin düşüşünü : konu aldığı kasideyle meşhurdur.	ابن عبدون
Muhammed Abdulvahhab. Vahhabiliğin kurucusudur :	ابن عبد الوهاب
Ebu Abdullah Muhammed. Endülüste, Rende’de doğdu. Fakih, şair ve : sufidir. “Ğaysu'l-mevahibi'l-illiyye fi şerhi'l-hikemi'l-ataiyye” meşhur eseridir.	ابن عباد
Beni Abşemi İbn Sa’d’dan Aişe. Çok ezber konusunda örnek gösterilirdi :	ابن عَثْمِ
İhtiyarın son çocuğu :	ابن العَجْرَةَ
Urve b. Hızam ve Zureyh bigi, aşk konusunda örnek verilen bir kişi :	ابن عَجْلَانَ التَّهْدِي
Veled-i Zina / Zina / Buluntu :	ابن عَجَلِّ
Gelincik :	ابن عرس

Ummu Kalabe. Güzel kokusundan dolayı bu ismi almıştır. Hendek günü : Sa'd b. Muaz'a ok atmıştır .	ابن العرقة
	Veled-i Zina : ابن العركية
	Bir dağ : ابن عروان
	Veled-i Zina : ابن العرؤك
	Bir çeşit yılan : ابن العزالي
Bir çok yazara verilmiş bir künyedir. En meşhuru, Ali b. Huseyn'dir. 8 ciltlik : "Dımaşk Tarihi" nin yazarıdır.	ابن عساكر
Kapalı konular ve sorularla insanları rahatsız eden bir kişi. Hz. Ömer tarafın- dan Basra'ya sürgün edilmiştir.	ابن عسيل
Tarafe b. Abd b. Sufyan. 20 yaşındayken öldürülmüştür. Cahiliye şairidir. : Genç yaşından itibaren binicilik, oyun ve eğlenceye merak saldı. Sonunda kavmi tarafından kovuldu. Kral Amr b. Hind ile irtibat kurdu ve bir süre sonra onun emriyle öldürüldü.	ابن العشرين
Muhammed b. Akîl. Mısırlı nahivcidir. İbn Malik'in Elfiye'sine yazdığı şerh : ile meşhurdur.	ابن عقيل
Ebu'l-Fadl Muhammed b. Amid. Ruknu'd-Devle'nin veziridir. H-328'de : vezirliği üstlenmiştir. Felsefe, astronomi, edebiyat ve şiirde meşhurdur.	ابن العميد
	Meşhur sahabi Abdullah b. Ömer (R.A.) : ابن عمر
	İşini iyi yapan mahir kişi : ابن عمّل
	Bir adam işini seninki gibi yaptığında kullanılan bir söz : ابن عملي
Ebu'l-Ferec. Halep Süryanilerine piskopos olmuştur. İlahiyat, felsefe ve : şiiriyle meşhurdur. "Muhtasar Devletler Tarihi" tanınan eserlerindedir.	ابن العنبري
Gelincik büyüklüğünde bir yırtıcı. Devenin hayasına girerek rahmine ilerler : ve onu öldürür. Araplar onun şeytan olduğunu iddia eder .	ابن عتر
	Rasulullah'm (s.a.v.) künyesidir. : ابن العواتك

Meşhur bir eşkiya :	ابن عهر
Kısa, çirkin adam :	ابن عود
Baş ağrısı / Köpek :	ابن عولق
Eşek :	ابن العير
Anne ve babaları bir olan kardeşler :	ابن العين
Haramzâde :	ابن عية
Siyah renkli bir kuş, kuyruğu dibinden itibaren altı beyaz, bazen kırmızı olabilir	ابن غجلان
Annesi, babasının kavminden olmayan :	ابن غربية
Soğuk / Yağmur :	ابن العمام
Kılıç. (Kından ayrılmadığı için bu ismi alır.) :	ابن الخمد
İbrik :	ابن الفاخوري
Bok böceğinden daha büyük, uzun ayaklı, küçük bir canlı :	ابن الفاسياء
Yalan yere yemin, zina...vb kötülük yapan kişi :	ابن فجرة
Cariye çocuğu. Annesinden dolayı kınamak için kullanılır :	ابن فرتنى
Şehvetini gidermek için avlanan kişi :	ابن فرجه
Hz. Peygamber'in (s.a.v.) şairi, Hassan b. Sabit. Ferîa, annesidir :	ابن الفريرة
Velrd-i zina :	ابن فرية
Bukalemun / Rehber :	ابن الفلاة
Bir çeşit yılan :	ابن القوالى
Sapıklık / Batıl / Yalan :	ابن فهلل
Azgın adam :	الضلال بن فهلل
Güvercin yavrusu :	ابن القاوية
Ahmak :	ابن قبة و قابعاء

İnce, küçük bir yılan çeşidi :	ابن قنرة
Abdullah b. Muslim b. Kuteybe. Kûfe’de doğdu. Dil, şerh ve nahiv alimidir. : “Uyunu’l-Ahbar” meşhur eserlerindedir.	ابن قتيبة
Yemen’de yaşayan, Cafer isminde, kınanan biri. Kınama konusunda örnek : verilirdi	ابن القرصع
Eyyub b.Yezid b. Kays. Kırıyye, annelerinden birisidir. Arab’ın fasihlerindendi: Hacılarla oturur, sohbet ederdi.	ابن القريّة
Yabancı / Yolcu / Harp :	ابن القسطل
Abduluzza b. Katan. Eski bir cahiliye insanıdır. Hz. Peygamber (s.a.v.) onu, : Deccal’a benzetmiştir.	ابن قطن
Kurak çölde giden kişi :	ابن قفرة
Ne kendisi, ne de babası tanınmayan kişi :	ابن قلّ
Kendisi ve babası tanınmayan kişi :	قلّ بن قلّ
Tanınmayan, bilinmeyen şey için künyedir :	ابن قلمعة
Çokça zina yapan :	ابن القماطر
Amr b. Luhay. Arabistan’a ilk kez put getiren kişidir :	ابن قمعة
İsmi, Amr b. Kamie’dir. Eski cahili dönemde yaşamış meşhur bir şairdir : / Uhud günü Rasulullah’ın (s.a.v.) yanağını yaralayan kişidir. Adı, Abdullah’tır.	ابن قميئة
Ubeydullah b. Kays. Kurayşli bir gazel şairidir :	ابن قيس الرقيات
Cerir’in, Ferezdek’e taktığı bir isim :	ابن القين
Abdullah b. Zubeyr b. Avvam :	ابن الكاهلية
Mekke’de, en yüksek ve en aşağı yerlerde bulunan iki tepedir. Başkasıyla : övünmek isteyen kişi için mesel olarak söylenir.	ابن كدّيهَا و كدائِهَا

Suveyd b. Kura'. Kura', annesinin ismidir. İlk oğul olduğu için, hiçbir kardeşi : ابن كُراع
bu isme ortak olmamıştır. Emevilerin ilk dönemlerine kadar yaşamış ve görüş-
lerine değer verilen birisidir.

Şarap : ابن الكرم

Gece : ابن الكروان

Veled-i zina : ابن كُسيب

Medineli bir adamdır. Yaşlı olmasına rağmen, ona şehirli bir kadın aşık oldu ve : ابن أم كلاب
onunla evlendi. Bu konuda mesel olarak anlatılır.

İsmi, Abdullah'tır. Haricilerdendir. Hz. Ali'ye bir çok müşkil soru sormuştur : ابن الكواء

Demirci : ابن الكير

İsmi Zeyd'dir. Fasih konuşma hususunda mesel verilir : ابن الكيس

Aşağılık, değersiz : ابن لا شيء

Kınanan kişi : ابن لؤم

İkinci seneyi doldurup sütten kesilen yavru deve : ابن اللبون

Ezd kabilesinden Abdullah isimli bir sahabidir. Lutebiyye, annesi olup sadece : ابن اللثبية
onunla tanınır.

Rebia b. Raffi' b. Avf es-Sulemi. Hevazin günü Dureyd b. Samme'yi, kendi : ابن لدعة
kılıcıyla öldürmüştür. Hikayesi meşhurdur. Lezea annesidir.

Temimoğullarından, İsmi Vika' b. Eş'as olan biridir. Ebu Kılâb da denir : ابن لسان الحمرة

Babasından sonra annesi evlenen kişi : ابن اللفوت

Ahmak : ابن لكاع

Küçük çocuk : ابن ليال

Ay : ابن الليالي

Korkmadan, gece yürüyen kişi / Geceleyin doğan kişi / Güçlü, cesur kişi / : ابن الليل
Hırsız / Veled-i zina.

Hilal : ابن ليل

Sır sahibi :	ابن ليل
Hatırı sayılır, büyük iş sahibi :	ابن ليلها
Ömer b. Abdulaziz :	ابن كَيْلَى
Bir su kuşu :	ابن ماء
Su kuşu :	ابن الماء
Amr b. Amir b. Harise el-Ezdî. Amir, “Göğün suyu” diye isimlendirilir ve : cömertliğiyle örnek gösterilirdi. Yağmur yağınca insanlar, onun bahçesinde toplanır yağmur geçene kadar kalırlardı.	ابن ماءِ السَّمَاءِ
Hire meliklerinden “Munzir” künyeli olanlarıdır. En meşhurları : Numan b. Munzir’dir.	ابن ماء السماء
Numan b. Munzir. Cömertlik konusunda örnek gösterilirdi :	ابن ماءِ المُنْزِنِ
Karınca :	ابن المازن
Arapların, sövmek için kullandığı bir ifadedir :	ابن ماقط
Haccac b. Yusuf es-Sakafi :	ابن المُتَمَنِّيَةِ
Yılan :	ابن مَحَاقٍ
İkinci seneyi doldurup süttten kesilen yavru deve :	ابن المخاض
Adam :	ابن مُخَّ
30-50 yaş arasında kişi / İki kürek kemiği aralığı / Erkek arayan dişi hayvan sesi :	ابن مُخَدَّشٍ
Vadinin iki uzaklığı arası :	ابن مَدَى
Üstlendiği işin üstesinden gelen kişi için kullanılır :	ابن مدينة
İşini iyi bilen, mahir :	ابن مدينتها
Abduşems b. Zeyd b. Abdimenef’tan bir adam. Fakirlik ve iflas konusunda misal: getirilirdi.	ابن المُدَلَّقِ
Eşek :	ابن المراغة
Hz. Hüseyin’i şehit etmek için ordu hazırlayan Ubeydullah b. Ziyad b. Ebihi :	ابن مَرَجَانَةَ

Eşek : ابن مَرْقُومِ الذَّرَاعِيْنَ

Hilal. Çünkü buluttan soyulduğu zaman ilk görülen şeydir : ابن مُرْتِنِه

Göğüs : ابن المَزُور

Veled-i zina : ابن المُسَاعَات

Reyhan dalı : ابن المُسَرَّة

Abdullah b. Mes'ud. Kur'an ve Hadis ilminde söz sahibi sahabidir. Altıncı : ابن مسعود
müslüman olduğu söylenir.

Mekke'nin merkezinde doğan Kureyşli : ابن مُسَلْنَطِحِ الأَبَاطِحِ

Emmesinden dolayı kınanan. Cimriliğinden memeyi ağzıyla emer ve deveyi:
üzer ابن مَصَّة

Yazın doğan deve yavrusu : ابن مَصِيف

Bir adam ve ona komşu güzel bir kadın vardı. Kadın, onun kardeşi Kays'tan : ابن مَطَرِ المَازِنِيِّ
hoşlanır ve gizlice kocasını öldürür. Kardeşi de onu öldürür. Vefa konusunda
misal verilir.

Veled-i zina : ابن المُعَارِضَة

“Ukala” anlamında hakaret için kullanılır : ابن المُعَبْرَة

Ebu'l-Abbas Abdullah b. Mu'tez b. Mutevekkil. Abbasi halifelerindendir : ابن المُعْتَز

Musibet : ابن مُعِيب

Toprak yeme sonucu karında olan ağrı / Gözü bozuk olanın korktuğu gibi:
korkan ابن مَعَل

Şair Yezid b. Ziyad b. Rebia b. Muferrığ : ابن مُفَرِّغ

Beni Aclan'dan, ismi Temim b. Ebi Mukbil olan meşhur bir şair : ابن مُقْبِل

Sansar : ابن مُقْرَض

Fareden daha küçük, uzun burnu olan küçük bir canlı : ابن مقروض

Abbasi dönemi meşhur edebiyatçılarından. Kitapları, Farsçadan Arapçaya : ابن المُفَعِّع
terceme edilmiştir. En meşhuru da “Kelile ve Dimne”dir.

Eşek : ابن مَقْلَى

Kınanmış. Memeyi emmek için ağzının ucuyla alır. Cimriliğinden dolayı, : ابن مَلَا ح
devenin memesinden sütü emer.

Kınamak için kullanılır. Ceninin düşmesidir : ابن مَلَأَص

Hilal : ابن مَلَا ط

Durumu küçümsene ve sövülen kişi. Zinadan kinayedir : ابن مَقْلَى الرِّكْبَان

Sıkıntılara karşı sabırlı olan : ابن مُلِمَّة

Annesi esir olan kişi : ابن المملوك

Muhammed b. Menazir. İlim ve lügatta önde gelen bir şairdir. Bermekilere : ابن مُنَادِر
övgüler yazmıştır. Harun Reşid tarafından hapsettirilip dövürülmüştür.

Bir yol : ابن مَنَاهِل

Arapların reislerindendi. İsmi Haris'tir. Şam'ın krallarındandı : ابن مَنَادِلَة

Bir çeşit çocuk oyunudur. Bir elbise, kumun altına konur, etrafı çevrilir, elbiseyi : ابن مَوْت
örtecek kadar yamarlar. Ya da çocuk, bir elbise giydirilerek kuma gömülür.

Asilzâde : ابن المهابر

Rimah b. Yezid b. Sevban. Cahiliye ve İslam dönemlerinde Ğatafan'ın : ابن مِيَادَة
meşhur şairlerindendi.

Bir dağ : ابن مِيَح

Sahabi Amr b. As. Çoğunlukla yerileceği zaman kullanılırdı. Nabiğa, annesidir : ابن النَّابِغَة

Maharetli kişi : ابن نَابِل

Kaynatılmış yağ ve sütle yoğrulan ekmek : ابن نَارَيْن

Bir kişiyi yalanlamakta kullanılır : ابن نَا ط

İlyâ ve Hirakl'in arkadaşı. Şam hristiyanlarına piskoposluk yapan bir müneccim : ابن النَّاطُور

Bir sövgü ve yergi ifadesidir :	ابن نافع كيره
Katır :	ابن الناهق
Rehber :	ابن نجدته
Karanlık :	ابن النجلة
Mısırlı İbn Zeynel-Abidin. Önde gelen Hanefi fakihlerindendir. : “el-Eşyâu ve'n-nezairru'l-fikhıyye” meşhur eseridir. v.(H-940)	ابن نجيم
Veled-i zina :	ابن نخسة
Baliğa günü Talai' beni'l-kayn'ın arkadaşı :	ابن التجار
Annesi esir olan kişi :	ابن نزيعة
Büyük ayak. (Ayağının uzunluğundan dolayı deve kuşundan alınma bir isimdir.) :	ابن النعامة
Yolun ortası / Büyük yol :	ابن النعامة
Kuzey kutup bölgesinde görülen yedili yıldız takımından biri :	ابن نعش
Veled-i zina :	ابن التكوخ
Beni Hanife'den Abbad b. Haris. Museylimetu'l-Kezzab'ın davetçilerindendi. : Hz. Peygamber (s.a.v.), onu infaz etmiştir.	ابن النواحة
Hz. Peygamber'in (s.a.v.) künyelerindendir :	ابن هاشم
Ebu'l-Kasım Muhammed b. Hânî el-Endelüsî. Endülüslüler nazarında, doğudaki : Mutenebbî gibidir. Onun çağdaşıdır ve şiiri çok övülür.	ابن هاني
Meşhur Arap krallarından biri :	ابن هبولة
Bir sövme ve yerme ifadesidir :	ابن الهبيع
Veled-i zina :	ابن الهجول
Yaşlı kara-kocanın son çocuğu / Adı, İbrahim b. Ali b. Seleme b. Amir b. : Herme olan meşhur bir şair	ابن هرمة
Veled-i zina :	ابن الهلوك
Kendisinden, hüznün ve kederi uzaklaştıramayan :	ابن هم

Acur / Cinlerden bir kabile:	ابن هِنَام
Deve:	ابن اَهُوَجَل
Ebu'l-Hasen. Basra'da doğdu. Matematik, tabiat ve felsefede meşhur Arap : alimidir. Fatımi halifesi Hakim bi emrillah'a, Nil'in akışını düzenleyen bir proge sunmuştur.“el-Menazir” meşhur eseridir.	ابن الهيثم
Değersiz insan :	ابن هَيَّان
Tanınmayan, bilinmeyen kişi :	هَيْكَلُ بْنُ نَيْطٍ
Tanınmayan, bilinmeyen kişi :	هَيْكَلُ بْنُ بَعْدَى
Bir Arap kavmi. Atıcılıktaki ustalıklarıyla örnek verilirlerdi :	ابن وَاِبِشٍ
Meşhur bir adam :	ابن وَاِحَادٍ
Köpek :	ابن وَاِزَاعٍ
Bir ayıplama ve yerme ifadesidir :	ابن وَاِهْصَةِ الْخُصِيِّ
Sırtlan :	ابن وَاِجْرَةَ
Hamamböceği, Kara çekirge :	ابن وَاِرْدَانَ
Hemşehri. Başka bir memlekette karşılaştığın memleket insanı :	ابن الْوَطَنِ
İşi, münasip zamanında yapan :	ابن وَقْتِهِ
Güvercin büyüklüğünde bir kuş. Gagası ve ayakları kırmızıdır :	ابن يَعْقُوبَ
Körfez :	ابن يَمِّ
Uzaklık :	ابن يَوْمٍ
Gündüz :	ابن الْيَوْمِ
Yarını düşünmeyen, günü birlik yaşayan :	ابن يَوْمِهِ
Yumurtasından iki gün için çıkan yavru :	ابن يَوْمَيْنِ
Habil ve Kabil :	ابنا آدَمَ

İki meşhur kabile olan Zubyan ve Abs :	ابنا بَغِيض
Haris b. Fihroğullarından, Sehl ve Suheyl isminde iki sahabi. Beyda, anneleri :	ابنا بَيْضَاءَ
Tay kabilesinden iki oba olan Selaman ve Cervel :	ابنا ثُعَل
Bir birine zıt olan iki yol :	ابنا جَالِس و سَمِير
Gece ve gündüz :	ابنا جَمِير
Sa'd b. Kaysoğullarından Ğaniy ve Bahile adlı iki oba. Bu ismi almalarının sebebi şudur : Yemen krallarından biri onlara saldırmıştı. Onlar da bir mağaraya sığınınca mağaranın ağzı tutulmuş ve ölünceye kadar duman verilmiştir.	ابنا دُحَان
Basra tarafından Mekke'ye giderken bir köy olan Dariyye yakınlarında iki dağ:	ابنا رَعَال
Gece- gündüz :	ابنا سَبَات
Eski zamanlarda, bir arada uzun süre yaşamış sonra ayrılmış olan iki adamdır. Biri Necd, diğeri Tihame'ye gittikten sonra bir daha kavuşamamışlardır. Ayrıldıktan sonra kavuşamama konusunda misal getirilirler.	ابنا سُبَات
Gece ve gündüz. Çünkü ikisinde konuşulur ve sohbet edilir :	ابنا سَمِير
Şemam adında bir dağın eteğindeki iki tepe. Arkadaşlık ve ayrılmama konusunda mesel getirilir.	ابنا شَمَام
Gece ile sabahın kesiştiği an :	ابنا شَيْط
Araplardan iki oba :	ابنا صُحَار
Şam'da birbirine karşı iki dağ :	ابنا طَمِرَّ
Tay kabilesinden, iki meşhur oba olan Buhtur ve Ma'n obaları :	ابنا عَتُود
Ensardan Haris b. Rifaa'nın iki oğlu olan Muaz ve Meuz. İkisi de sahabidir. Bedir'de şehit olmuşlardır. Anneleri, Afra'dır.	ابنا عَفْرَا
Yere enlemesine bir çizgi çizilir, sonra birbirinden uzun çizgiler çizilir ve onlarla fala bakılır	ابنا عِيَان
Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin :	ابنا الْفَوَاطِم

Ensar olan Evs ve Hazrec kabileleri. Kayle, anneleridir :	ابنا قَيْلَةَ
Seleme b. Mi'teb ile Evs b. Rebia b. Mi'teb. Kunne, anneleridir :	ابنا كُنَّةَ
Katrın İki kürek kemiği :	ابنا مِلاط
Devenin iki kürek kemiği :	ابنا ملاطى البعير
Yolda ateş yakarak oraya gelenleri misafir eden iki adam :	ابنا مَوْقِدِ النَّارِ
Rebia ve Mudar kabileleri :	ابنا نِزار
Bekr ve Tağlib kabileleri :	ابنا وائِل
Vebera b. Tağlib'in iki oğlu olan Kelb ve Kayn. Kelb, Kayn'ın amcasıdır :	ابنا وَرَبْرَةَ
Anneleri bir, babaları farklı olan kardeşler :	أبناء أَخِياف
Anne ve babaları bir olan kardeşler :	أبناء أَعْيَان
Hiç hayrı olmayan sefilden kinayedir :	أبناء دَرَزَةَ
Evlad-ı zina :	أبناء الدَّهَالِيزِ
Cahiller :	أبناء الرِّذَالِ
Fatır Suresi, 37. âyette zikredilen ömürdeki kişiler. “Size, zikredecek kişinin zikredeceği kadar ömür vermedik mi?”	أبناء السِّتِّينِ
Sırtlanlar :	أبناء عِرج
Hakîmler :	أبناء الفِضَائِلِ
Darlıktan yükseltilmiş taş :	أبناء المَسْلَكِ
Laf taşıyanlar, koğucular :	أبناء الوُشَاةِ
Taşlar /Dağda yankılanan ses /Büyücüye karşılık vermeyen yılan/Musibet :	إبنة الجَبَلِ
İsmi, Fatıma'dır. Seçkinlik, asalet konusunda örnek gösterilir :	إبنة الخُرْشُبِ الأَثْمَارِيَّةِ
Cahiliye döneminde fesahatıyla örnek gösterilen Hind binti Huss :	إبنة الحُسِّ

Şarap :	إِبْنَةُ الدَّنِّ
Kum :	إِبْنَةُ الدُّورِ
Musibet :	إِبْنَةُ رَشْمِ
Sarhoşluk / Baş ağrısı :	إِبْنَةُ الرَّمْلِ
Şarap :	إِبْنَةُ الزَّرْحُونِ
Ateş :	إِبْنَةُ الزَّئِدِ
Şarap :	إِبْنَةُ الْعَبِّ
Musibet :	إِبْنَةُ الْعَتَقِيرِ
Şarap :	إِبْنَةُ الْعُنُقُودِ
Şarap :	إِبْنَةُ الْكَرْمِ
Yağmurdan sonra görülen kırmızı, küçük bir canlı. Nem gidince ölür :	ابنة المطر
Musibet :	ابنة معير
Güvercin öldüren ve elbise yiyen bir canlı :	ابنة مقرض
Zât-u Arak ve Nahle arasında iki dağ :	ابنتا طيمر
Kelb kabilesinden bir oba :	أبناوات سعد
Kelb kabilesinden bir oba :	أبناوات الشعب

2. EBÛ (Baba) İLE YAPILAN KÜNYELER

Aslan. (Kişiyi övmek ve değerini ifade etmek için kullanılır) :	أبو الأبد
Kaplan, Kartal :	أبو الأبرد
Aslan :	أبو الأبطال
Siyah / Süt :	أبو الأبيض
Ebu Zabi yakınlarında, Arap körfezinde bir yarımada :	أبو الأبيض
Katır :	أبو الأتقال
Aslan :	أبو أاجر
Hüdhüd, çavuş kuşu :	أبو الأخبار
Başak :	أبو الأخذ
Fesleğen bitkisi / Erkek kumru :	أبو الأخصر
Yük beygiri. Kulakları, Arap atının kulaklarının aksine gevşektir. Bu gev- şeklikten dolayı bu adı alır.	أبو الأخطل
Aslan :	أبو الأخياس
Avret yeri :	أبو أدراس
Ahmak :	أبو أدراس
Erkek tenasül uzvu :	أبو إدريس
Tencere. Aşırı siyahlığından dolayı bu ismi alır.(الدهمة) aşırı siyah demektir :	أبو الأدهم
Hz. Muhammed (s.a.v.) :	أبو الأرامل
İyad kabilesinden bir adam. Çok cinsel ilişkiye girme konusunda örnek verilir. : Bir gecede, 70 bakireyle beraber olduğu söylenir.	أبو أرب

Balık avcısı : أبو اسحق

Kaplan : أبو الأسود

Dımaşk yakınlarında bir vadi. Stratejik bir noktada, iki dağ arasındadır : أبو الأسود

Adı, Zalim b. Sufyan'dır. Nahiv ilmini ilk düzenleyen kişidir. Tabiinin önde gelenlerindedir. Hz. Ali'ye arkadaşlık etmiş ve onunla birlikte Sıffin savaşına katılmıştır.

Aslan : أبو الأشبال

Katır : أبو الأشجَح

Kelde b. Useyd b. Halef. ("Gerçekten biz insanı sıkıntılarla (mücadele etmesi için) yarattık." âyeti, onun hakkında indi.)

Ördek : أبو الأشعَب

Doğan kuşu : أبو الأشعَب

Karga : أبو الأشيم

Kartal : أبو الأشيم

Kartal : أبو الأصع

Karmakarışık şey / Meyve jöleli tatlı : أبو الأصفر

Yemeği bol olan, misafirperver : أبو الأضياف

En-Nabiğatu'z-Zubyani. İsmi, Ziyad b. Muaviye'dir. İmru'l-Kays ve Zuheyr b. Ebi Selma ile birlikte, meşhur eski şairlerdendir. İsmiyle meşhur olan el-Muallakatu'l-Hikemiyye ile tanınır.

Ziyadu'l-A'cem. Gurbette iken bir güvercine hiteben yazdığı hitabe ile meşhurdur : أبو أمامة

Tokluk : أبو الامن

Muhacirler : أبو أمية

Kadeh : أبو الأنوار

İbrik, leğen : أبو الایس

Sabun vb. el yıkanan temizlik aracı : أبو إياس

Deve : أبو أيوب

Küçük bir serçe. Rengi sarıya çalan gri renktir : أبو بانه

Yengeç : أبو بحر

Teke : أبو بحير

Tilki : أبو البحيص

Yılan : أبو البخترى

Bir çeşit balık : أبو البدر

Doğru görüş sahibi. Başkalarının fark edemediğini görebilen anlamında övgü için kullanılır. Ancak avam dilinde de, sözünde sebat yok diye zem için kullanılır. أبو البداوات

Bir çeşit kuş : أبو براء

Horoz : أبو برائل

Rengarenk, alacalı bir kuş : أبو براقش

Dikenli bir ağaç. Çiçekleri gül rengindedir : أبو برجيس

Ramazan Ayı : أبو البركات

Zehirli, küçük bir canlı : أبو بريص

Kartal : أبو البشر

Hız. Adem : أبو البشر

Kör / Köpek: أبو بصير

Abdumenaf : أبو البطحاء

Arap atı : أبو البطين

Geniş çöl : أبو البعد

Sahabi Nâfi' b. Hâris veya Mesruh. Taif günü kaleden makara ile sar- kıtıldığı için Hz. Peygamber (s.a.v.), bu künyeyi vermiştir.	أبو بَكْرَةَ
Hz. Peygamber'den (s.a.v.) sonra, İslam'da ilk halife. İsmi Abdullah'tır. Cahiliye döneminde ismi, "Atik" idi. Hz. Peygamber (s.a.v.) adını Ab- dullah b. Osman yaptı.	أبو بَكْرٍ
Muhammed b. Yahya es-Savveli. Nesebi, Curcan krallarıyla bağlantılıdır. Edebi sanatlar konusunda alimdir. "Abbas ailesinin haberleri ve şiirleri hakkında evrak" adlı kitabı yazdı.	أبو بَكْرٍ الصَّوْلِي
İstediği yere konaklayan ve engellenmeyen şerefli kişi :	أبو البلاد
Balık avcısı :	أبو البَلَايَا
Uzun kuyruklu, kısa kanatlı küçük bir kuş :	أبو بَلْصَا
Küçük bir serçe. Tüyleri, siyah beyaz karışımıdır :	أبو بَلِيقٍ
Sahabi Ebu Sufyan b. Haris. Bedir savaşında şehit oldu :	أبو الْبَنَاتِ
Avda kullanılan doğan kuşu :	أبو الْبَهْلُولِ
Misafir ağırlayan kişi / Koca / Ev sahibi :	أبو الْبَيْتِ
Erkek deve kuşu :	أبو الْبَيْضِ
Siyah :	أبو الْبَيْضَاءِ
Eski Arapların, zıt anlamli olarak zenciye verdiği künyedir. Ya da konuşurken diğer siyah yerleri dışında görünen beyaz dişlerine nisbetle verilmiştir.	أبو الْبَيْضَاءِ
Heysam b. Cabir el-Haricî. Haricilerin Behsiyye kolu, ona nisbet edilir :	أبو بَهَيْسٍ
Aslan :	أبو التَّامُورِ
Hz. Ali :	أبو تُرَابٍ
Kurt / Kabir:	أبو تُرَابَةٍ

Huzaa kabilesinden bir adam. Kays b. Ucve'ye zulmettiği, onun da ona beddua : أبو تُقاصف
ettiği ve kabul olduğu rivayet edilir.

Habib b. Evs et-Tâî. Şam'lıdır. Önde gelen meşhur şairlerdendir. (H-232)'de : أبو تَمَام
doğmuştur.

Küçük bir kuş : أبو تَمْرَة

Mısır'ın orta bölgelerinde bir şehir : أبو تَيْج

Sirke: أبو تَقْيِف

Erkek deve kuşu : أبو ثَلَاثَيْن

Kurt / Çavuş kuşu / Peygamberlik iddiasında bulunan Müseylimetu'l-Kezzab. : أبو ثَمَامَة
Ridde olayları sırasında Halid b. Velid tarafından öldürüldü. Yalan konusunda
mesel olarak verilir.

Kudüs'te bir yer. Salahuddin Eyyubi'nin arkadaşı Ebu Sevr'in türbesi oradadır : أبو ثَوْر

Amr b. Ma'di Kerib. "Ebu's-Samsame" diye meşhurdur. Yemenli bir suvari ve : أبو ثَوْر
aynı zamanda cahiliye döneminin meşhur hatibidir.

Ekmek : أبو جَابِر

Yazı ve cümlelerden, çocuğun ilk öğrendiği şeyler/ Musibet /Batıl : أبو جَاد

Kurt : أبو جَاعِدَة

Sofra : أبو جَامِع

Çekirge kargası : أبو جُحَاد

Çekirge : أبو جَخَادِب

Şahin / Aslan : أبو الْجَوْرَا

Karga : أبو الْجَوْرَاح

Iraklılar'ın, Patlıcan diye isimlendirdiği bir kuş: أبو جَرَادَة

Büyük bir direk gibi çıkan bir bitki : أبو الْجُرْدَان

Kurt : أبو جَعَادَة

Bok böceği : أبو جَعَار

Sırtlan : أبو جَعَار

Bir çeşit bal arısı : أبو جَعْدَة

Kurt : أبو جَعْدَة

Eski Mısırlıların kutsal saydığı bok böbeği : أبو جَعْرَان

Sinek : أبو جَعْفَر

Kurt : أبو جَعَال

Ayı : أبو الْجَلَا ح

Kaplan : أبو جَلْعَد

Sövgü ve yergi için kullanılır. Arapça'ya sonradan girmiştir: أبو الْجَلَوْبِق

Ceylan : أبو الْجَمَال

Gece : أبو جَمْع

Erkek tenasül uzvu : أبو الْجَمِيْح

Tere otu : أبو جَمِيْل

İblis : أبو الْجِن

Kadının avret yeri : أبو الْجُنَيْد

İbn Ebi'l-Hanzaliyye diye meşhurdur. Mekke'nin ileri gelenlerindendi. Hz. Pey- : أبو جَهْل
gamber'e (s.a.v.) çok düşmanlık yapmış, Bedir savaşında öldürülmüştür.

Erkek fare : أبو الْجَوَال

Kaplan, Beyaz : أبو الْجَوْن

Açlık : أبو جِهَاد

Kaplan / Mahzumlu müşrik Amr b. Hişam. Ebu'l-Hakem de denir. : أبو جهل
Hz. Peygamber (s.a.v.), bu şekilde künye vermiş ve bu yaygınlaşmıştır.

Manda : أبو الجهم

Ayı : أبو جهينة

Şahin : أبو الجيش

Kapı : أبو حابس

Karga / Köpek : أبو حاتم

Bir sövgü ifadesidir. Veled-i Zina kastedilir : أبو حاجب

Aslan : أبو الحارث

Sinek : أبو الحارس

İsmi bilinmeyen bir sahabidir. Useyd kabilesindedir. Çok güzel olmakla : أبو حاضر
nitelenilirdi

Su : أبو حباب

Kendisinden bir fayda sağlanmayan ateş : أبو حباحب

Bağdat'ın güneybatısında bir harabeler yığını. 1882 yılında bulundu. Bir çok : أبو حبة
çivi nakışları, kitabe ve belgeler vardır.

Maymun / Ekmek / Oğlak : أبو حبيب

Çil kuşu / Fil / Kartal : أبو الحجاج

Cehalet : أبو الحدة

Hicaz'da bulunan bir kuş : أبو حدرة

Leylek : أبو حديج

Bukalemun : أبو حذر

Sofra, masa : أبو الحرّ

Aslan : أبو الحرث

Arapların meşhur hırsızlarından biri : أبو حردبة

Basmak ve ezmekten kinaye olarak kullanılır : أبو الحركَة

Fil : أبو الحرماز

Acizlik : أبو الحرمان

Kartal : أبو الحردون

Balıkçıl kuşu : أبو الحزين

Hassan b. Sabit'in (R.A.) künyesi : أبو الحسام

Horoz / Karga : أبو حسان

Kartal : أبو حسيان

Büyük keler : أبو الحسل

Çok çeşitli renkleri olan serçe / Dinar : أبو الحسن

Tavus : أبو الحسن

Hız. Ali'nin (r.a.) künyelerindendir : أبو الحسين

Ceylan / Balık avcısı : أبو الحسين

Zırh : أبو الحصين

Tilki : أبو حصين

Kaplan : أبو الحيطان

Aslan : أبو حفص

Gelincik : أبو الحكم

Sinek : أبو حكيم

Horoz : أبو حماد

Sudan'da Nil boyunda bir belde : أبو حمد

Ayı : أبو حميد

Şahin : أبو الحمراء

Üzüm şarabı : أبو حمران

Göğsü kırmızı, küçük bir kuş : أبو الحناء

Okunan ve tekrarlanan âyetler (Fatiha Sûresi) : أبو حنان

Tilki : أبو الحنيس

Vefa konusunda örnek verilir (“Ebu Hanbel’den daha vefalı” diye) : أبو حنبل

İsmi, Numan b. Sabit’tir. Kûfe ehliendir. Hanefî mezhebinin imamıdır : أبو حنيفة

Kunut hadisinin ravisi : أبو الحوار

Su : أبو الحياة

Su / Pars : أبو حيان

İşini önemsememek : أبو خائب

Tilki / Deniz / Maymun / Köpek : أبو خالد

Zaman, açlık : أبو الخاموش

Temimoğullarından bir bedevi / Köpeğin, dişi kurttan olan yavrusu(H-hyvn,I/406) : أبو الخبثقي

Maymun : أبو حبيب

Tavşan : أبو خدش

Aslan : أبو الخدر

Bir tür kuş : أبو خدره

Sinek : أبو الخدوش

Pelikan : أبو خديج

Meşhur bir avcıdır : أبو خراش

Mısır'ın Buhayra şehrinde bir köy : أبو خراش

Tavşan : أبو خرائق

Eşek arısı : أبو الخشرم

Et : أبو الخصب

Irak'ta bir kaza. Hurma sterilize işleri yapılır. Ebu'l-Husayb, aynı zaman : أبو الخصب
bir nehir olup Eyle ve Dicle nehirleriyle bağlantılıdır.

Sebze : أبو الخضر

Sebeiyye'nin de bağlı olduğu Rafıza'nın şeyhidir. Hattabiye fırkası, ona : أبو الخطاب
nisbet edilir. Onlara, muhaliflerine karşı yalancı şahitliği emrederdi.

Suudi Arabistan'da bir belde : أبو خطاب

Çil kuşu / Kaplan : أبو الخطار

Çaylak : أبو الخطاف

Maymun : أبو خلف

Karışık iş / Jöleli tatlı : أبو الخليط

Felaket, helak : أبو خناسير

Örümcek : أبو خيثمة

Arapların, sıkıştıkları zaman, Allah'a (c.c.) yalvarırken kullandıkları künye : أبو الخيمة الزرقاء

Sofra : أبو الخير

Kadeh : أبو دارَة

Avret yeri : أبو دارس

Yün / Sinekten korunmaya yarayan, üzeri ince bir örtüyle kapalı, ev şeklindeki : أبو دثار
cibinlik.

Meşhur bir sahabidir. İsmi ve künyesi Sabit b. Dahdâh'tır : أبو الدحداح

Rengi tarla kuşuna benzer bir kuş : أبو دخية

İstediği şey için çok çalışmaktan kinaye olarak kullanılır :	أبو الدَّرَج
Ahmak / Kadının avret yeri :	أبو دِرَاس
Ensardan, Hazrec'e mensup genç bir sahabidir. Kur'an alimlerinin önde gelenlerindedir. Kur'an'ın tedvini için seçilen heyette yer almıştır.	أبو الدَّرَدَاء
Erkeğin tenasül uzvu :	أبو دَرِيس
Ahmak :	أبو دَغَفَاء
Bir şair / Serçe türünden, küçük bir kuş. Göçeğin kuşundan daha küçük, sırtı kırmızı çizgili, kötü tabiatlı, gagası sert, genellikle tuzlu deniz sahillerinde bulunur.	أبو الدَّقِيش
Mekke'nin en tepesindeki "Hacun" dağına bakan bir dağ :	أبو دَلَامَة
Domuz :	أبو دَلَف
Kasım b. İsa. Sırasıyla Memun ve Mutasım'ın komutanlığını yapmıştır "Siyasetu'l-Mulûk" adlı eseri yazmıştır. (H-220) de vefat etmiştir.	أبو دُلْف
Sudan'da bir belde :	أبو دَلِيق
Tül, cebinlik :	أبو دَنَار
İsmi, Vehb b. Zem'a'dır. Şairdir ve Kureyş'in eşrafındandı :	أبو دَهَبِل
Kartal :	أبو الدَّهْر
Ubeyde b. Said b. Ās. Zatu'l-Keriş, onun küçük bir kızıdır. Zübeyr b. Avvam, şöyle anlatır: Bedir günü Ubeyde b. Said b. Ās ile karşılaştım. Bir at üzerindeydi ve üzeri tamamen örtülüydü. Sadece iki gözü görünüyordu ve "Ben, Ebu Zati'l-Keriş" diyordu. Elimde kısa bir mızrak vardı. O mızrakla gözlerini yaraladım, ayaklarımla yanağına bastım ve mızrağı çıkardım, sonra onu, Rasulullah (s.a.v.) aldı.	أبو ذَاتِ الْكَرِش

Fare : أبو ذباب

Abdumelik b. Mervan'ın künyesi : أبو الذبان

Meşhur Sahabi Ebu Zer'il-Ğıfarî. İsmi, Cundub b. Cenade'dir. Sadakat : أبو ذرّ
konusunda örnek gösterilir.

Bir tür kuş : أبو ذرحرح

Domuz : أبو ذرعه

Fil : أبو ذعفل

Horasanlı : أبو ذليع

Şair İbn Ebi Fiten. Bu künyenin verilme sebebi, kalbinin hızlı atışı ve aşk : أبو ذواق
işleriyle kendini eğlendirmesidir.

Kurt : أبو ذؤب

Karınca / Öküz : أبو ذيال

Uyku : أبو ذراحة

Kertenkele / Göçeğen kuşu : أبو ذراشد

Gelincik : أبو ذرافع

Erkek deve kuşu : أبو ذرئال

Ayı : أبو ذرياح

Çavuş kuşu : أبو ذربيع

Sofra / Kebap : أبو ذرئحاء

Sina çölünde bir bölge. Petrol kuyuları vardır. 1968 savaşlarında İsrail tarafından : أبو ذرديس
işgal edilip 1975 yılında Mısır'a iade edilmiştir.

Aslan : أبو ذرياح

Tirit / Kahverengi balık / Sebze / Jöleli tatlı / Çok sevilen adam : أبو ذرزين

Kurt: أبو ذرعلة

Kabe'yi yıkmaya gelenlere rehberlik yapmış bir Habeşli. / Cahiliye döneminde : أبو رغال
yaşayan biri. / Salih (A.S.) Peygamber'in bir oğlu olduğu da söylenir.

Gelincik : أبو رقاب

Kaplan . Rengi, siyahlı beyazlıdır : أبو رقاش

Fas'ta bir nehir. Sela ve Rabat arasında Atlas okyanusuna dökülür : أبو رقراق

Nebi Safi'nin künyesi. Lübnan'nın güneyinde bir makamı vardır : أبو الركب

İnsanı halsiz bırakan, özellikle dizlerde ağrı hissettiren bir hastalık : أبو الركب

Dımaşk'ta bir yerleşim bölgesi. Yeni binalar, siyasi ve diplomasi heyetlerinin : أبو رمانة
yerleri bulunur.

Adı, Umeyr b. Malik'tir. Şairdir. Hz. Hüseyin'in şehadetinden sonra ağıt : أبو رُمح
yakarak ağlamıştır.

Erkek tenasül uzvu / Yaşlıların bastonu : أبو رُميح

Çavuş kuşu / Yavru / Cafer b. Yahya, ana-babası bilinmediğinden dolayı, Fadl : أبو روح
b. Rabia'ya bu ismi takmıştır.

Bilal-ı Habeşî'nin kardeşi Cuheyne : أبو رُوَيْحَة

Çocukların oynadığı rüzgar kruvazörü : أبو الرِّيح

Bakırdan yapılmış bir put, Bir nikah çeşidi (erkek oturtulur ve kadın da sırtı ona : أبو رِيح
dönük oturur) / Atmacaya benzer, biraz küçüğü bir kuş. Kanadının hafifliği ve
hızlı uçuşundan dolayı bu ismi alır.

Rüzgar : أبو الرِّيح

Muhamed Ahmed el-Beyrûnî. Astronomi ve matematik alimidir. Abbasilerin : أبو الرِّيحان
üçüncü asrında yaşamıştır. "el-Âsâru'l-Bâkiye mine'l-Kurûni'l-Hâliye", meşhur
eserlerindedir. (H-440) da vefat etmiştir.

Mısır'da bir köy. Dilci Abdullah et-Tablavi, oradan çıkmıştır.(H-994)' te vefat etti: أبو الرِّيش

Öme Ebu Rîşe. Çağdaş, Suriye'li şairlerdendir : أبو ريشة

Karga : أبو زاجر

Suriye'de bir belde. Dımaşk'tan yaklaşık 40 km uzaktadır : أبو زاد

Kısa / Babası namlı olup, dedesini saymaya gerek duymayan adam :	أبو زبينة
Sığırcık kuşu :	أبو زُرارة
Kadının avret yeri :	أبو الرردان
Domuz / Öküz / Ekmek :	أبو زرعة
Yağ :	أبو الزرّقا
Suriye’de Arap dağında ziraatla uğraşan bir köy :	أبو زريق
Tüyleri mavi, siyah ve beyaz rengarenk bir kuş. Çok ses çıkarır ve özellikle şeftalilere saldırır.	أبو زريق
Mısır’da bir şehir. 1826 yılında bir tıp okulu, 1837’de de büyük bir hastane inşa edilmiştir. 1967 savaşında İsrail tarafından vurulmuştur.	أبو زعبل
Aslan . Devamlı, ağzı kan bulaşık olduğu için bu adı alır :	أبو الزغفران
Kumru :	أبو زكري
Yerel şarkılardan bir çeşit./Zülûf, alna dökülen saçtır. Sahibine de bu isim verilir :	أبو الزلف
Maymun :	أبو زنة
Bukalemun :	أبو الزنديق
Korkunç, her tarafta esen kasırğa / Şeytan :	أبو زوبعة
Hz. Peygamber’in (s.a.v.) künyelerindendir :	أبو الزهراء
Tilki :	أبو زهرة
Erkek tenasül uzvu / Eşek :	أبو زياد
Üstünlük :	أبو زيد
Sudan’da bir belde :	أبو زيد

Bir kuş ve karga çeşidi /Meşhur bir ilaç : أبو زَيْدَان

Pelte tatlısı : أبو سَابِغ

Kisra, Ebu'l-Ekasira'nın künyesi : أبو سَاسَان

Kurt'un, sırtlandan olan yavrusu : أبو سَبْرَةَ

Hz. Ali'nin (r.a.) künyelerindendir : أبو السَّبْطَيْن

Çavuş kuşu : أبو سَجَاد

Saksağan : أبو السَّرَاق

Atmaca kuşu : أبو سُرَاقَةَ

Çok güzel koku, tütsü : أبو السَّرْوِ

Çakmaktaki sürtünmeden çıkan ateş : أبو سَرِيع

Yaşlılık : أبو سَعْد

Pelikan : أبو سَعْد

Cezayir'in güneyinde çölde bir vahadır. Çok güzel bir tabiatı vardır : أبو سَعْدِي

Emir 2. Beşir Şihab. Mısırlı Mehmet Ali Paşa ile anlaşmalı olarak , Lübnan'ın : أبو سَعْدِي
lideri iken İngilizler tarafından Malta'ya sürüldü. Maltalı lakabıyla anılır.

Hatimu't-Tâî. Sufane, kızıdır. Cömertliği ile meşhurdur. Geceleri yolunu : أبو سُفَانَةَ
kaybedenlerin gelip misafir olması için kölesine ateş yaktırdı.

Ebu Sufyan b. Harb. Hz. Muaviye'nin babasıdır. Emevi soyundandır. Hz. Pey - : أبو سُفْيَان
gamber'le (s.a.v.) Bedir savaşında savaşmış, Mekke'nin fethi sırasında müslüman
olmuştur. (M-652) de vefat etmiştir.

Kirpi / Geyik / Bir çeşit su kuşu : أبو سُفْيَان

Avda kullanılan doğan kuşu : أبو السَّقْر

Dilenci :	أبو السَّكْن
Kurt :	أبو سَاعَمَة
Büyük çekirge / Bok böceği :	أبو سلمان
Ayı :	أبو سَلْمَة
İkinci cahiliye döneminde şair evlerinden birisidir. Ebu Sulmâ, meşhur bir şairdir. Oğlu da meşhur şair Zuheyr'dir.	أبو سُلمَى
Horoz :	أبو سليمان
Hamurun yağda kızartılıp, sonra bala yatırılmasıyla yapılan tatlı :	أبو السَّمَح
Nil nehrinin Eyser sahilinde iki şelale arasında taştan bir duvar. Kayalara yontulmuş iki mabediyle meşhurdur. II. Ramses zamanından kalmadır.	أبو سَمِيل
Bok böceği :	أبو السَّنيس
Yılan balığı :	أبو سَهْل
Kaplan :	أبو سُهَيْل
İsmi, Umeyle b. Halid el- Advanî. Siyah bir eşeği vardı. Cahiliye döneminde insanlar, onun üzerinde 40 yıl Müzdelife'den Mina'ya geçmişlerdir.	أبو سَيَارَة
Kaval / Şarkı :	أبو الشائق
Sebze :	أبو شَاكِر
Ebu Zabi bölgesinde bir belde :	أبو شَايِف
İlyas Ebu Şebeke. Lübnan'lı şairdir. İnce ve duygusal, ayrı bir üslubu vardır "İle'l-Ebed, Firdevs, el-Elhân" gibi şiir divanları vardır.(1904-1947)	أبو شَبَكَة
Aslan :	أبو شَيْبَل
Şahin / Deve / At :	أبو شُجَاع
İbn Abduluzza es-Sulemî. Şairdir ve Ridde ehlinde çıkmıştır :	أبو شَجْرَة
Heybe. (Keseden kinayedir) :	أبو شَرَابَة
Kadının avret yeri :	أبو شُرَيْح

Mirus el-Yunanî. Hikaye tarzı şiirin babası olarak bilinir :	أبو الشعراء
Şair Ferezdek'in şeytanı :	أبو شَفَقَل
Şeker :	أبو الشفاء
Eşek / Bukalemun :	أبو شَقِيق
Kedi :	أبو شَمَاح
Dünya :	أبو شَمَلَة
Mafsallardaki ağrı ve asabiyet hastalığı için kullanılan eczanelerde satılan: akıcı ilaç	أبو شنب
Hz. Hüseyin (r.a.) :	أبو الشهداء
İran'da bir yer :	أبو شهر
İrak'ın güneyinde bir bölge. Dicle sahili yakınlarında harabeler vardır :	أبو شهرين
Meyve jöleli tatlı :	أبو الشهي
Kirpi :	أبو الشوك
Karga :	أبو الشؤم
Eşek / Tuz / Kadeh / Toygar kuşu :	أبو صابر
“Bezmaverd” adında, İranlılar'a ait bir yemek.:	أبو صادق
Meyve jöleli bir tatlı :	أبو صالح
İrak'ta bir bölge :	أبو صالح
Kene :	أبو صامت
Karnı kırmızı, başı siyah, kanatları, kuyruk ve diğer yerleri kırmızı bir kuş :	أبو صبرة
Erkek deve kuşu :	أبو الصحارى
Kaval :	أبو الصخب

	Kötülük :	أبو الصخر
Lezzetli bir portakal limonu. İnsan karnındaki keseye benzediği için bu ismi alır		أبو صرة
	Kaplan :	أبو الصعب
	Serçe :	أبو الصعود
Deve. (Safvan, kaya demektir. Deveye, gücünden dolayı bu ad verilir/ Bir kuş		أبو صفوان
Bir çeşit portakal. Çiçeğinden ve kabuğundan süs ağacı yapılır./ Lezzetli bir reçel		أبو صفير
	Katır :	أبو الصقر
	Çaylak :	أبو الصلب
Ağaçtan sakız çıktığı gibi gözleri ve burnundan sakız çıkan : أبو صمغان / أبو صمغة		
	Yük beygiri :	أبو صهيل
Şahin / Ziyad b. Salih. Kûfe'ye, güvenlik görevlisi olarak atanmıştır :		أبو الصواعق
Osturgan böceğine benzer bir yer haşeresi :		أبو صوفة
Yılanları gözetleyip yiyen bir kuş :		أبو صوى
	Kurt :	أبو صيحة
Mısır'da birkaç mekana verilen addır. İskenderiye'ye yakın bir yerinde : eski Mısır'a ait eserler çıkmıştır.		أبو صير
Bin bir gece masallarından bir hikaye kahramanı. Arkadaşı, Ebu Kayr'dır :		أبو صير
	Çil kuşu :	أبو صبة
	Küçük bir keler çeşidi :	أبو صبيبة
	Kurbağa :	أبو الصخضاح
	Ahmak:	أبو الضغفاء
	Yarasa :	أبو ضمارة

Bir komedi dergisi kahramanı : أبو صَمَّصَم

Irak'ta bir belde : أبو ضمير

Ahmak : أبو ضو طرى

Hz. İbrahim (A.S.) : أبو الضيفان

Abdulaziz b. Mervan : أبو ضيفين

Aslan : أبو الغيم

At : أبو طارق

At : أبو طالب

Abdumenaş. Hz. Ali'nin babasıdır. : أبو طالب

Pire : أبو طامر

El kurulan mendil : أبو طاهر

Ebu Kurât. Tıp ilmini ilk düzenleyen kişidir. Yunan içi savaşı sırasında doğdu : أبو الطب
ve büyüdü. Sonra Suriye'ye gitti. Orada, Mısır ve Babillilerin tıbbını öğrendi.
İkisine Yunan tıbbını ekledi. Bu alanda 87 adet kitabı vardır.

Lübnan Emiri 3. Beşir Şihab (1840-1841) : أبو طحين

Avret yeri : أبو طريف

Yarasa : أبو الطفين

Pars : أبو الطفل

Zeyd b. Sehl el-Ensârî. Gür sesiyle örnek verilirdi. Peygamber (s.a.v.), : أبو طَلْحَة
“Savaşta Talha'nın sesi, bir topluluğun sesinden daha iyidir.” buyurur.

Yukarı Nil'e doğru uzanan yollar üzerinde bir su kaynağı : أبو طليح

Suriye'de Arap dağında bir zirve : أبو طميس

Mısır'ın doğusunda bir köy :	أبو طُوالة
Maliku'l-Hazin denen balıkçıl deniz kuşu :	أبو الطَّوِيل
Meyve jöleli tatlı :	أبو الطَّيِّب
Meşhur şair Ahmet b. Huseyn el-Mutenebbi. (H-303) yılında Kûfe'de doğdu. : Çocukluğunda Şam'a gelip orada eğitim görmüştür. Peygamberlik iddiasında bulununca hapsedilmiştir. Mütenebbi lakabı, bu iddiasından dolayıdır. Halep hükümdarı Seyfu'd-Devle ile tanıştı ve hayatının çoğunu, onun yanında geçirdi. Ercan'dan Bağdat'a dönerken yolda öldürüldü.	أبو الطَّيِّب
Kartal :	أبو الطَّيْر
Birleşik Arap Emirlikleri'ni oluşturan emirliklerden birisi. Başkent Abuzabi'nin : bulunduğu yarımada.	أبو ظي
Eşek arısı / Kavut :	أبو عاصم
Maymun :	أبو عاطف
Fas'ın güneyinde, alacalı hurmasıyla meşhur bir belde. Önemli bir ticaret : merkezidir	أبو عام
Köpek / Sırtlan / Koyun / Deve yavrusu :	أبو عامر
Lübnan'da bir vadi. 1925-1927 yılları arasındaki meşhur “Faluc savaşı” burada : oldu	أبو عباد
Çavuş kuşu :	أبو عَبَاد
“Buhturi” diye meşhur Velid b. Ubeyd et-Tâî. Şam'da doğdu. Birinci tabaka : şairlerdendir. Şiirini, altın zincirine benzetirler.	أبو عبادة
Ahmet b. Muhammed b. Ali. İlk Abbasi halifesidir. Çok kan döktüğü için : “Seffah” diye lakaplanmıştır	أبو العباس
Muhammed b. Yezid es-Semalî. Ezd kabilesine mensup Semale'den olduğu için : böyle anılır. Çağında ki nahivcilerin şeyhidir. “el-Kamil” meşhur eserlerindedir.	أبو العباس
Aslan / Habeşlilerle birlikte Mekke'ye gelen “Mahmut” isimdek fil :	أبو العباس
Kötü, pis şaka yapan :	أبو عَيْرَة

Amir b. Abdullah b. Cerrah. İlk muhacirlerdendir. Hz. Peygamber (s.a.v.) : أبو عبيدة بن الجراح : ona, “Eminu’l-Ümmet” diye lakap verdi. Hz. Ömer zamanında ordu komutanlığı yaptı.

Karga : أبو عتاب

Domuz : أبو عتبة

Yılan : أبو عثمان

Ejderha / Yılan / Kuzaa’dan Abdurrahman b. Mell. Hz. Peygamber (s.a.v.) : أبو عثمان النهدي : zamanında yaşamış, ancak onu görememiştir. Vefa konusunda örnek gösterilir. Kûfe’de oturmuş, Hz. Huseyin şehit edilince Basra’ya gitmiş ve Hz. Peygamber’in (s.a.v.) evladının öldürüldüğü bir beldede oturmam” demiştir.

Tabiinden Kuseyyir b. Abdullah. Ona bu ismin verilme sebebi, beyaz ve güzel elbise giymesidir. أبو العجاج السلمي

Felaket/ Pişmanlık/ Kötülük/ Yalan/ Hilekar/ Zaman : أبو العجب

Öküz : أبو عجل

Pire : أبو عدى

Erkek fare : أبو العذرج

Falan kişi bu sözde Ebu Uzra’dır” dediği zaman, bu sözü ilk kullanan kişidir : أبو عذرة : anlamı kastedilir. / Ayrıca, doğru görüşlü, güzel davranışlı ve güzel konuşan kişiye de denir. Aslı ise, bir kadının bekaretini ilk bozan adam demektir.

Geniş çukurdaki kum tepesi : أبو عرام

Tavşan : أبو عرزة

Fas’ta bir belde : أبو عرفة

Güvercin : أبو العرق

Manda : أبو العرمض

Mekke’de bir köy / Cahiliye döneminde sesinin açıklığı ve şiddetiyle örnek verilen bir yırtıcı. أبو عروة

Turna kuşu : أبو عريان

Aslan :	أبو عريس
Yemen’de, denizden yürüyerek altı saat uzaklıkta bir belde :	أبو عريش
Erkek sırtlan :	أبو العريض
Aslan :	أبو العرين
Irak’ta bir bölge :	أبو عزق
Kurt :	أبو عسلة
Tabiinden Usame ed-Darimi :	أبو العشر
Pişmiş incir. / İncir tatlısı :	أبو عصين
Köpek. (Sahibine bağlılığından dolayı bu ad verilir) :	أبو عطف
Eşek :	أبو العفا
Karga :	أبو العقار
Kaplan :	أبو العقار
Horoz / Domuz / Büyük bit :	أبو عقة
Lebid b. Rebia el-Âmirî. Hevazin’e mensuptur. Muallaka şairlerindendir.:	أبو عقيل
Güvercin :	أبو عكرمه
Pelte tatlısı / Bağirtlak kuşu / Kırklangıç :	أبو العلا
Domuz :	أبو علبة
Horoz :	أبو علوية
Şiddet ve kötülük sahibi herkes için kullanılan bir künye :	أبو علي
Kasım b. Ali el-Hannavi. Suriye’deki Cebelu’l-Arab kahramanlarındanır : Osmanlı zamanında, kalede tutulan lider Şibli el-Atraş’ı kurtarmak için Dımaşk’a hücum etmiştir.	أبو علي الحناوي

İsmail b. Kasım el-Kâlî. Lügat ilminde bir çok eseri vardır. En meşhuru : أبو علي القالي
Kitabu'l-Emâli'dir. (H-356) yılında vefat etti.

Ahmed b. Abdullah b. Süleyman. Halep- Mearra'da doğdu. Şair ve : أبو العلي المعري
filozoftur "Risaletu'l-Ğufran" meşhur eseridir.

Timsah / Teke : أبو عمارَة

1947'de İsrail işgali sonrası Filistin direnişinin lideri Yaser Arafat : أبو عمار

Sarık, Büyük kafalı : أبو العمامة

Açlık / İflas: أبو عمر

Şahin / Erkek kumru : أبو عمران

Kaplan / Şahin / İflas : أبو عمرو

Tarafe b. Abd. Adnanoğullarındandır. Muallaka şairlerindendir. Amr b. Hicr'i : أبو عمرو
hicvettiği için 20 yaşındayken öldürüldü.

Kurt : أبو العمّلس

Geceleyin uçan, gündüz yere konan bir kuş. Avcılar tarafından kolayca avlanır : أبو عمى

Açlık, eşek : أبو عمير

At, katır : أبو العناء

Künyesinden dolayı, şahitliği bazı kadılarca reddedilen bir adam : أبو العنقر

Balık : أبو العوام

Çekirge : أبو عوف

Hurma / Tuz / Çekirge : أبو عون

Fas'ın kuzeyinde bir belde. : أبو العون

Tilki : أبو عويل

Yengeç / Atmaca kuşu : أبو عياض

Avcı : أبو عيال

Devamlı suda görünen, uzun boyunlu bir kuş, turna kuşu : أبو العَيْرَار

Turna kuşu : أبو العِيَاء

Kurt / Gri renk : أبو غَابِس

Yemen’de meşhur bir ölçü aleti. Zehebani (iki altun) denir : أبو غَافِل

Kurbağa : أبو غَائِض

Bulut : أبو غَبَاب

Balık avcısı : أبو غَبَايَة

Kurt / Cahiliye döneminde, ahmaklığıyla örnek verilen Huzaalı bir adam. : أبو غَبْشَان

Kaba’nin örtüsüyle görevliydi. Kusayy b. Kilab, onu sarhoş ederek aldattı ve şarap karşılığında, Ka’be’nin anahtarlarını ondan satın aldı. Buna da şahitlik yaptırdı. Fakat kendine gelince pişman oldu.

Leğen, ibrik : أبو الغُدَاف

Irak’ta bir bölge : أبو الغَرِيب

Aslan : أبو الغَرِيف

Yılan : أبو غَزَوَان

Kaplan : أبو الغَضَب

Kurt : أبو الغَطْلَس

Açlık / Fakirlik : أبو غَمْر

Su : أبو الغِيَاث

Erkek tenasül uzvu : أبو الغَيْدَاس

Turna kuşu : أبو الغَيْرَان

Kurt : أبو غَيْسَلَة

Hardal : أبو فَاتِك

Kaplan :	أبو فارس
Sivrisinek :	أبو فاس
Alışveriş :	أبو الفتح
İmadu'd-din İsmail el-Mueyyid. Arap, coğrafya alimlerindenidir. : “el-Muhtasar fi tarihi'l-beşer” kitabının yazarıdır. (1273-1331)	أبو الفداء
Aslan :	أبو فراس
Seyfu'd- Devle'nin amca oğlu. Şair ve süvaridir :	أبو فراس الحمداني
İbrik, leğen :	أبو الفراق
Sütü çekilmiş deve :	أبو الفرج
Ali b. Huseyn. Emevi soyundandır. Nesebi, Mervan b. Hakem'e dayanır. : “Kitabu'l-Eğani” en meşhur eseridir. (H-356) da vefat etmiştir.	أبو الفرج الاصفهاني
Vahşi öküz :	أبو فرقاد
Cezayir'de bir şehir. Yaş üzüm çiftçilerinin merkezidir :	أبو فريق
Akrep :	أبو فُصْعَل
Şair, Bekir b. Abdullah b. Seleme :	أبو الفضة
Kavut :	أبو الفضل
Fakirlere yardım eden her insana verilen bir künyedir :	أبو الفقير
Kaplumbağa :	أبو فكرون
Muallaka şairlerinden Antere'nin künyesi :	أبو الفوارس
Hire kralı Numan b. Munzir. Bu künye ile Nabiğa, onu şiirinde küçük : düşürmüş tür. / Değersiz eşek.	أبو قابوس
Bukalemun :	أبو قادم

Hz. Muhammed (s.a.v.) : أبو القاسم

Horoz : أبو قاسم

Yılan : أبو القاصي

Mekke'de bir dağ : أبو قبيس

Ayı : أبو قنادة

İblis : أبو قتره

Abbas b. Ali b. Ebi Talib. Kerbela'da Hz. Hüseyin ile birlikte şehit edildi. Bu : أبو قربة
künyenin verilme sebebi, Hz. Hüseyin susadığı zaman kırbaşıyla ona su içirmesidir.

Meme : أبو قرد

Bukalemun : أبو قرة

Cezayir'de bir belde. Hububat, yaş üzüm ve zeytin üretilir : أبو قرة

Taze balık : أبو قرزان

Vasıt'ta bir köy : أبو قريش

Maymun : أبو قشنة

Ölüm / Örümcek / Kartal : أبو قشعم

Timsah : أبو قشور

Katır : أبو قضاة

Bir tür bağırtlak kuşu. Rengi boz, sırtı nakışlı ve boğazı sarıdır : أبو القطة

Amr b. Velid b. Ukbe. Emevi soyundan bir şairdir. İbnu'z-Zübeyr, onu : أبو قليفة
Hicaz'dan sürmüştür

Kuzgun : أبو القعقاع

Rengarenk elbise : أبو قلمون

Kaplan : أبو قلبية

Lübnan'ın güneyinde bir vadi. Buğdayın çokluğundan dolayı bu isim verilmiştir : أبو قمحة

Kartal : أبو قُمُوص

Esmâî, iki taşak yumurtasından büyüğü için kullanmıştır : أبو القُنْدَيْن

Erkek tenasül uzvu: أبو القَنَوَّر

Kadeh : أبو القَيْد

Mısır'da stratejik bir yer. 1799 yılında Wilson komutasındaki İngiliz donanması : أبو قَيْر
tarafından yerle bir edildi / Meşhur bir kuş

“Rahmaniyye” nin kurucusu, Cezayir doğumlu veli Abdurrahman el-Murabıt'ın : أبو قَيْرِين
bağlılarının bulunduğu yer.

Köpek / Çakal / Küçük bir ölçü aleti / Maymun: أبو قَيْس

Evs'ten Amir b. Cesm. Evs'in lideri ve şairidir : أبو قَيْس

Kurt : أبو كَاسِب

Leğen / Deve : أبو كَامِل

Mısır'da, kendine has ağıtve evlilik adetleri olan bir yer : أبو كَأْس

Huzaa kabilesinden biridir. Cahiliye döneminde yaşamıştır. Kurayş'in, putlara : أبو كَبْشَةَ
tapmasına karşı çıkardı. Kendisi yıldızlara tapardı. Hz. Muhammed (s.a.v.),
müşriklere put konusunda muhalefet edince, o adama benzettiler.

Gümüş : أبو الكَبْرِ

Göçeğen kuşu : أبو كَبِير

Vahşi veya ehli eşek : أبو كَادِم

İblis : أبو الكُرُوس

Katr / Çakal : أبو كَعْب

Boğaz veya bademciklerde olan ve insanı nerdeyse boğulacak gibi yapan bir : أبو كَعِيب
hastalık. Tedavide geç kalınırsa cinsel organa kadar geçer ve tehlike doğar.

Fil : أبو كلثوم

Erkek sırtlan : أبو كلدّة

Libya'da, Tunus sınırına 25 km mesafede bir belde : أبو كماش

Suriye'de Fırat üzerinde Irak sınırı yanında bir belde : أبو الكمال

İhanet : أبو كيسان

Avda kullanılan doğan kuşu : أبو لاحق

İsmi, Firuz'dur. Muğire bin Şu'be'ye ait bir çocuktur. Hz. Ömer'e haracını : أبو لؤلؤة
çokluğunu şikayet etmiş, o da kendisine hak vermeyince bir sabah namazı
hançerlemiştir. Yakalanacağını anlayınca kendisini de hançerleyip ölmüştür.

Aslan : أبو لبد

Şair ferezdek'in şeytanı. O, bir şeytanı olduğunu ve kendisine şiir telkin ettiğini : أبو لُبَيْتَا
iddia ederdi.

İsmi, Halef b. Malik b. Abdillan'tır. Et yemekten hoşlanmadığı için bu ismi: أبو اللحم الغفاري
almıştır. Putlar için kesilen eti yemezdi. Huneyn gününde öldürülmüştür.

Kebap : أبو اللذة

Papağan : أبو اللطيف

Uzun ayaklı ve uzun boyunlu bir kuş. Zeki olarak nitelenir. Yılan yer. Pelikan : أبو اللقلاق

Ayı : أبو اللماس

Uzun boyunlu, gri renkli serçe : أبو لوى

İsmi, Abdu'l-uzza'dır. Hz. Peygamber'in (s.a.v.) amcası ve düşmanıdır : أبو لهب
Karısı Ümmü Cemil ve onun hakkında Leheb Suresi inmiştir.

Tanbura : أبو اللهو

Aslan : أبو ليث

Ahmak : أبو ليلي

Emevi döneminin meşhur şairlerinden Ahtal'dır. İsmi, Ğıyas b. Ğavs b. : أبو مالك
Salt'tır. Hristiyan'dır.

Yaşlılık / Şiddetli açlık / Kartal: أبو مالك

Açlık / Yaşlılık / Kartal / Leğen / Fakirlik / Beyaz saç / Teke: أبو مالك

Hz. İbrahim (a.s.) : أبو المؤمنين

Yağ : أبو المبارك

Kaplumbağa : أبو المتحمل

Bok böceği : أبو المتلخخ

Badem : أبو المثنى

Kadın gibi davranan : أبو المثنى

Ev sahibi : أبو مثوى

Kadının avret yeri : أبو المجضئ

Hardal : أبو مجنون

Abdullah b. Mihcen. Şairdir. Hz. Peygamber'in (s.a.v.), H-10 senesinde Taif'i : أبو محجن
kuşatınca orayı savunmuştur. Sonra müslüman olmuş ve Kadisiye savaşına
katılmıştır. İçki bağımlılığı yüzünden Hz. Ömer tarafından sürgüne gönderilmiştir.

İsmi, Semura b. Mi'yer el-Cumehî, Rasulullah'ın (s.a.v.) müezzinidir. Sesinin : أبو مخذورة
gürlüğüyle örnek gösterilirdi.

Aslan : أبو محراب

Serçe : أبو محرز

Tavşan : أبو الحشى

Aslan. Avının kemiğini kırdığı için bu ismi alır : أبو محطم

Vahşi eşek : أبو محمود

Katır : أبو المختار

Katır :	أبو المختال
Yas toplantı yemeği :	أبو المختلف
İblis :	أبو المخلد
Bok böceği :	أبو مدحرج
At :	أبو مدرك
Kirpi / Horoz :	أبو مدلج
Yılan :	أبو مدعور
Kurt :	أبو مذقة
Gölge:	أبو مرحب
Ejderha :	أبو مرداس
Şeytan :	أبو المره
Kaplan :	أبو مرسال
Karga :	أبو المرقال
Balık avcısı :	أبو مريم
Bir çeşit deniz hayvanı :	أبو مرينا أبو مريم
Hilal / Bulut :	أبو مزنه
Güzel kokular :	أبو المزين
Peynir / Pınar :	أبو المسافر
Cafer b. Ebi Talib. Miskinlere acıması, ikramı ve onlarla oturmasından: dolayı bu künyeyi ona, Hz. Muhammed (s.a.v.) vermiştir.	أبو المساكين
Tekerlek / Kurbağa :	أبو المسيح
Rızık :	أبو مسعود

Vasit'ta ilk doğan Amr b. Cabir : أبو المَشْرِفِي

Karınca : أبو مشغول

Kaplan : أبو المصبغ

Göğsü sarı renkte olan bir balık çeşidi : أبو مصفار

Bir balık çeşidi : أبو مصقار

Şahin : أبو المَضْرَحِي

At: أبو المضاء

At : أبو المَضْمَار

Teke : أبو المطرف

Tuz : أبو المَطِيب

Hayfekan'ın künyesi. İsmi Sinan'dır. Zulmü, mesel olarak anlatılır : أبو المَظَالِم

Çakal / Pars : أبو مُعَاوِيَةَ

Terkedilmiş, yalnız : أبو المُعْبَد

Meşhur müneccim Cafer b. Ömer el-Belhî. Bağdat'ta söz sahibi kişilerdendi. : أبو معشر

Kindi'ye ve felsefe ilmine çok sataşmıştır. 47 yaşındansonra yıldızlarla meşgul olmuş ve Kitabu'l-Ulûf, Kiabu'l-Medhal ve Kitabu'l-Muzakerat gibi eserler yazmıştır.

Kurt : أبو مُعْطَةَ

Beyaz bulut : أبو المعلل

Hallac Huseyn el-Beydavî. (858-922) Beyda yakınlarında ki Tur'da doğmuştur. : أبو المغيث

Bağdat'ta yaşamıştır. Meşhur sufi alimlerdendir. Tasavvufa çok dalmış, Ruhullah'ın kendisinde hulul ettiğine inanmıştır. Büyücülükle itham edilip hapse atılmış, 6 ay işkence gördükten sonra öldürülmüştür.

Toygar kuşu : أبو المليح

Ekmek kırıntıları, yeşillik, sirke suyu, yağ ve tuzla yapılan bir yemek. Özellikle : أبو مليح
çiftlik evlerinde ekmekler arttığı zaman değerlendirmek için yapılırdı.

Ayakları ve gagası uzun bir kuş :	أبو منجل
At :	أبو المنجى
Horoz :	أبو المنذر
Hire kralı Numan :	أبو المنذر
Kuş gibi gagası olan bir balık çeşidi :	أبو منقار
At :	أبو المنقذ
Kartal :	أبو المنهال
Pars :	أبو الفضل
Dağ, domuz :	أبو المعافى
Ceviz / Erkek fare :	أبو مقاتل
Deve kuşu :	أبو مقاض
Katır :	أبو ملعون
Ekmek, sebze, tuz, yağ ve sumak suyundan yapılan bir yemek :	أبو مליح
Güvercin :	أبو منجاب
Horoz / Çakala benzer küçük bir canlı / Müseylimetu'l-Kezzab :	أبو المنذر
Misafir ağırlayan ev sahibi :	أبو المنزل
Petekteki bal :	أبو منصور
Pişmiş yemeğin suyu :	أبو المنن
Davete çağırın elçi :	أبو المنى
Güvercin :	أبو مهدي
Şarap :	أبو المهني
Kurt / Böcek :	أبو مؤدود

Mum : أبو مُؤنِس

Çavuş kuşu : أبو الميت

Kırlangıç : أبو الميلاَد

Bal : أبو ميمون

Erkek kumru : أبو النَّائِحَة

Tatlı : أبو النَّاجِع

Sicilya'da bir dağ : أبو نَاجِيَة

Çöl sakinlerinin yaptığıçakmağın, üstteki erkek kısmı. Alttaki de dişidir. Birbirine : أبو النار
sürtünce ateş çıkar.

Şarkı : أبو نَاشِيط

Eşek / Tirit / Sebze / Tatlı : أبو نَافِع

Sirke : أبو نَافِع

Horoz / Tavşan : أبو نَبْهَان

Tilki : أبو النَجْم

Aslan / Mızrak : أبو النَخَس

Suriye'de stratejik bir tepe. 1967-73 yıllarında Arap-İsrail savaşında önemli : أبو الندى
rol oynamıştır

Ağustos böceği : أبو النذر

Horoz : أبو النذير

Bahçe : أبو الثَّرْهَة

Kurt : أبو نَسَلَة

Fatiha Suresi : أبو النشاط

Güzel koku : أبو النضرة

Hamam / Mendil : أبو النظيف

Aslan / Haricilerden Katra b. Fec'e : أبو نعامة

Bıldırcın : أبو نُعمان

Turna kuşu / Ekmek : أبو نعيم

Mısır'da Fustat'ın batısındaki Cize'ye yakın bir yer : أبو الثمرس

Ensardan Ammar b. Muaz : أبو نملة

Mekke şerifi Muhammed Ebu Numey. (1254-1301) Cemaatinde sözü çok etkili : أبو نمنى
birisiydi. Mısır'dan Mekke'ye kılıç bağı gönderme adeti, onun zamanında başladı.

Erkek vaşak : أبو نميلة

Toy kuşu : أبو نهار

Hasan b. Hânî. Abbasi dönemi meşhur şairlerindendir. Şarap şairi olarak lakap- : أبو نواس
landırılırdı. Eğlence konusunda bir süre aşırıya gitmiş, son zamanlarında tevbe
etmiştir.

Tilki : أبو نوفل

Kadeh : أبو النوم

Kış : أبو هاجم

Bok böceği / Kuyu / Bir çeşit yırtıcı hayvan : أبو هاشم

Erkek kurbağa : أبو هبيرة

Tilki : أبو الهجرس

Güvercin : أبو الهديل

Güzel sesli bir kuş : أبو هرون

Sahabi. Kedilere olan düşkünlüğünden dolayı bu künyeyi almıştır. Hz. Peygam- : أبو هريرة
ber'in (s.a.v.) yanından ayrılmamıştır. Ondan, çok hadis nakletmiştir. 676 yılında
vefat etmiştir.

Bir çeşit acem yemeği : أبو هشام

İnsanların isteklerini yerine getiren, hizmet eden, şahsiyet sahibi kişiler : أبو الهامات

Erkek sırtlan : أبو الهنبر

Hire kralı 3. Numan : أبو هند

Kuğu : أبو هنيذة

Mendil : أبو الهنئ

Pars : أبو هوبر

Kayadan oyularak yapılmış, bedeni aslan, kafası insan şeklindeki heykel (sifeks : أبو الهول

Kartal : أبو الهيثم

Aslan / Turna : أبو الهيصم

Ahmak : أبو وارص

Tirit : أبو واسع

Çakal : أبو وائل

Araplardan bir adam. Düşüp ardından kalkan kişi için mesel getirilir : أبو وئيل

Geyik / Tilki / Pire / Yılan / Gelincik / Kaplan : أبو الوثاب

Eski Mısırlıların kutsal saydığı bok böbeği : أبو وجرة

Kılıç / Kızarmış baş : أبو الوحا

Telaş : أبو الوحيد

Hız. Ali'nin, Haccac b. Yusuf es-Sekafi' ye verdiği künyedir : أبو وذحة

Erkek tenasül uzvu : أبو الورد

Zaman : أبو الورى

Kaplan / Tavus kuşu : أبو الوشى

Kandil :	أبو الوضاء
Çizme, mes :	أبو الوطاء
Emevi Halifesi Abdulmelik b. Mervan. Ebu'l-Emlak da denir. Çünkü dört oğlunu da halife atamıştır. (Velid, Süleyman, Yezid, Hişam)	أبو الوليد
Aslan :	أبو الوليد
Kûfe Valisi Velid b. Ukbe :	أبو وهب
Yetimlerin işini üstlenen kişi :	أبو اليتامى
Ölüm meleği / Kartal:	أبو يحيى
Sivri sinek :	أبو اليسع
Genel olarak serçelere verilen künye :	أبو يعقوب
Yusuf b. Abdulmu'min. Marakeş'te halifalik yapmıştır. Fransızlarla savaşmış ve Afrika'da "Kafsa" şehrini fethetmiştir. (H-563) 'te vefat etti.	أبو يعقوب
Yumurtlamadan önceki genç tavuk :	أبو يعلى
Sahabi Ammar b. Yasir. Hz. Peygamber'in (s.a.v.) ile birlikte üç savaşa katıldı. Sıffin savaşında şehit oldu.	أبو اليقظان
Horoz :	أبو يقظان
Yılan :	أبو اليقظان
Bir çeşit kuş :	أبو يوسف
Fil / İki boynuzu olmayan öküz :	أبو مزاحم

3. EHÛ (Kardeş) İLE YAPILAN KÜNYELER

Temimli, Temim kabilesine mensup :	أخو تميم
Zelil:	أخو الجنع
Şer, kötülük :	أخو الخير
İyi :	أخو الخير
Hasta :	أخو رغائب
Kısık sesli, gizli :	أخو السر
Yolcu :	أخو سفر
Çok yolculuk yapan :	أخو سفار
Hasta :	أخو سقم
Hayır :	أخو الشر
Doğruluktan ayrılmayan :	أخو الصدق
Adil, hak sever :	أخو عزمات
Fakir :	أخو عيلة
Zengin :	أخو الغنى
Hasta :	أخو الفراش
Rehber , çöl adamı :	أخو قفار
Lezzetli :	أخو لذة
Uyku :	أخو الموت
Ölü :	أخو الموت

4. UMMU (Anne) İLE YAPILAN KÜNYELER

İşe maharetle atılan kişi için kullanılan bir künyedir. Senin toplamadığını Ümmü Eban toplar diye mesel olarak kullanılır.	: أم أبان
	Dişi kaplan : أم الأبرد
Meşhur Arap hırsızlarından birisi	: أم أبيض
	Şarap : أم الأنام
Afrika'nın meçhul bölgelerinde yaşayan iri bir yılan. Otlara sürtündüğü: zaman zil sesine benzer sesi duyulur.	أم أجراس
	Tavuk : أم احدى و عشرين
Mekke'de, Basralılar'ın kapısı yanında bir kuyu. Misafir sever bir kişi olan Halef b. Esad el-Huzai tarafından kazılmıştır.	: أم أحراد
	Ceylan : أم أحوى المقلتين
	Yeryüzü : أم آدم
	Musibet : أم أدراس
	Tarla sıçanı, Arap tavşanı, Musibet : أم أدراص
Semave'de değirmen taşı elde edilen bir dağ :	أم أذن
	Deve kuşu : أم الأروؤل
	Musibet : أم الأربا
	Beyincik : أم أربعة
Çok ayaklı, zehirli bir haşere :	أم أربع أم اربعين
	Bok böceği : أم الأرض
	Musibet : أم أريق
	Musibet : أم أزلّم الزّنام
el-Fettah (Kuyruk sallayan kuş) diye bilinen, uzun kuyruklu küçük bir serçe Gri-beyaz karışımı renktedir.	: أم اسكعكع

Bir çeşit muğaylan ağacı, Semura ağacı :	أم أسلم
Abdullah b. Cüd'an'ın evi için kullanılır :	أم أسواق
Osturgan böceği :	أم الأسود
Koyun :	أم الأشعب
Yapmak, İnşa etmek :	أم الأفعال
Kırmızı hurma kuruğu, siyah hurma :	أم ألوان
Koyun :	أم الأموال
Çobanların dilinde bir tepe adı :	أم أمهار
Güneş. "Envaru's-Sema" gezegenlerdir:	أم أنوار السماء
Tepe başlarında bulunan, çıkarması kolay, küçük bir mantar:	أم أوبر
Sıkıntı, musibet / Burka yakınlarında bir tepe, dağ keçilerinin bulunduğu tepe :	أم أوعال
Muallaka şairi Zuheyr b. Ebi Selma'nın eşi. / Hz. Aişe zamanında yaşamış: bir cariye	أم أوفى
Örümcek :	أم الأولاد
Musibet :	أم البئيق
Hurma ağacı :	أم بحنة
Akaid konusunda bir kitap ismi. Yazarı, (H-868) yılında vefat eden Ebu Abdillah : Muhammed es-Senusi	أم البراهين
Koyun :	أم برة
Kısrak :	أم بركة
Karga :	أم بريح
Hz. Havva :	أم البشر

Karnıbahar :	أم بشر
Göz :	أم البصر
Yeri kazmak, eşelemek, dağıtmak :	أم بَعَثَر
Sadece bir batın doğuran kadın :	أم بَكْر
Çevresindeki şehirler içinde en büyük, en meşhur olan :	أم البلاد
Ka'be :	أم البلاد
Musibet :	أم البليل
Rebia b. Amr b. Amir Faris ed-Dahyan'ın kızı. Seçkinlikte örnek verilirdi :	أم البين
Muallaka şairlerinden Lebid'in annesi/Abdulaziz b. Mervan'ın kızı ve aynı zamanda Velid b. Abdulmelik'in zevcesi.	أم البين
Yavrusunu kaybeden dişi hayvan / Deve :	أم بَوَّ
Kendisine misafir olunan ev sahibesi :	أم البيت
Deve kuşu :	أم البَيْض
Tencere :	أم بيضاء
Hurma Ağacı :	أم تحفة
Popo, kış :	أم تسعين
Sırtlan :	أم تفل
Uzak çöl :	أم التائف
Vahşi eşek annesi :	أم تولب
Hamile / Üç eşle evlenmiş kadın :	أم ثالث
Karınca :	أم تَوَيَّة

Eşek :	أم تَوْلَب
Ferama ve Dimyat arasında, Mısır denizinde karaya yakın bir yarımada : olan Tinnîse yarımadasında bir sahra.	أم تَوْم
İnci kabuğu :	أم تُومَة
Sırtlan :	أم ثرمل
Sırtlan :	أم تُفَل
Bağırtlak kuşu. Çünkü genellikle üç tane yumurtlar :	أم ثلاث
Üç batın doğuran dişi :	أم ثلث
Ok torbası / Dişi deve kuşu :	أم ثلاثين
İki batın doğuran dişi :	أم ثنِي
Ekmek / Etlı pilav. Açlığı giderdiği için bu isim verilir :	أم جابر
Ölüm. Nefisleri cezbettiği için bu isim verilir :	أم جَبَاد
Gemi :	أم جامع
Musibet :	أم الجَبَل
Siyah karınca / Dünya :	أم الجنثل
Yemen'de bir dağ :	أم جحدم
Eşek :	أم الجحش
Yeşil çekirge / Bukalemun :	أم جُحَادِب
Musibet :	أم الجَذَع
Kalkan / Kova / Deve semeri :	أم الجِرَاف
Un :	أم الجردق
Medine'de bir hurma ağacı :	أم جرذان

Sırtlan / Bok böceği :	أم جعار
Popo, kış :	أم جَعْفَر
Akbaba :	أم جعران
Tavuk :	أم جَعْفَر
Endülüs'te bir kale :	أم جعفر
Sırtlan :	أم جعور
Sırtlan :	أم جَلَس
Abdulaziz b. İkrime b. Halid el-Mahzumi'nin annesi :	أم جلال
Musibet :	أم الجلويق
Kafa derisi :	أم الجَمَاجِم
Şam'da bir belde. Orada, eski hicazi yazılarla yazılmış eserler bulunmuştur : Bu yazı, Birinci cahiliye döneminde kullanılırdı.	أم الجمال
Ebu Leheb'in karısı. Tebbet suresinde anılır :	أم جميل
Ebu Hureyre'nin kabilesinden Devsli bir kadındır. Vefa konusunda örnek idi :	أم جميل
Zulüm, hıyanet, felaket :	أم جنذب
İmru'l-Kays'ın zevcesi. Temimli Alkame'nin şiirini onun şiirinden daha üstün : gördüğü için kocası tarafından boşandı. Alkame, şiir konusunda İmru'l-Kays ile çekişirdi ve onun hakemliğine başvurmuşlardı.	أم جنذب
Güvenilir kadın için mesel olarak kullanılır :	أم جُنْدُع
Musibet / Ölüm :	أم الجَنِين
Kartal / Kız çocuğu olan kadın (zemmetmek için kullanılır) :	أم جوار
İyiliksever, çok iyilik yapan, cömert :	أم الجود
Sırtlan :	أم جِيَّال
Sudan'da bir belde :	أم جير

	Dişi deve :	أم حائل
Suriye’de Arap dağında zirai bir köy. Devamlı sıcak olan Halhale’den ayrıldığı için bu ismi almıştır.	Dişi aslan :	أم حارتين
	Şarap / Sinek / Yılan / Dünya :	أم حيار
	Dünya / Sarı, yeşil alalı uçan bir çekirge :	أم الحباب
	Felaket, Musibet :	أم حيوكران
	Felaket, Musibet :	أم حيوكري
	Bir hurma çeşidi :	أم حبيق
	Bukalemun :	أم حبين
Alman yapımı bir savaş silahı. Birinci Dünya Savaşı sonrası yaygınlık kazanmıştır. Üzerindeki iki demirden dolayı bu ismi alır.	Sırtlan :	أم حديدتين
	Büyük savaş, Bayrak, Sancak :	أم الحرب
	Felaket :	أم الحرة
	Med harfleri (vav, ya, elif) :	أم الحروف
	İnsan avucu kadar küçük bir canlı :	أم حسان
	Güneşli bölgelerde yetişen lezzetli bir meyve :	أم حسين
	Sütü çekilmiş deve :	أم الحسین
	Dişi ceylan :	أم حشيش
	Dişi deve kuşu :	أم حقان
	Tavuk :	أم حفصة
2. Cahiliye dönemi kadınlarından olup cesaretiyle tanınırdı. Haris’in karısıdır /Abdulmuttalib’in kızı, Rasulullah’ın (s.a.v.) halalarından birisidir		أم حكيم

Am Halls : Am Halls

Am Halls : Am Halls

Am Halls : Am Halls

Am Halls : Am Halls

Am Halls : Am Halls

Am Halls : Am Halls

Am Halls : Am Halls

Am Halls : Am Halls

Am Halls : Am Halls

Am Halls : Am Halls

Am Halls : Am Halls

Am Halls : Am Halls

Am Halls : Am Halls

Am Halls : Am Halls

Am Halls : Am Halls

Am Halls : Am Halls

Am Halls : Am Halls

Am Halls : Am Halls

Am Halls : Am Halls

Am Halls : Am Halls

Am Halls : Am Halls

Am Halls : Am Halls

	Geyik :	أم حُشْف
	Musibet :	أم خشفين
Sina çölünde bir erken uyarı merkezi. 25 Nisan 1975'te Mısır-İsrail arasında :		أم خشبية
son belge değişimi orada tamamlanmıştır.	Ceylan :	أم خشيش
	Ayakkabı :	أم خَصِيف
	Göbekte kasık arasındaki deri :	أم الحصيين
Meyve ağacı. Bu isim verilir çünkü:Tevrat'a göre, Hz. Adem ve Havva, :		أم الحطينة
Rabb'lerinin tavsiyesine uymayıp cennette ondan yediler.	Şarap :	أم الخل
	Doğum yapan deve :	أم الحلة
	Musibet :	أم الحلف
	Üzüm :	أم الخمر
İçine beş mermi doldurulabilen bir harp silahı. Birinci Dünya Savaşı sonrası :		أم الخمسة
yaygınlık kazanmıştır.	Kemer, buruna takılan kemer :	أم الحنايس
	Sırtlan :	أم حنَّثَل
	Musibet :	أم حنشفير
	Musibet :	أم حنُّنور
	Musibet :	أم الحنْفِق
Refah, Bereket / Sırtlan, dünya, felaket :		أم حنُّور
	Popo, kış :	أم حَوَّار
	Popo, kış :	أم حَوَّران
	Tüm iyilikleri toplamış olan :	أم الخير

Rabiatu'l-Adeviyye. Basra'lı İsmail Adeviyye'nin kızı, zahide bir hanımdır : أم الخير

Seyis : أم الخيل

Şer, kötülük : أم دأكاء

Sırtlan : أم دبكل

Hurma ağacı : أم دؤنة

Jerboa dene, fareye benzer bir hayvan : أم دراص

Musibet : أم درؤمين

Kıç, popo : أم درز

Dünya : أم درز

Sudan'da, Nil nehrinin batı kıyısında bir şehir. Mehdi'nin vatanıdır, kabri : أم درمان
oradadır.

Dünya : أم درن

Ahmak / Kurak toprak : أم الدرین

Et yağı /Tencere : أم دسمة

Dünya : أم دفار

Dünya : أم دفر

Kirpi : أم دؤدل

Beyin üzerindeki ince deri : أم الدماغ

Mum : أم دمعة

Mısır (Ülke) : أم الدنيا

Mısır'da bir dağ : أم دنين

Musibetler : أم الدهاريس

Ölüm :	أم الدهيم
Humma, sıtma :	أم دومان
Ölüm :	أم الدهيم
Mısır'da Giza şehrinden iki köy :	أم دينار
Güvenilmez dost :	أم الذئب
Kıtlık :	أم الذراع
Dünya :	أم ذفر
Musibet :	أم الذقن
Kadın :	أم ذي الودع
İmru'l-Kays'ın babasına ait bir zırh :	أم الذبول
Hamile :	أم رابع
Deve kuşu :	أم رنال
Beyin :	أم الرأس
Üzüm yiyen, kanatları ve sırtı kırmızı, toz renginde bir kuş :	أم رباح
Musibet :	أم الربيس
Fas'ta bir nehir :	أم الربيع
Taş :	أم الربيق
Savaş, musibet :	أم ربيق
Hurma Ağacı :	أم رجبة
Mekke :	أم رحم
Cahillik :	أم الرذائل
Yağ ve undan yapılan lapa :	أم رزين

Akbaba / Rahmet : أم رسالة

Sırtlan : أم رشم

Sırtlan : أم رعال

Sırtlan : أم رعم

Sırtlan : أم رغم

Beynin dışını kaplayan ince örtü : أم الرفيقة

Kaplan : أم رقاش

Musibet : أم الرقم

Musibet : أم الرقوت

Musibet : أم الرقون

Sırtlan : أم رمال

Suriye’de Arap dağında, tarihi kahramanlıklarla dolu bir belde. Özellikle 1965’te : أم الرمان
sömürgecilere karşı başkaldırıda bulunmuşlardır.

Bir harp silahı. Bu isimin verilme sebebi, üzerindeki nara benzeyen yuvarlak alet : أم رمانة

Mızrağın sancağı ve üzerine sarılan bez : أم الرمح

Suriye’de Arap dağında zirai bir köy. Orada, eski eserlerden, büyük bir revak vardır: أم رواق

Mekke : أم رَوْح

Çekirge : أم رياح

İnek : أم الريان

Temim b. Mureeoğullarından Ka’b b. Sa’d’ın kızıdır. Cehalet ve : أم رَيْطَة
ahmaklık konusunda örnek gösterilirdi. Etrafındaki çalışan kadın-
lara ip eğirmelerini emreder, sonra da sabahtan akşama kadar eğir-
diklerini bozmalarını isterdi.

Ayrılık : أم زافرة

Şarap : أم زبد

Mekke : أم الزخم

Eski yapım bir harp silahı. Kabzasının yanındaki düğmeden dolayı bu ismi alır : أم زر

Sırtlan : أم زعم

Bir atımlık, Osmanlı harp silahı. İçine zellaga denen bir çelik parçası doldurulur : أم زلاقة

Lübnan'a ait bir müzik türü. /Zülüfünü sarkıtmış kadın : أم الزلف

Şarap : أم زنبق

Musibet : أم زئفل

Musibet : أم زوبر

Kasırga, şiddetli rüzgar / Devlet : أم زوبعة

Un ve yağla yapılan lapa : أم زياد

Sırtlan : أم زيت

Musibet : أم زيت

Suriye'de Arap dağında zirai bir köy. Eskiden zeytin ağaçlarıyla örtülü olduğu için bu isim verilir. أم الزيتون

Osturgan böceği : أم سالم

Akrep : أم ساهرة

Hayvanlarda büyük işkembe yanında bulunan küçük bir organ. Yedi tabakadan oluşur. Yemekleri öğüten sert etten bir çıkıntısı vardır. أم سبع عرائس

Hurma fidanı : أم سييلة

Beni Ğadira bölgesinde meşhur bir dağ : أم سخل

Çekirge : أم سرياح

Komik, şakacı :	أم سَعِيد
Devamlı erkek çocuk doğuran kadın / Deve :	أم السَّقْب
Bit :	أم السكت
Ev sahibi kadın :	أم السكْن
Kıç, popo :	أم سُكَيْن
Dişi kurt :	أم سِلْعَامَة
Bir çeşit muğaylan ağacı, Semura ağacı :	أم السلم
Fatiha Suresi / Dünya :	أم سلمة
Yemen’de bir köy :	أم السليط
Samanyolu :	أم السماء
Keçi :	أم سَمْحَة
Kutu :	أم سَمْرَاء
Beyin / Kulak :	أم السَّمْع
Beyin :	أم السَّمِيع
Amman’da bir belde :	أم السَّمِيم
Popo, kıç :	أم سويد
Yay / Ok torbası :	أم السِّهَام
Saedalye, Ateş balığı :	أم سَهْل
Dişi geyik :	أم شَادِن
Beyin :	أم الشُّوون
Aslan :	أم شَبِيل
Kuvvetli koku yayan bir çiçek. Misk kokusu :	أم الشذا

Nemirli bir çobanın hicvettiği esmer bir kadın :	أم شذرة
Yeryüzündeki tüm kötülükleri toplayan :	أم الشر
Büyük meşe ağacı. Kuşlar için sığınaktır. Avcılar kuş avlarken kumaşa barut doldurup yakar, ağaca asarlardı. Sanki yırtık kumaş gibi görünürdü. Bunun için bu isim verilmiştir.	أم شرايط
Kartal :	أم شعواء
Kartal :	أم شعوة
Bir işe azmedip tamamlayamayan kişi için mesel olarak kullanılır. Aslı ise, Hacc için yola çıkıp hac yapamadan dönen bir kadının ismidir.	أم شغل
Dişi kedi :	أم شماخ
Soğuk kuzey rüzgarı / Güneş :	أم شملة
Kible :	أم شئبل
Asıl, bir şeyin aslı :	أم الشيء
Kabile :	أم الشيبان
Eşek ve koyunların yanında yaşayan bir kuş :	أم شقونة
Musibet :	أم صاحب
Hız. Peygamber'in (s.a.v.) vefatından sonra, (H-11. Yılında), Temimoğullarından peygamberlik iddia eden bir kadın. Müseylimetu'l-Kezzab ile evlenmiş, onun ölümü sonrası müslüman olmuştur.	أم صادر
Menfezi olmayan tepe / Dağınık işler için de mesel olarak söylenir :	أم صبار
Mekke :	أم صبح
Karışık iş :	أم صبور
Rüzgar / Sarhoşluk, baş ağrısı, meşakkat :	أم الصبيان
Kadın :	أم الصبين
Baş :	أم الصبيصين

Sözleşme, randevular :	أم الصدق
Beynin içinde hareketli bir parça / Kafayı çevreleyen deri :	أم الصدى
Güzel şeyin azlığını ifadeye mesel olarak kullanılır :	أم الصقر
Kafa :	أم الصباخ
Vefasızlık ve yeminini bozmak :	أم صمام
Sarhoşluk, baş ağrısı :	أم صنيان
Musibet :	أم الضاحية
Kibrit :	أم ضباب
Dişi eşek :	أم ضبة
Aslan / Musibet / Sırtlan :	أم ضيغم
Deve kuşu :	أم الطارق
Musibet :	أم طبق
Popo, kış :	أم الطبخية
Popo, kış :	أم طينحة
Şarap :	أم طرب
Anayol. Etrafında küçük yollar varken en büyüğü olan yol :	أم الطريق
Sırtlan :	أم الطريق
Buğday / Karın / Mide :	أم الطعام
Emzikli kadın :	أم الطفل
Geyik :	أم الطلا
Kartal :	أم طلبة
Bit :	أم طلحة

Şarap :	أم الطلى
Çöl :	أم الظباء
Kavut :	أم عاصم
Sıtma :	أم عافية
Kabrıstan/ Sırtlan :	أم عامر
Dişı köpek :	أم العاویات
Aslan :	أم العباس
Şarap :	أم العبائر
Yeşilliklerde bulunan, küçük, uçucu bir hayvan :	أم عبدالله
Hoş, güzel kişı :	أم عبيثران
Çöl :	أم عبيد
Gemi / Seyyid Ahmed er-Rufai'nin kabrinin de bulunduğu, Vasıt yakınlarında : bir köy	أم عبيدة
Sırtlan :	أم عتاب
Sırtlan :	أم عتيان
Sırtlan :	أم عتيك
Yılan :	أم عثمان
Sırtlan :	أم عثيل
Dünya :	أم العجب
Siyah bir kuş :	أم عجلان
Deve / Yavrusunu kaybeden inek :	أم عجول
Rahmet :	أم عجينة

	Rüzgar :	أم العذاب
Arapların aslı için kinayedir. Onların en olgunu anlamında olduğu da söylenir :		أم العرب
/ Mekke olduğu da söylenir. Hz. Hacer'in mensup olduğu köy	Popo, kış :	أم عَرْزَمَة
Abdullah b. Kurra'ya ait bir kuyu :		أم عرس
Sırtlan / Akrep :		أم عريض
Akrep :		أم العريط
Geyik :		أم عَزَّ
Kış, Popo :		أم العزم
Popo, kış :		أم عزمة
Kış, Popo :		أم عزمل
Kış, Popo :		أم عزوم
Sırtlan :		أم العساير
Ebu Cehil karpuzu :		أم العطايا
Değirmen :		أم عَطِيَة
Deve, Kavminin reisi, Göğüs :		أم عطية
Popo, kış :		أم عفاق
Dişi ceylan :		أم عَفْر
Filistin'in kuzeyinde bir köy. İsmi, İsrail işgali sonrasında almıştır. Son zamanlarda kanlı savaşlara sahne olmuştur.		أم العقار
Tencere :		أم عقبة
Meşhur bir tepe :		أم علان
Toygar kuşu :		أم العُغْل

Suriye’de Arap dağında bir köy. Bir su kaynağı vardır ve toprağı tarıma uygundur : أم العلق

Selam : أم عمار

Ensar’dan Ka’b’ın kızı. 2. Cahiliye dönemi kadınlarından olup cesaretiyle : أم عمارة
meşhurdur . Savaşlarda, erkeklerin tedavisi, su temini gibi işler yapmıştır.

Baş, kafa : أم العمام

Muallaka şairlerinden Amr b. Külsüm’ün annesi : أم عمر

Sırtlan : أم عمرو

Sırtlan : أم عرنة

Sırtlan : أم عنسل

Lübnan’da bir köy. Burada, 1903 yılında Fenikeliler’e ait iki kitabe bulunmuştur : أم العواميد

Sırtlan / Çekirge : أم عوف

İnsanı görünce kuyruğı üzerine dikilen, kanatlarını açan benekli bir çekirge : أم عويف

Tilki : أم عويل

Sırtlan : أم عويمر

Tencere / Haremeyn’de bir dağ / Doğurduğu çocukların bakımını üstlenen yaşlı : أم العيال

Hurma ağacı : أم العيال

Salih (a.s.)’ın devesini kesen Izar b. Salib : أم العيزار

Zurafa : أم عيسى

Bir şeye gözleriyle şahit plan : أم عينيه

İsyancıların yaptığı bir kale : أم غزالة

Akrep : أم غسان

Dağ keçisi : أم العُفْر

Kadın : أم الغلام

Bir at çeşidi : أم العِمْر

Sırtlan : أم غَنْتَل

Karakulak, Vaşak : أم غُنْجَل

Dünya : أم العُول

Tencere : أم غياث

Tencere : أم غيار

Musibet : أم الغَيْتَم

Çok dikenli bir ağaç, muğaylan ağacı da denir : أم غيلان

Meşhur bir hurma çeşidi. Koğuğu kırmızı, hurması siyahtır. / Karışık iş : أم الفَأْر
ve musibet anlamında da kullanılır.

Dişi kaplan : أم فارس

Fare : أم فاسيد

Felaket, Musibet : أم فآر

Yılan : أم الفَتْح

Beyni çevreleyen deri : أم الفِراخ

Tandırda yapılan bir ekmek. Üzerine et konur ve pişerken suyu akar : أم الفَرَج

Kabir : أم فَرْد

Sadece bir doğum yapan meşhur bir at : أم الفَرَس

İnek : أم فَرَقْد

Koyun / Beyin :	أم فَرَوَة
Vahşi inek :	أم فَرِير
Fare :	أم فساد
Osturgan böceği :	أم الفَسُو
Dişi akrep :	أم فَصَعَل
İlim :	أم الفضائل
Et ve bulgurdan yapılan bir yemek :	أم الفَصْل
Lübnan'ın güneyindeki Nebtıyye şehri. Çiftçiler, ürünlerini orada iyi bir şekilde tükettiği için bu isim verilmiştir.	أم الفقراء
Öğütülmüş bakladan yapılan bir yemek çeşidi :	أم الفلاقل
Dünya :	أم الفَنَاء
Ham hurma :	أم فندة
Şarap :	أم الفَوَاحِش
Çocukları süvari olan kadın :	أم الفوارس
Musibet :	أم قار
Sırtlan. Çünkü, sırtlan çoğunlukla kabirleri deşer ve ölüleri yer :	أم القُبُور
Baykuş türünden bir kuş. Ondan daha küçük olup, gri renktedir :	أم قبيز
Bir ağaç :	أم قراشماء
Fatiha Sûresi, Levh-i Mahfûz, Kur'an-ı Kerim'deki muhkem âyetler :	أم القران
Deve vs. hayvanın ayaklarına, tırnaklarına arız olan bıcılğan illeti. : Devenin tırnağı üstündeki bileğin üs kısmı. Bu ismin verilme sebebi, genelde kenelerin burada toplanmasıdır.	أم القُرْدان/ أم القُرَاد

Fesara bölgesinde bir kadının künyesidir. Şeref konusunda mesel olarak verilir :	أم قِرْفَة
Köpeğin kaptan su içtiği yer :	أم قَرَوَة
Ateş. Çünkü yemek onun üzerinde pişer ve misafire ikram edilir :	أم القِرَى
Musibet / Ölüm / Savaş / Dişi kurt :	أم قَسَطَل
Sırtlan :	أم قشام
Rüzgar :	أم قشع
Sırtlan / Felaket, Örümcek. Ölüm :	أم قشعم
Sina çölünde bir yer. 1967 savaşlarında İsrail, işgali sırasında burayı askeri üs yaptı :	أم القشيب
Çöl :	أم القطا
Irak'ta bir belde :	أم قعر
Ummu Kuays ve Ebu Kuays, karı kocadır ve birbirilerini karanlık, şüpheli görürler. Mesel olarak ta “Ummu Kuays ve Ebu Kuays’ın her ikisi de hurma gibi birbirine karışıyor” şeklinde kullanılır.	أم قُعَيْس
Baş :	أم القفا
Yeşil nohut :	أم قليباني
Tavuk / Musibet :	أم قُوب
Sırtlan :	أم القود
Sırtlan / Tavuk :	أم القُور
Kavminin reisi :	أم القوم
Akbaba / Rahmet :	أم قَيْس
İsrailoğullarının ineği :	أم قیلن
Birleşik Arap Emirlikleri’ni oluşturan 7 emirlikten biri :	أم القيون
Şarap :	أم الكبائر

Toz renginde, küçük yapraklı bir sebze. Koyunların sevdiği bir çiçeği vardır. : أم الكبد
Kış başlarına kadar kalır.(أم وجع الكبد) de denir.

Fatiha Sûresi, Levh-i Mahfûz, Kur'an-ı Kerim'deki muhkem âyetler : أم الكتاب

Rahmet : أم كثير

Durumuyla ilgili Ferayiz ayeti indirilen kadın : أم كجة

Sebze : أم الكرنب

Sıtma : أم كلبة

Alman yapımı bir harp silahı : أم كركر

Tencere : أم كعيبه

Yeryüzü : أم كفات

El : أم الكف

Küçük bir dağ ağacı : أم كلب

Musibet / Humma : أم كلبة

Aslan / deve kuşu : أم كلثوم

Hz. Peygamber'in (s.a.v.) kızlarından. Ebu Leheb'in oğluyla evliydi. Bedir : أم كلثوم
savaşı günlerinde Hz. Osman ile evlendi. (H-10) yılında vefat etti.

Çoğunluğu : أم كل شئ

En büyük ve kalabalık şehir : أم كل ناحية

Turp : أم كلدة

Sırtlan / Musibet : أم كلواذ

Sarı çiçeği olan bir fidan : أم كليب

Cimri kadın : أم كمونة

Siyah, beyaz ve gri renkli, sesi güzel, küçük bir serçe. Yuvasını, çamurdan bardak : أم كُوَيْزِ
şeklinde yapar ve bir kayaya yapıştırır. Lübnan'ın yüksek dağlarında bulunur.

Dağ / Kartal : أم كَيْحِ

İnsan dizi : أم كَيْسَانِ

Şefkat ve sevgi dolu kadın : أم لَبَّةِ

Osturgan böceği : أم اللَّجَاجِ

Üzerine sancak bağlanan mızrak : أم اللَّوَاءِ

Kartal : أن لُوَحِ

Musibet/ Humma / Ölüm : أم اللّهِيمِ

Güvenilmez, karanlık dost : أم اللَّيْلِ

Tavuk / Ahmak/ Şarap : أم لَيْلَى

Karınca : أم مَازِنِ

Mecnun'un (Kays Mulavvah) sevgilisi olan Leyla : أم مَالِكِ

Dişi eşek : أم المُنْتَى

Ev sahibi kadın : أم مَثْوَى

Yılan : أم مَحْبُوبِ

Veberoğullarına ait bir dağ : أم مَحَلِّ

Osturgan böceği : أم مَخْرَجِ

Süt veya çorbanın üstindeki ince tabaka : أم مُدْوَى

Kuveyt'e komşu bir yarımada : أم المَرَادِمِ

Hız Peygamber'in (s.a.v.) atı : أم المُرْتَجِزِ

Soğuk kuzey rüzgarı , Yıldız rüzgarı : أم مَرزَمِ

Hız Peygamber'in (s.a.v.) hanımı Zeynep binti Huzeyme'nin kunyesidir. : أم المساكين
Miskinlere olan sevgisi ve merhametinden dolayı böyle isimlenmiştir.

Dişi deve : أم مسعود

Kurbağa / Balık : أم معبد

Gece / Sirt : أم معمر

Başın ortası : أم مُغيث

Sırtlan : أم المقابر

Mekke, Her şehir, etrafındaki köyler için Ümmü'l-Kurâ'dır : أم القرى

Humma : أم ملدم

Tavuk : أم المناهي

Çok ölüden kinaye olarak kullanılır : أم المتايا

Kısrak : أم مُنذر

Kendisine misafir olunan ev sahibesi : أم المنزل

Dağ evi : أم موصل

Güvercin : أم مهدي

Musibet : أم ناد

Çöl sakinlerinin yaptığı çakmaktaki alttaki dişi kısım : أم النار

Hız. Havva : أم الناس

Avuç / Dişi eşek / Tavuk : أم نافع

Sırtlan : أم نافع

Tavuk : أم ناهض

Kokarca / Osturgan böceği : أم التتن

Samanyolu :	أم النجوم
Kuveyt'e komşu bir yarımada :	أم النحل
Acele :	أم الندامة
Yüksek yokuş :	أم التَّسِيم
Deve kuşu :	أم نَعامة
Bahreyn'da bir yarımada :	أم العُسان
Yılan :	أم نَعْصان
Ruh :	أم النفس
Şahsen huzurunda olan :	أم نفسه
Sırtlan :	أم نُفْل
Kuveyt'te bir belde :	أم نقا
Musibet :	أم النمرش
Deve kuşu :	أم نَهيك
Beyni çevreleyen deri :	أم نَوَاهِض
Sarı renkli küçük bir serçe. Sonbahar mevsimlerinde Lübnan'ın kuzeyinde : çok görülür. Sesi çok kuvvetlidir.	أم نوح
Sırtlan :	أم نُؤْفَل
Beyin :	أم الهامة
Humma :	أم المبرزي
Dşî kurbağa :	أم هَبِيرَة
Ölüm :	أم المُنَم

Vebroğullarına ait bir dağ :	أم هَجَل
Devenin ağzından çıkan kükreme :	أم الهدير
Güvercin :	أم الهديل
Musibet , humma :	أم الهربذي
Tencere / Kuru, büyük bir ağaç :	أم المشيمة
Dişi köpek :	أم المعرش
Musibet :	أم الممرش
Sırtlan :	أم المنبر
Hatice binti Huveylid. Hz. Peygamber'in (s.a.v.) ilk eşi :	أم هند
Sırtlan :	أم المنبير
Kartal / Toygar kuşu :	أم الهيثم
Able binti Ümmü Antere , Muallaka şairi Antere'nin kardeşidir :	أم الهيثم
Dişi aslan :	أم الهيصم
İnsanın defnedileceği çukur / Tek çocuğu olan kadın :	أم واحد
Harun Reşid'in eşi. İsmi, Ummetu'l-aziz, lakabı, Zübeyde'dir. Tek çocuğu : olduğu için bu isim verilmiştir.O da, halife Muhammed el-Emin'dir.	أم الواحد
Çekirge / Dünya :	أم وافرة
Karaciğer :	أم وجع
Küçük otlardan bir çeşit :	أم وجع المبد
Çöl :	أم وحش
Koyun :	أم وضح

Sırtlan : أم وِعَال

Tepe : أم وَعِلَّة

Harp : أم الوُقُود

Kadın : أم الوليد

Tavuk : أم الوليد

Dişi eşek : أم وَهَب

Musibet : أم يَسْتَعُور

Dişi köpek : أم يَغْفُور

Divit : أم الغيوث

Musibet / Ölüm : أم يَفْصُوم

Yılan : أم يَقْطَان

Nahivcilere göre (أقبل أنشأ جعل فعل) fiilleri : أمهات الأفعال

Güvercin ve çeşitleri : أمهات الجَوَازِل

Hırs, kibir, haset : أمهات الخَطَايَا

Saba, güney, kuzey ve batı rüzgarları : أمهات الرياح

Hz. Peygamber'in (s.a.v.) eşleri : أمهات المؤمنين

Hurma ağacından yapılan taşıyıcılar, ayaklar : أمهات النخل

Baş ve derileri : أمهات الهام

5. BİNT (Kız) İLE YAPILAN KÜNYELER

Musibetler :	بنت أبر
Şarap :	بنت أذهر
İlkbahar ve yazın çıkan bir bitki / Hasat :	بنت الأرض
14 yaşındaki kız. / Evlenme çağı gelmiş kadın :	بنت أربع عشرة
Nesebi övülen, güzel ahlaklı asil kız ve kadın. :	بنت أصل
Huysuz at :	بنت أعوج
Musibet / Kaygı, tasa :	بنت أودك
Musibet :	بنت بارح
Kalpdeki damarlar :	بنت البب
Gemi / Balık :	بنت البحر
Şiddet :	بنت برح
Bekar kız. / Temiz ev kızı :	بنت بيت
Bir tepe :	بنت ثبرة
Dağın yankısı :	بنت الجبل
Yılan.(Dağlarda yuvalar yaptığı için bu ismi alır.) :	بنت الجبل
Küçük nehirlerin suları :	بنت الجداول
Güvercin :	بنت الجون

Şeref ve güzellikte örnek gösterilen bir kadın : بنت الحارث بن عباد

Kadın : بنت حواء

Ok torbası : بنت حوب

Şarap : بنت الحايبة

Çocukların annesi öldükten sonraki kadın, çocuklara zulmettiği zaman : بنت خالتك
kullanılır.

Kadınların en akıllı ve fasih konuşanlarından : بنت الحس

Küçük kene : بنت درزة

Humma : بنت الدهر

Ka'b b. Luey'in annesi : بنت ركة

Seçkinlik konusunda örnek gösterilen bir kadın. Adı, Habie binti Riyah'tır : بنت رياح

Parmaklar : بنت الساعد

Deve : بنات السرى

Bekar kız : بنت سعد

Güneş : بنت السماء

Deve : بنت السير

Katır : بنت شحاج

Bakımlı deve : بنت شحم

Bok böceğine benzer küçük bir canlı. Genelde kırmızı renkli ve kötü : بنت صرصور
kokuludur. Mutfak ve banyolarda çok bulunur.

Yankı : بنت الصفا

Yılan : بنت طبق

Yay : بنت طود

Rengi griye çalan sarı olan küçük bir serçe. Küçük haşerelerle beslenir.	بنت الطيرون
Şarap :	بنت عشر
Hz. Meryem :	بنت عمران
Şarap :	بنت العنقود
Deve :	بنت العيد
Şiir / Görüş :	بنت الفكر
Beyaz sayfa, beyaz deri :	بنت قضاة
Dişi deve :	بنت القفرة
Yarasa :	بنت كلتا
Üç yaşına girmiş olan deve :	بنت اللبون
Doğru yoldan sapan kadın :	بنت الليل
Efsaneye göre Rum denizinde bir balık. Uzun saçları var ve kadına benzer.	بنت الماء
İki yaşını bitirmiş dişi deve :	بنت مخاض
Şarap :	بنت مدى الدهر و الليالي
Yağmur sonrası görülen, küçük, kırmızı bir canlı :	بنت المطر
Medine halkının, beyaz kağıtlarla oynadığı bir oyun :	بنت مقضمة
Sıtma :	بنت المنية
İki defa kızdırılmış çorba :	بنت نارين
Taze hurma :	بنت نخيلة
Kumda yaşayan küçük bir canlı :	بنت النقا
Önüne geleni ayıplayan kadınlar :	بنت النقرى

Kurbağa. (Çoğunlukla bataklıkta yaşadığı için bu adı alır.) :	بنت النقيع
Açgözlülüğüyle örnek verilen Eş'ab'ın karısı :	بنت وردان
Hz. Peygamber'in (s.a.v.) annesi Amine :	بنت وهب
Güvercin :	بنت الهديل
Beni Kilab yurdundaki tepeler :	بنت هنيذة
Deve kuşu topluluğu :	بنت الهيق
Beni Kilab nahiyesinde iki tepe :	بنتا هيدة
Devenin yavruları :	بنات الإبل
Bir çeşit vahşi eşek :	بنات أخدر
Seçkin bir aygıra nisbet edilen bir deve. :	بنات الأذحي
Eşekler :	بنات اذان
Söz, kelime :	بنات الأربعة
Küçük nehirler :	بنات الأرض
Dağ keçileri :	بنات أرؤى
Deve :	بنات الأسفار
Dişi keçi :	بنات أسفع
Uzun boyunlu at / Hayatının baharındaki kadınlar / Zengin köy reisinin kızları.	بنات أعنق
At :	بنات أعوج
İnsanın, kafasında düşündüğü iş ve görüşler :	بنات الأفكار
Şiddetli :	بنات اقعدى
Bir çeşit vahşi eşek :	بنات الأكر

Keder, tasalar : بنات ألب

Bağırsaklar : بنات أمر

Musibetler : بنات أودك

Kalpler /Kalpte anlayış ve şefkatin olduğu damarlar : بنات الببي

Bir çeşit mantar. İyi olduğu zannedilen ancak öyle çıkmayan şey hakkında mesel : بنات أوبر
olarak kullanılır.

Musibetler : بنات بس

Evinin yanında hurma ağaçları bulunan bir kadındır. “Bunlar benim kızlarım” : بنات بجنة
derdi. / Kamçılar

Yaza doğru gelen bulutlar : بنات بحر

Oklar / Meşakkat / Musibetler : بنات برح

Bağırsaklar : بنات البطن

Keçi sürüsü : بنات بعة

Kadın tarağı : بنات بقاق

Yağmurlar / İlk doğduğu andaki bulut: بنات البكر

Zamanın olayları: بنات البلاء

Deve : بنات البيد

Zehirli otlar : بنات بيس

Tehl, bir dağdır. Kızları da tepeleridir : بنات تهل

Se’v, dağdır, kızları da taşlarıdır : بنات تاو

Söz, kelime : بنات الثلاثة

Keçi : بنات ثغوة

Çok hızlı, seçkin, meşhur bir at : بنات جافل

Seçkin develer :	بنات الجَدِيل
Oklar :	بنات جَشِي
Su kuyusu bulunan çöl :	بنات جَفار
Deve :	بنات الجَمَل
Oklar :	بنات جَنْب
İç organlar :	بنات الجَوَف
Şeref, güzellik ve fazla mehir konusunda mesel olan kişilerdendir :	بنات الحارثِ بن هشام
Bekar kadınlar :	بنات الحِجَال
Para / Hicaz koyunlarından, küçük ve siyah bir çeşit :	بنات حَذَف
Bîşe yakınlarında bir yer. San'a hacıların yolu üzerinde bulunur. Bîşe, Yemen'in kalabalık nüfuslu bir vadi köyüdür.	بنات حَرَب
Bağırsaklar / Kalpler :	بنات الحِشَا
Haşerat türünden, pis kokulu yerlerde bulunan bir tür :	بنات الحَصِير
Bir sütçüye ait at. Meşhurdur, Beni Teğlib'e aittir :	بنات حَلَّاب
Oklar :	بنات الحَنَابَا
Bekar kadınlar :	بنات الحَذُور
Koyun :	بنات حَسُورِيا
Koyun sürüsü :	بنات حُورَة
Seçkin bir deveye verilen ad / Bir fasığa nisbet edilen bir deve :	بنات الدَّاعِرِي
Balık :	بنات دِجَلَة
Bit ve bit yumurtaları :	بنات الدَّرُوز
Kırmızı renkte bir bitki :	بنات دَم

- Yılanlar : بنات الدّواهي
- Yabani eşekler : بنات الدّوّ
- Zamanın musibetleri : بنات الدهر
- At : بنات رباط
- Dağda yankılanan ses : بنات رَضْوَى
- Mantar : بنات الرّعد
- Vahşi inek : بنات الرمل
- Okçu : بنات الرّياح
- Koyun sürüsü : بنات الزّريبة
- Kaburga kemiği vs. göğüste bulunan şeyler : بنات الزّور
- Soğuk : بنات السّحابة
- Deve : بنات السّير
- Katırlar : بنات شحّاج
- Asalet konusunda misal verilen meşhur bir deve : بنات شدّقم
- Söz, kelime : بنت شفة
- Güneşin bakılamayan ışıkları : بنات الشمس
- Şevk duyulan fikirler : بنات الشّوق
- Keder, tasalar : بنات الصدر
- Çok halis, meşhur bir at : بنات الصّريح
- Vahşi eşekler : بنات صعّدة
- Musibetler : بنات صمام

Suva, çölde yol bulmak için işaret olarak dikilen taşlara denir. Kızları ise : بنات الصُوى
bu küçükleridir.

At : بنات صهال

Yıldız parlaklığı gibi parlak açık işleri yapanlar : بنات طارق

Musibetler : بنات طبار

Musibetler : بنات طبق

Yalanlar, batıl işler / Anayoldan ayrılan küçük yollar : بنات الطریق

Musibet ve zor işlere düşen kişi : بنات طبل

Batıl iş / Yolunu şaşırان kişiler : بنات طمار

Şah damarları : بنات الطوق

Yalan, batıl : بنات عبيرة

Kuş / oklar : بنات العجز

Yüksek hurma salkımları : بنات عرجون

Mantar : بنات عرهون

Değerli develerin nisbet edildiği seçkin, meşhur bir deve : بنات العسجد

Bit : بنات عقبه

Geyikler : بنات عم المرشقات

Yalan : بنات عناق

Yalan : بنات عنتر

Deve : بنات العود

Seçkin, meşhur bir deve : بنات العيد

Gözyaşları / Musibetler : بنات عين

Kaynaktan akan su arıkları :	بنات عُيون
At :	بنات الغراب
Seçkin, meşhur bir deve :	بنات الغريري
Et parçası / Tencere:	بنات العلى
Yalan :	بنات غير
Fikirler / Bedendeki iç organlar :	بنات الفؤاد
Deve :	بنات الفحل
Kadınlar :	بنات الفراش
Çakmaktan çıkan kıvılcımlar :	بنات فراض
Görüşler :	بنات الفكر
Vahşi / Kendisiyle uzun çöllere gidilen deve :	بنات الفلا
Deve :	بنات الفنيق
Bir yılan çeşidi :	بنات قترّة
Soğuk dağlardaki tepeler :	بنات قراس
Tepeler :	بنات قراسن
Çok kükreyip böğüren bir deve. Asalaet konusunda örnek verilir :	بنات القراقير
Medine halkının oynadığı bir oyun. Beyaz kağıttan yapılır :	بنات قضمام
Çölün vahşileri :	بنات القفر
Fikirler / Güzel bitkiler :	بنات القلب
Tepeler :	بنات القور
Oklar :	بنات القوس
Tepeler :	بنات قين

- Sürü : بنات الكبش
- Bir çeşit ehli eşek : بنات الكداد
- Oyun : بنات الكرج
- Uykuda görülen rüyalar : بنات الكرى
- Davar vs. pisliği : بنات الكروش
- At : بنات لاحق
- Dolaşık, kıvrımlı bağırsaklar : بنات اللبن
- Çalgı telleri / Kadınlar : بنات اللّهُو
- Gecenin korkuları, rüyalar : بنات الليل
- Kurbağa vb. su ile ilişkili olarak yaşayan hayvanlar : بنات الماء
- Kadınlar : بنات المِثال
- Su tanecikleri: بنات المخر
- Yaza doğru gelen bulutlar : بنات مخر
- Soğuk : بنات المزن
- Sis, pus : بنات مُسبِل
- Zamanın getirdikleri : بنات المسند
- Bir şarap çeşidi : بنات مُسبِع
- Yağmur sonunda görünen, yaşlık gidince ölen kırmızı küçük bir canlı : بنات المطر
- Musibetler : بنات معبر
- Bağırsaklar : بنات المعى
- Deve : بنات المغاوز
- Geyik / Vahşi inek : بنات الملا

Deve : بِنَات مَلْمُوسَة

Yabani eşekler : بِنَات الملوک

Oklar : بِنَات المنايا

Kadınlar : بِنَات المُل

Vahşi inek : بِنَات المَهْي

Oklar (mecazen kullanılır) : بِنَات المَوْت

Kötü kokulu şeyler / Çokca bulunan, küçük yapraklı, sarı çiçekli bir bitki : بِنَات النَّار

Yağ ve sütle tirit yapılan, sonra kaynatılan bir ekmek / Soğuduktan sonra ikinci kez ısıtılmış yemek . : بِنَات نارَيْن

Değerli, soylu deve : بِنَات النَّجَائِب

Hurma fidanı : بِنَات النخيل

Hurma : بِنَات نخيلة

Ka'b b. Damreoğullarına ait, güzel şiriyle tanınan siyah bir köle : بِنَات نُصَيْب

Meşhur yıldızlar : بِنَات نَعش

Keder, tasalar : بِنَات النفس

Mantar / Toprağın altında yaşayan küçük canlılar : بِنَات النقا

Kadınlar : بِنَات النَّقْرِي

Yol : بِنَات نيسبها

Başta bulunan kemikler : بِنَات الهام

Beni Dehman'a ait kuyular : بِنَات هماء

Üzüntü, keder : بِنَات الهموم

Deve kuşu : بِنَات الهَيْق

Söz, kelime : بنات الواو

At : بنات الوجيه

Vadide bulunan yollar : بنات الولدي

Islak yerlerde bulunan küçük bir canlı : بنات وِرْدَان

Deve : بنات وَطَاءَ

Deve : بنات وهاص

Söz, kelime : بنات الياء

Keçi : بنات يِعْرَةَ

Kahve : بنات اليمن

Yalan : بنات يهيري

Yoldan dağılan şeyler : بنات الطريق

6. BENÛ (Oğulları) İLE YAPILAN KÜNYELER

Beni Umeyye, Beni Darim, Beni Sinbis ve Beni Nehd kabilelerinden oba : بنو أبان
isimleri. Hepsi farklı nüfusa sahiptir.

Kelb b. Vebra kabilesine bağlı bir oba : بنو أبي الحُسَيْن

Zehl b. Şeyban ve Muzdelife'de İbn Amr diye meşhur olan Ebu Rebia'ya : بنو أبي ربيعة
bağlı bir oba.

Ensar'dan bir oba ismi : بنو بريق

Nehd kabilesinden bir oba : بنو أبي سُويد

Livase kabilesinden bir oba : بنو أبي كثير

Beni Enmar'a bağlı bir mahalle : بنو أئيع

Beni Ğaziyye kabilesinden bir oba : بنو الأجدود

Babaları aynı olanlar : بنو الاحاد

Zeydi'l-Cumhur kabilesinden bir oba : بنو احاطة

Fersler. Böyle isimlendirilmelerinin sebebi, insanlara kral oluşlarıdır: بنو الأحرار

Hîb b. Suleym kabilesinden bir oba : بنو أحمد

Beni İrs'e bağlı bir mahalle : بنو أحمس

Beni'l-Huseyni's-Sebt'den bir oba. Yemame'de belli bir süre yönetimi : بنو الأخيضر
ellerinde bulundurmışlardır.

Hevazine bağlı Amir b. Sa'saa kabilesine bağlı bir mahalle : بنو الأخييل

Tanca kabilesine bağlı bir oba : بنو أدّ

Kehlan kabilesine bağlı bir oba : بنو أدد

İnsanlar : بنو آدم

- Hazrec kabilesine bağlı bir oba. Sahabi Muaz b. Cebel de buraya mensuptur : **بنو أدى**
- Lahm kabilesine bağlı bir oba : **بنو أذب**
- Beni Āmir'e bağlı bir kavim. : **بنو أذلغ**
- Hemdan'a bağlı Bekil'den bir mahalle. Şair Eyyub b. Mut'im buraya mensuptur. : **بنو أرحب**
150 yaşındayken, Hz. Peygamber'in (s.a.v.) yanına gitmiştir.
- Kehlan kabilesine bağlı bir oba. / Kahtanilere bağlı lahm kabilesinden bir oba : **بنو أراش**
- Berberlerden Beranis kabilesine bağlı bir oba : **بنو اردواجة**
- Nuh (a.s.)'ın oğlu Sam'dan gelen Amalik'e bağlı Casim kabilesinden bir oba : **بنو الأرقم**
- Kehlan kabilesine bağlı bir mahalle. En büyük ve kalabalık mahallesidir : **بنو الأزد**
- Nuh (a.s.)'ın oğlu Sam'dan gelen Amalik'e bağlı Casim kabilesinden bir : **بنو الأزرق**
mahalle. "Mekke Tarihi" nin yazarı Ezrakî, onlara mensuptur.
- Lahm kabilesine bağlı bir oba : **بنو أريش**
- Esed Huzeyme kabilesine bağlı bir oba : **بنو أسامة**
- Adnanilerden Huzeymoğullarına bağlı bir kabile . Bir çok kolu bulunan büyük : **بنو أسد**
bir topluluktur. / Rebia kabilesine bağlı bir mahalle. / Kureyş'e bağlı bir oba. Zu-
beyr b. Avvam, Hz. Hatice ve Varaka, buraya mensuptur.
- Kehlan'dan Esed kabilesine bağlı bir oba. Kuzaa'ya bağlı bir oba : **بنو الأسد**
- Berber'den Zinane kabilesine bağlı bir oba : **بنو اسرات**
- Berber'den Meklate kabilesine bağlı bir oba : **بنو اسران**
- Araplardan bir oba ismi : **بنو أسعد**
- Cuzam kabilesine bağlı bir mahalle. / Huzaa kabilesine bağlı bir oba. / : **بنو أسلم**
/Adnanilerden, Kam'a kabilesine bağlı bir oba.
- Kuzaa kabilesine bağlı bir oba : **بنو أسلم**
- Tay kabilesine bağlı bir oba : **بنو أسما**

Temim kabilesine bağlı bir oba. Temim'in eşrafındandır. Hz. Peygamber'in : (s.a.v.) katibi Hanzala, buraya mensuptur.	بنو أسيد
Cuzam'dan Malik b. Suveydoğullarına bağlı bir oba :	بنو أسير
Adnanilerden Ğatafan'a bağlı bir oba. Babaları Eşca'dan dolayı bu ismi alırlar. : Medineli Araplardandırlar.	بنو أشجع
Balık burcunun hemen ardından gelen yıldızlar :	بنو الأشراط
Kinde kabilesine bağlı bir oba :	بنو أشرس
Tay kabilesinden Zureyk b. Sa'lebeoğullarından bir topluluk :	بنو أشعث
Rumlar :	بنو الأصفر
Adnanilerden Kays b. Aylan'a bağlı bir oba. Babaları A'sar'dan dolayı bu adı : alırlar.	بنو أعصر
Babaları farklı olanlar :	بنو الأعيان
Ezd'e bağlı Hazrec kabilesinden bir oba :	بنو الاغر
Temim kabilesinden bir oba :	بنو الأعلب
Beni Enmar b. Araş'tan bir oba :	بنو افرك
Beni Enmar b. Araş'tan bir oba / Cuzam kabilesinden bir oba / Huzaa : kabilesinden bir oba.	بنو أفضى
Ezd'e bağlı Beni Hin' den bir oba :	بنو افكه
Tanca kabilesinden bir oba :	بنو اقيش
Kinde kabilesine bağlı bir oba. Bu ismi alma sebepleri şudur. Anneleri, babala- : rından hoşlanmazdı. Bir g¼n onu g¼r¼nce " Sanki yemesi acı olan deve gibi" der.	بنو آكل المرار
Kahtanilerden Has'am kabilesine ait bir oba :	بنو اكلب
Livase kabilesine ait bir oba :	بنو اكورة
Adnanilerden, Zehl b. şeyban kabilesine ait bir oba :	بنو أمامة
Kahtanilerden Lahm kabilesine ait bir oba :	بنو امان

Evs kabilesine ait bir oba./ Temim kabilesine ait bir oba./ Kinde kabilesine : بنو امرئ القيس
ait bir oba

Zubyan kabilesine ait bir oba : بنو أمة

Kuzaa'dan Mühre kabilesine ait bir oba : بنو الامرى

Himyer kabilesine ait bir oba : بنو الأملوك

Araplardan bir kabile. Babaları Umeym'den dolayı bu adı alırlar : بنو أميم

Evs'e ait iki obanın adıdır: Birisi, İbn Zeyd b. Āmir b. Murre b. Malik b. Evs, : بنو أمية
diğeri de Benu Umeyye b. Avf b. Malik b. Evs. / Kureyş'ten iki kolun adı: Biri,
Benu Umeyye ile asıl kastedilen, Hz. Osman'ın da mensup olduğu Benu Umey-
yeti'l-Ekber, diğeri de Benu Umeyyeti'l-Asğar'dır. Annelerinin isminden dolayı
“Abalât” da denir.

İnsanlar : بنو الإنسان

Hevazin kabilesine ait bir oba : بنو انسان

Temim kabilesine ait bir oba. Temim'in eşrafındadırlar : بنو أنف الناقة

Ma'd b. Adnan'a ait bir mahalle. Enmar, Yemen'e gitmişti. Orada ikamet etti : بنو أعمار
ve çocukları oldu, Yemenli sayıldılar./ Kehlan kabilesine ait bir mahalle.

Behra kabilesine ait bir oba : بنو أهود

Ezd'e bağlı Sabr b. Ğassan kabilesine ait bir oba : بنو أهيل

İki mahalledir. Biri, Kehlan'a bağlı Sa'du'l-aşıra, diğeri de Hemdan'dır : بنو أود

Kays Aylan'a ait Bahile kabilesine ait bir mahalle. Babaları Evz'den dolayı : بنو أوذ
bu ismi alırlar.

Berber'den Beranis kabilesine ait bir oba. Fas bölgesinde yaşar. Babaları : بنو أوربة

Evrebe'den dolayı bu ismi alırlar.

Berber'den Beranis kabilesine ait bir oba. Fas bölgesinde yaşar : بنو أوريع

Üç obadır: Tanca, Tay ve Menat. Ensar'dan olan Hazrec'in kardeşidirler : بنو أوس

Ezd'e bağlı Şenee kabilesinden bir oba. : بنو آلاه

Ezd'e bağı Mezigya kabilesinden bir oba. İyad aslen, yağmur suyunu önlemek : بنو إِيَاد
için havzın kenarına yapılan toprak settir. Sonra bir adama ad olmuştur.

Günübirlük yaşayan insanlar : بنو الأَيَام

Cuzam'a ait Sahr kabilesinden bir oba : بنو أَيُوب

Kays Aylan'a ait A'sar kabilesinden bir oba. Bâhile, Hemdan kabilesinden : بنو باهِلَة
bir kadındır. Çocukları, ona nisbet edilmiştir.

Amroğullarına bağı Huzaa kabilesine ait bir oba : بنو بَارِق

Tanca Kabilesinden bir oba. : بنو بَاسِل

Abs kabilesinden bir oba. Bicad, sert bir elbisenin adı iken bir adama ad oldu : بنو بِيَاد

Adnaniler'den Zubyan kabilesine ait bir oba : بنو بِيَالَة

Adnaniler'den Buhte kabilesine ait bir oba. Becle, anneleridir : بنو بِيَجَلَة

Kahtanilerin Kehlan koluna bağı Enmar b. Araş'a bağı bir kabile. : بنو بِيَجِيلَة
Becile, anneleridir.

Tay kabilesine ait bir oba : بنو بِيَحْثَر

Lahm ve Ezd kabilelerinden bir oba. İki de Kehtanilerdendir : بنو بِيَحْر

Câfâ b. Sa'di'l-Aşira'dan bir oba. / Kinde kabilesinden bir oba : بنو بِيَادَا

Zubeyr b. Avvamoğullarından Zubeyr'e bağı bir oba./ Kays Aylan'a bağı : بنو بِيَادَر
Fizara'ya ait bir oba. İki de Adnanilerden olup cahiliye döneminde reislik yaparlardı.

Amalika'ya bağı Casim kabilesinden bir oba : بنو بِيَادِيل

Zeyd b. Haramoğullarından bir oba : بنو بِيَادِعَة

Sıkıntılar : بنو بِيَارْح

Kehtanilerden Ezd'e bağı Şenee kabilesinden bir oba : بنو بِيَارْسَان

Kehtanilerden Kuzaa'ya bağı bir oba : بنو بِيَارْك

Berber'den Livase veya Kays b. Aylan'a bağı bir oba : بنو بِيَارْكِين

Araplar'dan bir oba :	بنو بُرَيْد
Araplar'dan bir oba. İşinde sıkıntıya düşen kişi için mesel olarak kullanılır :	بنو بَسْبَاسَة
Beni Darim'e bağlı bir oba.Sufyan kızı Besse'nin oğullarıdır :	بنو بَسَة
Zeyd b. Haramoğullarından bir oba./ Hilal b. Amir b. Sa'saoğullarından bir oba :	بنو بَعَجَة
Kahtaniler'e bağlı Uzra b. Zeyd'e ait bir oba. :	بنو بَعْدَان
Ğatafan'a ait bir oba :	بنو بَعِيض
Amir b. Sa'saa'ya bağlı bir oba :	بنو الْبِكَاء
Kahtanilerden Kinde kabilesine ait bir oba. Bekre, Adnanilerden Beni Vail'den : bir kadındır. Sa'lebe b. Ukbe ile evliydi. Ondan, bu Bekr doğdu ve çocukları onunla anıldı.	بنو بَكْرَة
Kahtanilere bağlı Hemdan kabilesine ait bir oba :	بنو بَكِيل
Kahtanilere bağlı Kuzaa kabilesine ait bir oba :	بنو بَلِي
Kahtanilere bağlı Has'am kabilesine ait bir oba. Hicaz Araplarındandırlar :	بنو بَلُوس
Luey b. Ğalip kabilesine ait bir oba. Sa'd b. Luey'in oğullarıdırlar. Bunane, : Sa'd'ın karısıdır.	بنو بُنَائَة
Sa'du'l-Aşira kabilesinden bir oba :	بنو بُنْدَقَة
Adnaniler'e bağlı Suleym kabilesinden bir oba :	بنو بُهْتَة
Temim kabilesinden bir oba :	بنو بَهْدَلَة
Kahtanilere bağlı Kuzaa kabilesine ait bir oba. Sahabi Mikdad b. Evs, : bu obaya mensuptur.	بنو بَهْرَاء
Babaları bir, anneleri farklı olan kardeşler :	بنو بَهْرَة
Adnaniler'e bağlı Buhte kabilesinden bir oba.Uhut'ta Müslümanların : sancağını taşıyan, Numan b. Amr b. Numan, bu obaya mensuptur.	بنو بَهْر
Beni Avf kabilesine ait bir oba :	بنو بَهِي

- Kahtanilere bağlı Tay kabilesine ait bir oba. İsmi Husayn b. Amr olan : **بنو بولان**
Bevlan'ın oğullarıdır.
- Ezd kabilesine bağlı Huzaa'dan bir oba : **بنو بوى**
- Ezd kabilesine bağlı Hazrec'den bir oba. Beyada, Mekke'ye, Hz. Peygam- : **بنو بياضة**
ber'in (s.a.v.) yanına gelip Onunla birlikte hicret etmiştir. Ensar'ın muhaciridir.
- Ezd' den Ğassan kabilesine ait bir oba : **بنو بيان**
- Musibet. Bîş, zehirli bir ağaçtır. Onların yetiştiği vadiden, hiçbir kuşun, kana- : **بنو بيش**
dını yaymadan geçmediği söylenir.
- Kahtanilere bağlı Beni Raşid kabilesinden bir oba : **بنو البيض**
- Kinde kabilesine ait bir oba. Tecîb, anneleridir. Onunla anılırlar : **بنو تجيب**
- İnsanlar : **بنو التآب**
- Ezd Habilesine bağlı Hazrec'den bir oba/ Kuzaa kabilesinden iki oba : **بنو تزييد**
- Adnanilerden Rebia'ya bağlı Vail'den bir mahalle. Tağlib, Vail'in oğludur : **بنو تغلب**
- Kahtanilere bağlı Tay kabilesinden bir oba : **بنو تمام**
- Kinde kabilesine ait bir oba. İmru'l-Kays'ın oğullarıdır : **بنو تملك**
- Adnanilerden Tanca kabilesine ait bir oba. Temim lugatte, “şiddetli” demektir. : **بنو تميم**
/ Adnanilerden Huzeyl kabilesine ait bir oba.
- Bekr Vail kabilesine ait bir oba. Teym lügatte, köle demektir./ Ayrıca Tay, : **بنو تيم**
Tanca ve Kureyş kabilelerine bağlı da bu adla anılan obalar vardır.
- Kureyş'ten bir oba. Edrem, kısa çeneli demektir : **بنو تيم الأدرم**
- Bekr b. Vail kabilesinden bir oba : **بنو تيم الله**
- Hazrec'e bağlı Neccaroğullarından bir oba : **بنو تيم الملات**
- Kahtanilere bağlı Tay kabilesinden bir oba. Ok atmadaki ustalıklarıyla bilinirler: **بنو ثعل**

Kuzaa kabilesine ait bir oba. Sa'leb, Kelb ve Vebra'nın kardeşidir :	بنو الثعلب
Adnanilerden Esed b. Huzeyme'ye ait bir oba :	بنو ثعلبة
Adnanilerden Hevazin kabilesine ait bir oba. Babalarının ismiyle tanınırlar :	بنو ثقيف
Kahtanilerden Ca'de kabilesine ait bir oba :	بنو ثمال
Ezd'e bağlı Şenee kabilesinden bir oba. Araplar arasında nesebi az bilinir :	بنو ثمالة
Tay kabilesine ait bir oba. Müslüman, Kûfe'li şair Cafer b. Affan et-Tâî, bu obaya mensuptur.	بنو ثمامة
Kahtani Araplarından bir kabile. Yemen'de ikamet ederler. Babalarının ismiyle tanınırlar.	بنو ثمود
Kahtanilerden Hemdan kabilesine bağlı Bukyl'den bir oba./ Kelb ve Tanca kabilelerine bağlı, bu isimle anılan obalar da vardır.	بنو ثور
Bir sövgü ve yergi ifadesidir :	بنو ثيل
Kahtanilerden Cuzam kabilesine bağlı Haris'lerdir :	بنو جابر
Yemen'e yerleşmiş Araplar olan Amalika'dan bir kabile. Yesrib, Bayreyn, Umman ve Eyle'de otururlardı.	بنو جانيه
Adnanilerden Becale kabilesine ait bir oba. Cihâş, "sıpa" anlamındaki cahş'ın Çoğuludur.	بنو جحاش
Evs kabilesine ait bir oba :	بنو جحجَب
Bekr b. Vail'e bağlı Dabia kabilesinden bir oba :	بنو جحدَر
Adnanilerden Beni Esad b. Harime'den bir oba. Horasan Emiri Nasr b. Seyyar'ın obasıdır.	بنو جحوان
Kişiyi aşağılamak ve sövmek için kullanılan bir isim :	بنو جدره
Bilal b. Livaseoğullarından bir oba. Babalarının adıyla anılırlar :	بنو جد و خاص
Livase kabilesine ait bir oba :	بنو جدَيْدِي
Yemame'de oturan çöl Araplarından bir oba :	بنو جدَيْس

- Adnanilerden Esed kabilesine ait bir oba./ Tay kabilesinden bir oba. Cedile, : بنو جَدِيلَةَ
anneleridir. Onun adıyla anılırlar.
- Kahtanilerden Kehlan kabilesine ait bir oba : بنو جُدَام
- Esed b. Huzeyme kabilesine ait bir oba./ Abdulkays b. Rebia kabilesinden bir : بنو جَدِيمَةَ
oba. İkisi de Adnanilerdendir. / Neha kabilesinden bir oba. Hz. Ali'nin Mısır'a
vali olarak tayin ettiği Eşter en-Nehaî, buraya mensuptur./ Ezd kabilesinden oba.
- Enmar b. Araş'a bağlı Becile kabilesinden bir oba./ Tay kabilesine ait bir oba : بنو جَرْم
- Yemen'e yerleşmiş Araplardan bir kabile. / Kahtanilerden bir oba : بنو جُرْهُم
- Adnanilerden Darim b. Hanzala kabilesine ait bir oba. / Kahtanilerden bir oba : بنو جَرِير
- Tay'a bağlı Se'l kabilesinden bir oba : بنو جَرُول
- Kahtanilerden Lahm kabilesine bağlı bir oba : بنو جَزِيلَةَ
- Kahtanilerden Neha' kabilesine bağlı bir oba. / Adnanilere bağlı Kays Aylan : بنو جَسْر
kabilesinden bir oba. Cesr'in aslı, "büyük deve" demektir.
- Hazrec kabilesine ait bir oba. / Evs kabilesine ait bir oba : بنو جَسْم
- Lahm kabilesine ait bir oba. Zilletten sonra değer kazanan, yalnızlıktan sonra : بنو جَعْد
çoğalan kişi için mesel olarak kullanılır.
- Adnanilerden Amir b. Sa'saa kabilesine ait bir oba. Muallaka şairi Nabiğa : بنو جَعْدَةَ
el-Ca'dî, bu obaya mensuptur.
- Anberoğullarıdır. Anneleri, Mariye binti Rebia'dir : بنو الجَعْدَاء
- Adnanilerden Amir b. Sa'saa kabilesine ait bir oba. Cafer b. Kilaboğullarıdır. : بنو جَعْفَر
/ Ayrıca Cafer b. Ebi Taliboğullarıdır.
- Kahtanilere bağlı Sa'du'l-Aşira'dan bir oba : بنو جُعْفِيَّ
- Ezd'e bağlı Ğassanlardan Mezigya kabilesine ait bir oba. Şam kralları onlardan : بنو جَفْنَةَ
oluyordu. İlk krallık yapan da, İslam'dan 400 sene kadar önce, bu Cefne'dir.
- Ok atıcılığındaki maharetiyle örnek gösterilen bir oba : بنو جَلَان
- Kahtanilerden Mezhic'e bağlı bir oba : بنو جَلْد

Kahtanilerden Eş'aroğulları'na bağlı bir oba. Babalarının adını almışlardır :	بنو الجماهر
Kureyş'e bağlı Beni Husays kabilesinden bir oba. Rasulullah'ın (s.a.v.) müezzini Ebu Mahzura, buraya mensuptur.	بنو جَمَح
Kahtanilerden Mezhic'e bağlı bir oba :	بنو جَمَل
Ezd'den Ğassan'a bağlı Sabr kabilesinden bir oba. / Tay'a bağlı Cezime kabilesinden bir oba.	بنو جَمِيل
Hilal b. Amir b. Sa'saaoğullarından bir oba :	بنو جَمِيلَة
Himyer kabilesine bağlı bir oba :	بنو جَمِيم
Kahtanilerden Kinane kabilesine ait bir oba :	بنو جَنَاب
Cür'etleri ve tehlikeye atılışları konusunda cine benzetilenler :	بو الجِنِّ
Yezid b. Harb b. Kehlanoğullarından bir oba :	بنو جَنْب
Tay kabilesine ait bir oba. Cundub, bir çekirge çeşididir :	بنو جُنْدُب
Adnanilerden Kinane'ye ait bir oba. Horasan emiri, Nasr b. Seyyar'ın obasıdır	بنو جُنْدُع
Hevazin kabilesine ait bir oba :	بنو جَنْدَل
Ezd'e bağlı Şenee kabilesinden bir oba. Harun Reşid'in önde gelen askerlerinden olan Ali b. Haccac el-Cehdami, buraya mensuptur.	بنو جَهْضَم
Kuzaa kabilesine ait bir mahalle. Araplardan, Şam ve Mısır'da en çok toprağa sahip olanlardır.	بنو جُهَيْنَة
Sa'd ve Cuzamoğullarından ve Lebid b. Selim'den olmak üzere iki boy ismidir: Burka'da ikamet ederlerdi.	بنو جَوْشَن
Kinde'den Akilu'l-Mirar kabilesinden bir oba :	بنو الجَوْن
Tay kabilesine ait bir oba. Elfiye sahibi, nahivci İbn Malik, buraya mensuptur :	بنو جِيَان
Kuzaa kabilesine ait bir oba :	بنو الحَادِي

Esed b. Huzeyme kabilesinden bir oba. / Temim'den Anberoğullarından : iki oba	بنو الحارث
Kehlan'dan Neha' kabilesine ait bir oba. Fakih İbrahim b. Yezid buraya : mensuptur	بنو حارثة
Kuzaa kabilesine ait bir oba :	بنو الحافي
Esmer olan insanlar. Hâm, Nuh (a.s.)' in oğullarından biridir :	بنو حام
Gündüz. Burada gündüz ile kasdolunan, toy kuşunun erkek yavrusudur :	بنو الحُبَارَى
Kahtanilerden Beni Raşid'e ait bir oba :	بنو حبان
Huzaa kabilesine ait bir oba :	بنو حَبْشَةَ
Ensar'dan Abdullah b. Ebi Selel'un kabilesidir. Fesad konusunda mesel verilir :	بنو الحُبَيْلَى
Amir b. Sa'saa'dan Sev'e kabilesine ait bir oba. / Kureyş'e ait Abduşems'den : bir oba	بنو حبيب
Beni Huzaa'dan bir oba. Şair, Temim b. Raşid ve Ebu Rumh buradandır :	بنو حَبِير
Lahm kabilesinden bir oba. Fakih Abdulmelik b. Umeyr baraya mensuptur :	بنو حجر
Kinde kabilesinden bir oba. Ma'di Kerib b. Velia buraya mensuptur :	بنو حجر الفرد
Kahtanilerden Beni Raşid'e ait bir oba :	بنو حجرة
Hemdan kabilesine ait bir oba :	بنو حَجُور
Amir b. Sa'saa'ya bağlı Beni Amr'dan bir oba :	بنو حَجِير
Ezd'e bağlı Şenee kabilesinden bir oba :	بنو حَدَّان
Ezd'e bağlı Şenee kabilesinden bir oba :	بنو حَدْرُوج
Lahm kabilesinden bir oba. Büyük bir obadır :	بنو حَدَس
Ca'd b. Lahmoğullarından bir oba :	بنو حُدَيْر
Hazrec'e bağlı Neccaroğullarından bir oba. Cudeyle, babalarıdır. :	بنو حُدَيْلَةَ

- Adnanilerden İyad kabilesine ait bir oba. Şair Ebu Duad'ın obasıdır : **بنو حُدَافَةَ**
- Adnanilerden Esed b. Huzeyme kabilesine ait bir oba. Şair Haşim ve Abdullah : **بنو حَذَّامٍ**
b. Zubeyr, buraya mensupturlar.
- Himyer kabilesine ait bir oba : **بنو حِرَاز**
- Cuzam kabilesine ait bir oba : **بنو حَرَام**
- Ğassan'a bağlı Sabr kabilesinden bir oba. / Ayrıca Beni Haşid b. Hemdan, Beni : **بنو حَرَبٍ**
Kehlan ve Beni Hilal b. Amir b. Sa'saa'dan birer oba isimleridir.
- Himyer kabilesine ait bir oba : **بنو حَرَشٍ**
- Amir b. Sa'saa'dan bir oba. Hariş, gergedan demektir : **بنو الحَوْرِيشِ**
- Ca'fa kabilesine ait bir oba : **بنو حَرِيمٍ**
- Ezd'den Ğassan'a bağlı Sabr kabilesinden bir oba : **بنو حَزَيْكٍ**
- Araş kabilesinden bir oba. Hazime b. Enmaroğullarıdır. / Nehd kabilesinden : **بنو حَزِيمَةَ**
bir oba. İkisi de Kahtanilerdendir. Hz. Ömer'in arkadaşı Abdullah b. Kebşe,
buraya mensuptur.
- Kinde kabilesine ait bir oba : **بنو حَسَانٍ**
- Hazrec'den Neccaroğullarına ait bir oba : **بنو الحَسَنَاتِ**
- Kahtanilere bağlı Uzra kabilesinden bir oba. Şair Cemil b. Abdillahir buradandır : **بنو حَسَنِ**
- Tay kabilesine ait bir oba : **بنو الحَسَنِ**
- Kureyş'ten bir oba. Hz. Osman'ın süt kardeşi Abdullah Sa'd b. Ebi Serh : **بنو حَسَلٍ**
buradandır
- Kuzaa'ya bağlı Beni Kahil'den bir oba. Şair İbn Vehb buraya mensuptur : **بنو حَسِيلٍ**
- Tay kabilesine ait bir oba : **بنو الحُسَيْنِ**
- Cuzam kabilesine ait bir oba : **بنو حِشْمٍ**
- Kinane'ye bağlı Adiyogullarından bir oba : **بنو حِصْنٍ**

- Kahtanilerden bir kabile. Yemen'deki Hadramevt şehri, onlarla tanınır. : **بنو حَضْرَمَوْت**
- Himyer'e bağlı bir kabile. Allahu Teala onlara, içlerinden bir peygamber : **بنو حَضُورَا**
olarak Şuayb'ı (a.s.) gönderdi. Onu şehit ettiler. Allahu Teala başlarına
Buhtunnasr'ı musallat etti. O da onlarla savaştı ve onları öldürdü.
- Temim'e ait bir oba. Haşîş b. Malik'in oğullarıdır. Huta, Haşîş'in karısıdır : **بنو حُطَا**
- Abdulkays kabilesine ait bir oba. Zırh yapımıyla meşhurdurlar : **بنو حُطَمَةَ بْنِ مُحَارِبٍ**
- Ğassan'a bağlı Dabr kabilesinden bir oba : **بنو حِقَار**
- Kuzaa kabilesine ait bir oba : **بنو حَكَم**
- Has'am kabilesine ait bir oba : **بنو حَلْف**
- Kureyş'e bağlı Esed b. Huzeyme kabilesinden bir oba. / Beni Muleyh : **بنو حَلْمَةَ**
kabilesinden bir oba.
- Kuzaa kabilesine ait bir oba : **بنو حُلْوَان**
- Ezd'e bağlı Huzaa kabilesinden bir oba. Kabe'de bekçilik yapan Ebu Ğabşan : **بنو حُلَيْبٍ**
adında bir oğlu vardı. Şarap karşılığında Ka'be'nin anahtarını satmıştır.
- Beli kabilesinden bir oba. Berber'e bağlı Livase kabilesinden bir oba : **بنو حَمَاد**
- Kahtanilerden Haris b. Ka'boğullarına ait bir oba. Cesaretleriyle tanınırlardı : **بنو الحَمَاس**
- Adnanilerden Tağlib b. Vailoğullarına ait bir oba. El-Mutteki lillah zamanında : **بنو حَمْدَان**
Halep, Musul ve Yarımada'nın yöneticileri onlardan olurdu. Sonra buralar, Sey-
fu'd-Devle tarafından işgal edildi.
- Beni Haşim'e bağlı Hasan es-Sebtoğullarından Edarise kabilesine ait bir oba. : **بنو حَمُود**
Fas'ta bir krallıkları vardı.
- Beni Sebe' den bir kabile. Cevherinin dediğine göre, bir süre Yemen'de krallık : **بنو حَمِيرٍ**
da yapmışlardır.
- Cuheyne kabilesine ait bir oba : **بنو الحُمَيْس**

- Temim kabilesine ait bir oba : بنو همان
- Uzra kabilesine ait bir oba : بنو حُنَّ
- Mısırlı bir yazar : بنو حِنا
- Bekr b. Vail kabilesine ait bir oba : بنو حنم
- Evs'e bağlı Avfoğullarından bir oba : بنو حنش
- Temim kabilesine ait bir oba. / Nehd kabilesine ait bir oba : بنو حَنْظَلَة
- Bekr b. Vail kabilesine ait bir mahalle. Evleri Yemame'dedir. Museylimetu'l- : بنو حيفة
Kezzab da buraya mensuptur.
- Ezd'e bağlı Hin' kabilesinden bir oba : بنو حوالة
- Kinde kabilesinden bir oba : بنو حوت
- Abdulkays kabilesinden bir oba : بنو حَوْثَرَة
- Tay kabilesinden bir oba : بنو حور
- Beni Ğina kabilesinden bir oba : بنو حُلَّان
- Kuzaa kabilesinden bir oba : بنو حيادة
- Kureyş'e bağlı Beni Umeyye kabilesinden bir oba : بنو حَيْدَر
- Hemdan'a bağlı Haşidoğullarından bir oba. Yemen'de oturlardı : بنو حَارِف
- Tay kabilesinden bir oba : بنو حَارِجَة
- Beli kabilesinden bir oba. / Ayrıca, Beni Mehdi'den, Umeyyeoğullarından, : بنو خالد
Amir b. Sa'saoğullarından ve Mahzumoğullarından birer oba adıdır.
- Himyer kabilesinden bir oba. Babalarının adıyla anılırlar : بنو الحَبَائِر
- Enmar b. Araş kabilesinden bir oba. Yemen-Hicaz arasında ikamet ederler : بنو خَشَعَم

- Ezd'e bağlı Şenee kabilesinden bir oba. Ka'be'nin duvarını ilk yapan kişi : بنو خنعمَة
olarak bilinen ve "duvarcı" diye anılan Amir b. Amr b. Has'ame, buraya mensuptur.
- Ezd'e bağlı Hazrec kabilesinden bir oba. Sahabi, Ebu Said el-Hudrî, buradandır : بنو خُدْرَة
- Ezd'e bağlı bir kabile. Amr b. Rebiaoğullarıdır. Muleyh, Adiy, Ka'b, Avf ve Sa'd gibi pek çok boyu vardır. : بنو خُرَاعَة
- Ezd'e bağlı Mezikya kabilesinden bir oba. Evs ile kardeştirler. İslam'dan önce Medine yönetimini ellerinde bulunduruyorlardı. : بنو الخُرَاج
- Kureş'e bağlı bir oba : بنو خُزَيْمَة
- Kuzaa kabilesine bağlı bir oba : بنو خُشَيْن
- Kays Aylan kabilesinden bir oba : بنو حَصِيْفَة
- Temim kabilesine bağlı bir oba. Cevheri der ki: Onlar, misafirperverliklerinden dolayı böyle adlandırıldıklarını iddia ederler. : بنو حَضَمَة
- Evs Kabilesine ait bir oba : بنو حَطْمَة
- Beni Akil b. Ka'b b. Amir b. Sa'saa'dan bir oba. Eskiden Irak'ın emiriydiler : بنو خَفَاجَة
- Kays Aylan'a bağlı Advan kabilesinden bir oba : بنو الخَلِج
- Kays Aylan'a bağlı Muharib kabilesinden bir oba : بنو خَلْف
- Dabiyyin kabilesinden bir oba : بنو خَلِيْفَة
- Kötü, ayıplı kadının çocukları anlamında bir yergi ve sövgü ifadesidir : بنو حَنْبَشِقَة
- Mudar kabilesine ait bir oba. Hindif, İlyas b. Mudar'ın karısıdır : بنو حَنْدِيف
- Kehlan'dan bir oba. Yemen'in doğusunda ikamet ederler : بنو خَوْلَان
- Amalika'dan bir oba. Evleri Hayber'dedir : بنو حَيْبَر
- Lahm kabilesinden bir oba. SAhabe Temim b. Evs ed-Dârî buradandır : بنو الدَّار
- Temim'e bağlı Beni Hanzala'dan bir oba : بنو دَارِم

Cuzam'a bağlı Beni Mehdi'den bir oba : بنو داود

Hemdan'a bağlı Haşid kabilesinden bir oba : بنو دألان

Tay'a bağlı Sa'lebe'den bir oba. Derma, anneleridir. Yurtları, Mısır ve Şam'dadır : بنو درما

Esad Rebia'ya bağlı Cedile'den bir kabile. / İyad kabilesine ait bir oba : بنو دُعْمِيَّ

Tay kabilesine ait bir oba : بنو دَعَش

Ezd'e bağlı Şenee kabilesinden bir oba : بنو دغنه

Bekr b. Vail kabilesine ait bir oba : بنو دُكْف

Amir b. Sa'saa'ya bağlı Āl-i Amir'den bir oba. Yurtları, Bahreyn'dedir : بنو دنقل

İnsanlar : بنو الدُّنْيَا

İnsanlar : بنو الدَّهْر

Hevazin kabilesine ait bir oba. Şair Veşme b. Osman, buraya mensuptur : بنو دُهْمَان

Necile'ye bağlı Ahmes kabilesinden bir oba : بنو دُهْن

Ezd'e bağlı Beni Hin' kabilesinden bir oba / Ezd'e bağlı Beni Hin' den bir oba: بنو دُهْنَة

Ezd'e bağlı Beni Hin' kabilesinden bir oba. Ebu Hureyre. Oraya mensuptur. : بنو دَوْس

/ Cuzam'a bağlı Beni Mehdi'den bir oba

Bekr b. Vail kabilesinden bir oba : بنو الدُّوْل

Kahtanilerden Beni Harise b. Ka'b'a bağlı bir oba. Necran'da reis idiler : بنو الدِّيَان

Ezd'e bağlı Hûn kabilesinden bir oba. : بنو الدِّيَش

Huzeyme'ye bağlı Kinane kabilesinden bir oba : بنو الدِّيَل

Neccaroğullarından bir oba : بنو دِينَار

Suleym'e bağlı Buhte kabilesinden bir oba. Hz. Peygamber'in (s.a.v.) yanında : بنو دَكْوَان
bir ay kadar kalmışlar, ihlasla ibadet yapmışlar ve duasını almışlardır.

Himyer'e bağı Zeydu'l-Cumhur'dan bir oba. İslam'dan önceki Yemen kralları- : بنو ذي أصْبَح
rından Ebrehe de buraya mensuptur. Yine Medine İmamı Malik b. Enes te
buraya mensuptur.

Ezd'e bağı Şenee kabilesinden bir oba. Nehrevan günü haricilerin reisliğini : بنو راسِب
yapan Abdullah b. Vehb er-Rasibi buraya mensuptur. / Kuzaa'ya ait bir oba.

Lahm kabilesinden bir oba. Sahabi Hatib b. Beltea da buraya mensuptur : بنو راشِدَة

Kinde kabilesinden bir oba. Rayiş, üzerine tüy yapıştırılmış ok demektir : بنو الرّأِيش

Kehlan'a bağı Murad kabilesinden bir oba : بنو الربض

Huzaa kabilesine ait bir oba. / Esed kabilesinden bir oba : بنو الرّبعة

Sevat b. Amir b. Sa'saa'dan bir oba. / Bekr b. Vail'den bir oba : بنو رِبِيعَة

Ademoğlu, insanlar : بنو الرجل

Çok yolculuk yapan kişiler. Rihal, devenin eyeridir : بنو الرّحال

Buhte kabilesinden bir oba. Hz. Peygamber'in (s.a.v.) yanında bir ay kadar : بنو رِغْل
kalmışlar, ihlasla ibadet yapmışlar ve duasını almışlardır.

Hadis'te geçtiğine göre, Habeşistanlı dans eden bir grup. : بنو رُفْدَة

Kuzaa'ya bağı Kelb kabilesinden bir oba : بنو رُفَيْدَة

Acem ve Mevali çocukları : بنو رقاب المزاد

Bekr b. Vail'den bir oba. Rakaş, anneleridir. Onunla anılırlar : بنو رِقَاش

Zubeyrilerden bir oba. Beni Esed'den Zubeyr b. Avvamoğullarıdır : بنو رمضان

Temim'e bağı Hanzala kabilesinden bir oba. Şair Suhaym da buraya : بنو رِيح
mensuptur. / Hilal b. Amir b. Sa'saaoğullarından bir oba. Afrika'da
ikamet ederler.

Çatafan kabilesine ait bir oba : بنو رَيْث

Himyer kabilesine ait bir oba : بنو رِيَّان

- Kehlan kabilesine ait bir oba : بنو زاهر
- Temim kabilesine ait bir oba : بنو زبيبة
- Sa'du'l-Aşira kabilesine ait bir oba : بنو زبيد
- Cafer b. Lahm kabilesine ait bir oba : بنو زبير
- Kinane kabilesine ait bir oba : بنو زين
- Temim'e bağlı Darim kabilesinden bir oba : بنو زرارَة
- Mervan b. Hakem b. As el-Emevioğullarıdır. Zerka, Mervan'ın nenesidir : بنو الزرقاء
- Hazrec kabilesine mensup bir oba : بنو زريق
- Evs'e bağlı Beni Nebit kabilesinden bir oba : بنو زُعُورا
- Suleym'e bağlı Buhte kabilesinden bir oba : بنو زَعَب
- Evs'e bağlı Beni Abdi'l-eşhel'den bir oba : بنو زُعْبَة
- Sa'du'l-Aşira kabilesine bağlı bir oba / Bekr b. vail kabilesine bağlı bir oba : بنو زمان
- Livase kabilesinden bir oba. Çoğunluğu Fas'ta yaşamaktadır : بنو زنارة
- Kahtanilerden Kahil b. Cuheyneoğullarından bir oba ./ Kureyş'e bağlı Mürre : بنو زُهْرَة
- b. Kilab'dan bir oba. Abdurrahman b. Avf, buraya mensuptur.
- Cuzam kabilesinden bir oba / Kelb'e bağlı Kinane Uzra'dan bir oba : بنو زُهَيْر
- Kinane kabilesine mensup bir oba : بنو زوارَة
- Darise kabilesinden bir oba. Babalarının adıyla anılırlar : بنو زواعة
- Kahtanilerden Nehd kabilesine ait bir oba : بنو زُوَيّ
- Haris b. Ka'boğullarından bir oba / Esed'e bağlı Şenee kabilesinden bir oba : بنو زياد
- Himyer kabilesinden bir oba : بنو زَيْدِ الْجُمْهُور
- Kuzaa'ya bağlı Kelb kabilesinden bir oba : بنو زَيْدِ اللَّات

- Sa'du'l-Aşira kabilesine bağlı bir oba : بنو زيد الله
- Temim kabilesine bağlı bir oba : بنو زيد مناة
- Hazrec kabilesinden bir oba. Hazrec'in reisi, Sa'd b. Ubade, onlardandır : بنو ساعدة
- Hazrec kabilesinden bir oba : بنو سالم
- Beyaz insanlar. Sâm, Hz. Nuh'un (a.s.) üç oğlundan biridir : بنو سام
- Luey b. Ğalib kabilesinden bir oba : بنو سامة
- Kahtanilerden Ezd kabilesine ait bir oba : بنو سبأ
- Hemdan kabilesinden bir oba. Meşhur fakih Ebu İshak es-Sebi' de buradandır : بنو السبيع
- Enmar b. Araş kabilesinden bir oba. İmam Ebu Yusuf da buraya mensuptur. : بنو سُحمة
- Himyer kabilesinden bir oba olup, babaları Sehul ile anılırlar : بنو السحول
- Bekr b. Vail'e bağlı Beni Hanife'den bir oba : بنو سُحيم
- Hanzala'ya bağlı Darim kabilesinden bir oba / Tay kabilesinden bir oba. : بنو سدوس
Cömertliğiyle meşhur Cafer b. Atiyye buraya mensuptur.
- Huzeyme'ye bağlı Esed kabilesinden bir oba. Şairler Salim b. Vabisa ve : بنو سعد
Utbe b. Zeyd, buraya mensupturlar.
- Kehlan'dan, küçük bir kabile : بنو سعد العشييرة
- Beli kabilesine ait bir oba : بنو سعد الله
- Himyer kabilesine ait bir oba : بنو السكاسك
- Kinde kabilesine ait bir oba. Babalarının adıyla anılırlar : بنو السكون
- Kuzaa kabilesine ait bir oba. Meşhur fakih Abdullah b. Zeyd, buradandır : بنو سلا
- Tay ve Kusay kabilelerine ait birer oba ismidir : بنو سلامة
- Kays Aylan'dan A'sar kabilesine ait bir oba. Selaman, anneleridir : بنو سلامان

Tay kabilesine ait bir oba. Şam Araplarından Āl-i Rebia, onlardandır :	بنو سَيْسَلَة
Kahtan'a bağlı küçük bir kabile :	بنو السُّلْف
Evs kabilesine ait bir oba :	بنو السَّلْم
Kehtanilerden Murad kabilesine ait bir oba :	بنو سَلْمَان
Cu'fi kabilesinden bir oba / Kureyş'e bağlı bir oba ismi :	بنو سَلْمَة
Hazrec kabilesine mensup bir oba :	بنو سَلْمَة
Adnanilerden Esed b. Huzeyme kabilesine ait bir oba :	بنو سَلْمَى
Huzaa ve Hevazin kabilelerine ait birer oba ismi :	بنو سُلُول
Kuzaa kabilesinden bir oba :	بنو سَلِيح
Kays Aylan'a bağlı büyük bir kabile. Suleym, Buhte'nin oğludur. Hayber : yakınlarında ikamet ederler.	بنو سَلَيْم
Ezd'e bağlı Şenee kabilesinden bir oba :	بنو سَلِيْمَة
Lahm kabilesine bağlı bir oba :	بنو سِمَاك
Ezd'e bağlı Evs kabilesinden bir oba. Sem'iyye, anneleridir :	بنو السَّمْعِيَّة
Tay kabilesine ait bir oba. Babalarının adıyla anılırlar. Fatımiler zamanında : önemli konumdaydılar.	بنو سَيْس
Uzra'ya bağlı hamase kabilesinden bir oba :	بنو سِنَان
Lahm'a bağlı Beni Bahr'dan bir oba :	بنو سَهْل
Sa'd Menat'a bağlı Bâhile kabilesinden bir oba :	بنو سَهْم
İşini tam bilmeyip, tavsiyeye muhtaç olanlar :	بنو سَهْوَان
Tay'a bağlı Cezime kabilesinden bir oba. Krallar arasında elçilik yaparlardı :	بنو سَهَيْل
Hevazin'e bağlı Amir b. Sa'saa kabilesinden bir oba :	بنو سَوْءَة

Tay kabilesine ait bir oba :	بنو سواده
Cuzam kabilesinden bir oba. Arab'ın en cömerti olarak bilinirler :	بنو سويد
Kuzaa kabilesine ait bir oba :	بنو السيد
Beli kabilesine ait bir oba. Umme oldukları ve Beni Şad sarayı diye bilinen harabe saraya yerleştikleri söylenir.	بنو شاد
Beni Sa'd kabilesinden bir oba. Maliki fakihlerden, "Cevahir" yazarı : İbn Şâs da buraya mensuptur.	بنو شاس
Ezd kabilesinden bir oba. Babalarının adıyla anılırlar :	بنو شؤة
Beni Museylime kabilesinden bir oba / Huzeyl'e bağlı Kahil'den bir oba :	بنو صبح
Fizara kabilesinden bir oba :	بنو صبيح
Kelb kabilesinden bir oba :	بنو صحب
Şahitler, deliller :	بنو الصحف
Cuzam kabilesinden bir oba. İkamet yerleri Kerkük'tü :	بنو صخر
Evs'e bağlı Beni Nebit kabilesinden bir oba. Sahra, anneleridir :	بنو صخرة
Kehlan kabilesine ait bir oba. Beni Yezid b. Harb'den ayrıldıkları için bu ismi almışlardır. Hz. Peygamber'e (s.a.v.) gelerek müslüman olmuşlardır.	بنو صدا
Araplarda Sadriyye kabilesinden bir oba. Şam ile Mısır arasındadırlar :	بنو صدر
Hadramevt'ten, küçük bir kabile :	بنو صدف
Esed bi Huzeyme'den bir kabile :	بنو الصيدا
Ezd kabilesine ait bir oba :	بنو الصيق
Huzaa kabilesine ait bir oba. Şair Kurra b. İyas, buradandır :	بنو ضاطر
Kahtanilerden Beni Haris b. Ka'b kabilesine ait bir oba :	بنو الضباب
Tanca kabilesine ait bir oba :	بنو ضبة

- Kuzaa kabilesine ait bir oba : **بنو ضَبَع**
- Cuzam kabilesine ait bir oba : **بنو الضُّبَيْب**
- Evs kabilesine ait bir oba / Bekr b. Vail kabilesine ait iki oba : **بنو ضُبَيْعَة**
- Cuheyne kabilesine ait bir oba : **بنو ضِرَام**
- Kinane kabilesinden bir oba. Bi'ri Maune'de şehit olan Amr b. Umeyye : **بنو ضَمْرَة**
ed-Damrî, bu obaya mensuptur.
- Fikirler, içerde saklanan düşünceler : **بنو الضَّمِير**
- Kuzaa'ya bağlı Uzra b. Zeyd kabilesinden bir oba. Şam'da yaşarlar : **بنو ضِنَّة**
- Cerir'in, Ferezdek'i hicvederken kullandığı bir sövgü ve yergi ifadesidir : **بنو صَوَطْرَا**
- Mudar'a bağlı Hındif kabilesinden bir oba : **بنو طَائِجَة**
- Kays Aylan kabilesine ait bir oba. Şair A'şa Tarud da buradandır : **بنو طَرُود**
- Esed b. Huzeyme kabilesine ait bir oba : **بنو طَرِيف**
- Kays Aylan kabilesinden bir oba. Tufave, anneleridir : **بنو الطُّفَاوَة**
- Kureyş'ten Teym b. Murre'ye bağlı Bekrîlere ait bir oba : **بنو طَلْحَة**
- İyad kabilesine ait bir oba : **بنو الطَّمَّاح**
- Beni Nehd Kabilesinden bir oba : **بنو الطَّوَل**
- Kehlan'a mensup bir kabile. Önce Yemen'de otururken, Semira'ya taşındılar : **طَيِّبُون**
- Tanca kabilesine ait bir oba : **بنو طَاعِنَة**
- Fizara kabilesine ait bir oba : **بنو ظَالِم**
- Evs'e bağlı Beni Nebit kabilesinden bir oba : **بنو ظَفَر**
- Hicaz Araplarından Beni Cam'a mensup bir obadır. Yurtları, Medine : **بنو ظَفِير**
karşısındaki Za'n'dır.
- Himyer'e bağlı Kuzaa kabilesinden bir oba : **بنو عَاتِيَة**

Yemen'e yerleşmiş olan Arab-ı Âribedendir. Babalarının ismiyle anılırlar. : **بنو عاد**
Kur'an'da adları geçer. Yemen-Amman arasında yaşarlardı.

Neha' kabilesinden bir oba / Kehlan'a bağlı Uzra b. Zeyd kabilesinden bir oba : **بنو عامر**

Evs kabilesine ait bir oba : **بنو عامرة**

Cuzam kabilesinden bir oba / Adnanilereden Rebia kabilesine ait bir oba : **بنو عائذ**

Sa'du'l-Aşira kabilesine ait bir oba : **بنو عائذ الله**

Beni Sa'd kabilesine ait bir oba / Şenee kabilesine ait bir oba : **بنو عائذ**

Irak'tan sonra gelen Furatiyye Yarımadasında meskun Akil kabilesine : **بنو عبادة**
ait bir oba

Berber'den Zinete'ye bağlı Beni Mureyn kabilesine ait bir oba : **بنو عبد الحق**
Yurtları Fas'tır

Kusay b. Kilab kabilesine ait bir oba. Osman b. Talha, buraya mensuptur : **بنو عبد الدار**

Cuzam'a bağlı Zuheyr kabilesine ait bir oba : **بنو عبد الرحمن**

Kureyş'e bağlı Abdumenaf kabilesine ait bir oba : **بنو عبد العزى**

Zuheyr kabilesine ait bir oba : **بنو القوى**

Adnanilerden Rabia'ya bağlı Esed kabilesine ait bir oba. Yurtları, Tihame iken : **بنو عبد القيس**
sonradan Bahreyn'e gittiler.

Beni Esed b. Abduluzza'ya bağlı Zubeyriyyin'den bir oba. Abdullah b. Zubeyr : **بنو عبد الله**
b. Avvamoğullarıdır.

Kureyş'e bağlı Hasim'den bir oba. Abdulmuttalib'in ismi Amir'dir. : **بنو عبد المطلب**
Amcası Muttalip, onu küçükken Mekke'ye getirmiştir. Devesinin
terkisinde gezdirirken, Kureyş, onu kölesi zannetmiş, amcasının söy-
lemesine rağmen bu isim devam etmiştir.

Berber'e bağlı Zinane kabilesine ait bir oba : **بنو عبد الواد**

Bekr b. Vail kabilesine ait bir oba : بنو عبد سَعْد

Kureyş'ten, Abdumenaf b. Kusay kabilesine ait bir oba : بنو عبد شَمْس

Evs'e bağlı Beni'n-Nebit kabilesine ait bir oba : بنو عبد الأشْهَل

Taif'te oturan bir kabile. Arap yazısıyla ilk yazan oldukları söylenir : بنو عبد صَخْم

Temim kabilesine ait bir oba : بنو عبد عمرو

Kureyş kabilesine ait bir oba. / Beni Hilal b. Amir b. Sa'saa kabilesine ait bir oba. Mü'minlerin annesi Hz. Zeyneb, buraya mensuptur. : بنو عبد مَنَاف

Tanca kabilesine ait bir oba : بنو عبد مَنَاة

Suleym'e bağlı Buhtr kabilesine ait bir oba : بنو عَبَس

Kehlan'a bağlı Enmar b. Araş kabilesine ait bir oba : بنو عَبَقْر

Evs kabilesine ait bir oba. : بنو عُيَيْد

Kuzaa'ya bağlı Suleyh kabilesine ait bir oba : بنو العُيَيْد

Adnanilere bağlı A'sar kabilesine ait bir oba : بنو عَيْد

Kinane Uzra kabilesine ait bir oba. İmru'l-Kays, onlardandır : بنو عَيْدَة

Beni Riyah b. Hilal b. Amir b. Sa'saa kabilesine ait bir oba : بنو عُنْبَة

Kinane kabilesine ait bir oba. Geceleyin musafirlerin yol bulup gelmesi için : بنو عُنْوَارَة
ateş yakan Hadi, onlardandır.

Cuzam kabilesine ait bir oba : بنو عَتَيْب

Bekr b. Vail'e bağlı Benu'd-duel kabilesine ait bir oba : بنو عَتَيْك

Benu Umeyye kabilesine ait bir oba. Hz Osman'ın soyundan gelenlerdir : بنو عُثْمَان

Bekr b. Vail kabilesine ait bir oba. Irak'ta bir devletleri vardı : بنو عَجَل

Rebia kabilesine ait bir oba : بنو العَجَل

Ezd'e bağlı kabilesine ait bir oba / Kuzaa'ya bağlı Belî kabilesine ait bir oba : بنو العَجَلَان

- Temim'e bağlı Hanzala kabilesine ait bir oba : بنو العَجِيف
- Kehlan'a bağlı Neha' kabilesine ait bir oba : بنو عَدا
- Ezd'e bağlı Şenee kabilesine ait bir oba : بنو عُدثان
- Temim'e bağlı Beni Darim kabilesine ait bir oba : بنو عُدس
- Tay kabilesine ait bir oba : بنو عَدَسَة
- Hz İsmail'in oğullarından bir kabile / Ezd kabilesine ait bir oba : بنو عَدنان
- Hanzala kabilesine ait bir oba. Adeviyye, anneleridir : بنو العَدَوِيَّة
- Kays b. Aylan kabilesine ait bir oba. Önce Taif'teyken Tihame'ye taşınmışlardır : بنو عَدوان
- Hevazin kabilesine ait bir oba : بنو عديَة
- Kuzaa'ya bağlı Kelb kabilesine ait bir oba : بنو عُدْرَة
- Bekr'e bağlı Zinane kabilesine ait bir oba : بنو عُرْهان
- Zubeyriyyin kabilesine ait bir oba : بنو عُرْوَة
- Himyer kabilesine ait bir oba / Kuzaa kabilesine ait bir oba : بنو عَرِيب
- Kinane kabilesine ait bir oba : بنو عَرِيح
- Kuzaa kabilesine ait bir oba : بنو عَرِيد
- Hanzala'ya bağlı Beni Yerbû' kabilesine ait bir oba : بنو عَرِين
- Kehlan'a bağlı Enmar b. Araş kabilesine ait bir oba : بنو عَرِينَة
- Beni Hilal b. Amir b. Sa'saa kabilesine ait bir oba : بنو عَزِير
- Beni Mazin kabilesine ait bir oba. Obalarının büyüklüğünden dolayı "Uşer" denir : بنو العُشَر
- Tay kabilesine ait bir oba. Meşhur okçulardan Amr b. Mesih, buraya mensuptur : بنو عَصْر
- Hevazin kabilesine ait bir oba : بنو عَصْمَة
- Suleym'e bağlı Buhte kabilesine ait bir oba : بنو عُصِيَّة

- Hevl b. Mudaroğullarıdan bir oba : **بنو عَضَل**
- Cuzam'a bağlı Beni Mehdi kabilesine ait bir oba : **بنو عَطَا**
- Temim kabilesine ait bir oba : **بنو عَطَارِد**
- Muhre kabilesine ait bir oba. Afar, bir ağaç ismi olup adama ad olmuştur : **بنو العَفَار**
- Kehlan kabilesine ait bir oba : **بنو عُفَيْر**
- Cuzam kabilesine ait bir oba. Şam, Mısır bölgelerinde dağınmışlardır : **بنو عُقْبَة**
- Haşimoğullarına bağlı Talibîn kabilesine ait bir oba : **بنو عَقِيل**
- Beni Esed b. Huzeyme kabilesinden bir oba. Irak ve Yarımada'da emirlikleri vardı : **بنو عُقَي**
- Adnanilerden Ezd kabilesine ait bir oba : **بنو عَكَّ**
- Bekr b. Vail kabilesine ait bir oba : **بنو عَكَابَة**
- Evs kabilesine ait bir oba / Kays b. Aylan kabilesine ait bir oba : **بنو عِكْرَة**
- Tanca kabilesine ait bir oba : **بنو عُكَل**
- Anneleri farklı, babaları bir olan kardeşler : **بنو العَلَّات**
- Suleym'den Buhte kabilesine ait bir oba / Avf kabilesine ait bir oba : **بنو عَلَاف**
- Kehlan kabilesine ait bir oba : **بنو علة**
- Enmar b. Araş'tan Becile kabilesine ait bir oba : **بنو عَلْقَمَة**
- Bekr b. Vail kabilesine ait bir oba / Cuzam kabilesine ait bir oba : **بنو عَلِي**
- Kuzaa'ya bağlı Kinane Uzra kabilesine ait bir oba : **بنو عَلِيم**
- Beni Cuzam b. Cuzam kabilesine ait bir oba : **بنو عُمَارَة**
- Esed b. Huzeyme kabilesine ait bir oba. Önce peygamberlik iddia edip sonra müslüman olan Talha b. Huveylid, buraya mensuptur. **بنو عمرو**
- Ezd kabilesine ait bir oba. / Kuzaa kabilesine ait bir oba : **بنو عِمْرَان**

- Yemen’li Arab-ı Aribe’den bir kabile : بنو عمليق
- Temim kabilesine ait bir oba / Suleym’e bağlı Buhte kabilesine ait bir oba : بنو عمير
- Temim’den, küçük bir kabile : بنو العنبر
- Ezd’e bağlı Hazrec kabilesine ait bir oba : بنو عنزة
- Kehlan kabilesine ait bir oba : بنو عنس
- Ğassan’a bağlı Beni Cefne kabilesine ait bir oba. Boynunun uzunluğundan : بنو العنقاء
dolayı bu ismi almışlardır.
- Himyer kabilesine ait bir oba : بنو عنة
- Ğatafan’a bağlı küçük bir kabile : بنو عوالى
- Kehlan’a bağlı Becile kabilesine ait bir oba : بنو عود
- Kelb’e bağlı Uzra b. Zeydi’l-Lât kabilesine ait bir oba : بنو عوص
- Hazrec kabilesine ait bir oba. / Evs kabilesine ait bir oba / Huzaa’ya ait bir oba : بنو عوف
- Kinde kabilesine ait bir oba. / Beni Mehdi kabilesine ait bir oba : بنو عياض
- Kuzaa’ya bağlı Muhre kabilesine ait bir oba : بنو العيدى
- Mudar kabilesine ait bir oba : بنو عيلان
- Huzaa kabilesine ait bir oba : بنو غاصرة
- Akk kabilesine ait bir oba / Enmar b. Araş kabilesine ait bir oba : بنو غافق
- Abs b. Bağîd kabilesine ait bir oba / Kureyş kabilesine ait bir oba : بنو غالب
- Ezd’e bağlı Şenee kabilesine ait bir oba : بنو غائد
- Fakirler, hırsızlar : بنو غبراء
- Tay kabilesine ait bir oba : بنو غراب
- Cin’den bir kabile : بنو غزوان

Hevazin kabilesine ait bir oba :	بنو عَزَبَةَ
Ezd'e bağı küçük bir kabile :	بنو غَسَّان
Ezd'e bağı Şenee kabilesine ait bir oba :	بنو العَطْرِيف
Kays b. Aylan'a ait geniş bir kabile. Bir çok obası vardır :	بنو عَطْفَان
Kehlan'a bağı Murad kabilesine ait bir oba :	بنو غَطِيف
Amalil'e bağı Casim kabilesine ait bir oba :	بنو غِفَار
Esed b. Huzeyme kabilesine ait bir oba. Ummu'l-mu'minin Zeyneb binti Cahş : da buraya mensuptur. / Hazrec'e bağı Beni Seleme kabilesine ait bir oba.	بنو عَنَم
Beni Urve b. Zubeyr b. Avvam'dan bir oba :	بنو غَنِيَّ
Enmar b. Araş kabilesine ait bir oba / Tay kabilesine ait bir oba :	بنو غَوْث
Himyer kabilesine ait bir oba :	بنو غَيْدَان
Beni Hilal b. Amir b. Sa'saa'ya bağı Riyah kabilesine ait bir oba :	بنو فَارِغ
Kuzaa'ya bağı Esed b. Vebra kabilesine ait bir oba :	بنو فَارِج
Amir b. Sa'saa kabilesine ait bir oba :	بنو فَارِسِ الصَّحْبَا
Ĝatafan'a bağı Eşca' kabilesine ait bir oba :	بنو فَيْيَان
Kurtlar / Yırtıcı hayvanlar :	بنو الفُجَاج
Kinane kabilesine ait bir oba / Nehd b. Kudaa kabilesine ait bir oba :	بنو فِرَاس
Ĝatafan'a bağı Zubyan kabilesine ait bir oba. Necid bölgesinde yaşarlar :	بنو فِرَارَةَ
Kehtanilerden Belî kabilesine ait bir oba :	بنو فَضَالَةَ
Esed b. Cezime kabilesine ait bir oba :	بنو فُقْعَس
Çölde yolculara rehberlik eden kişiler :	بنو الفَلَاة
Kinane kabilesine ait bir oba :	بنو فِهْر

Lahm'a bağlı Beni Bahr kabilesine ait bir oba :	بنو فہم
Cuzam'a bağlı Beni Sahr kabilesine ait bir oba :	بنو فیض
Hz. İsmail'in (a.s.) oğulları :	بنو قادر
Cezile b. Rebia kabilesine ait bir oba :	بنو قاسط
A'sar'a bağlı Bâhile kabilesine ait bir oba :	بنو قتیبة
Şehran b. Has'am kabilesine ait bir oba :	بنو قحافة
Yemen Arağlarının aslıdır :	بنو قحطان
Kuzaa kabilesine ait bir oba :	بنو قدامة
Murad kabilesine ait bir oba. Uveys Karani, buraya mensuptur :	بنو قرن
Hilal b. Amir b. Sa'saa kabilesine ait bir oba :	بنو قررة
Ans kabilesine ait bir oba :	بنو القرية
Kinanae'ye bağlı bir kabile. Babalarının adını almışlardır :	بنو قريش
Amir b. Sa'saa kabilesine ait bir oba :	بنو قشير
Kureyş kabilesine ait bir oba. Kusayy, Kurayş'in reisi idi. Ebu Ğabşan'dan : Kabe'nin anahtarını satın alıp, Ka'be'nin işlerini yürütmüştür.	بنو قصی
Himyer'den bir kabile. Adnanilerden oldukları söylenir :	بنو قضاة
Amalika kabilesine ait bir oba. Yurtları, Mekke ve Harem'dir :	بنو قنورا
Livase kabilesine ait bir oba :	بنو قنوفة
Abs b. Bağîd kabilesinden bir oba. Sahabi Huzeyfe b. Yeman, buraya mensuptur :	بنو قطيعة
Beni Esed b. Huzeyme kabilesine ait bir oba :	بنو قعين
Hz. Ali'nin sözleşmeli kölesi Kanber'in oğulları :	بنو قفجر
Hındif kabilesine ait bir oba :	بنو قمعة

Esed'e bağlı Huzaa kabilesine ait bir oba :	بنو قُمَيْر
Hevazin ve Esed Kabileleri :	بنو قميلة
Eşca' kabilesine ait bir oba :	بنو قنغد
Hazrec kabilesine ait bir oba. Ubade b. Samit, buraya mensuptur :	بنو قوقل
Amir b. Sa'saa'ya bağlı Āl-i Amir kabilesine ait bir oba :	بنو قيس
Mudar kabilesine ait bir oba :	بنو قيس عيلان
Uzeyrik kabilesine ait bir oba. Evs ve Hazrec'in oğullarıdır :	بنو قيلة
Beni Esed kabilesine ait bir oba / Kudaa kabilesine ait bir oba :	بنو القين
Yahudilerden bir kabile :	بنو قنقاع
Huzeyme'ye bağlı Esed kabilesine ait bir oba / Uzra b. Zeyd kabilesine ait oba :	بنو كاهل
Ketibe, ordu demektir. Devamlı bu işle uğraşıp bununla tanınanlar :	بنو الكتيبة
Devamlı savaşıla uğraşan kişiler. Kerhiyye, hoşlanılmayan iş demektir :	بنو الكرهية
Huzaa kabilesine ait bir oba / Amir b. Sa'saa kabilesine ait bir oba :	بنو كعب
Amir b. Sa'saa kabilesine ait bir oba. Yurtları Hama iken sonra Şam'a taşındılar :	بنو الكلاب
Himyer'den bir kabile :	بنو الكلاع
Enmar b. Araş'tan Becile kabilesine ait bir oba / Kudaa kabilesine ait bir oba :	بنو كلب
Temim'e bağlı Beni Hanzala kabilesine ait bir oba :	بنو كائب
Kelb'e bağlı Uzra b. Zeydu'l-Lât kabilesine ait bir oba :	بنو كنانة
Kehlan kabilesine ait bir oba. Babasına karşı nankörlüğünden dolayı böyle denir :	بنو كندة
Beni Sebe kabilesine ait oba. Himyerilerle beraber uzun süre Yemen'i yönettiler :	بنو كهلان
Bir sövęü ve aşığılama ifadesidir. Kehibe, toz demektir :	بنو كهيبة
Süt kardeşler :	بنو اللبان

Tay'a bağlı Sinbis kabilesine ait bir oba / Suleym kabilesine ait bir oba :	بنو كَبِيد
Curhum kabilesine ait bir oba / Huzeyl kabilesine ait bir oba :	بنو لِحْيَان
Kehlan kabilesine ait bir oba :	بنو كَنْعَم
Ezd'e bağlı Şenee kabilesine ait bir oba :	بنو لَقِيْط
Ezd'e bağlı Şenee kabilesine ait bir oba :	بنو لَهْب
Kureyş kabilesine ait bir oba :	بنو لُوَيْ
Kinane kabilesine ait bir oba :	بنو كَيْث
Araplar. Çünkü onlar, yağmur suyuyla yaşarlar : بنو ماءِ السَّمَاءِ	
Neccaroğuları kabilesine ait bir oba / Temim kabilesine ait bir oba :	بنو مَارِن
Huzeyme'ye bağlı kabilesine ait bir oba / Hazrec kabilesine ait bir oba / Neccar- oğullarından bir oba / Huzaa kabilesine ait bir oba / Kudaa'ya bağlı Esed kabile- sine ait bir oba.	بنو مَالِك
EvlenmemiŐ kadınlar / İdrarını tutamayan kadın :	بنو الْمُتَكَا
Hanzala kabilesine ait bir oba. Şair Ferezdek de buraya mensuptur :	بنو مُجَاشِع
Berber veya Kays b. Aylan'a bağlı Livase kabilesine ait bir oba :	بنو مَجْدُول
Kureyş kabilesine ait bir oba :	بنو مُحَلْرِب
Kureyş'e bağlı Luey b. Ėalib kabilesine ait bir oba. Halid b. Velid'in obasıdır :	بنو مَخْزُوم
Mudar kabilesine ait bir oba :	بنو مُدْرِكَة
Kinanae kabilesine ait bir oba :	بنو مُدَلِج
Kelb kabilesine ait bir oba. Medeniyye, anneleridir. Zeyd b. Harise'nin obasıdır :	بنو المَدَنِية
Hz İbrahim'in (a.s.) oğullarından bir kabile. Babalarının adıyla anılırlar. Medyen : Hz. Lut'un kızıyla evlendi ve 5 çocuğu oldu. Allahu Teala, içlerinden Şuayb'ı (a.s.) peygamber olarak gönderdi.	بنو مَدْيَن
Kehlan kabilesine ait bir oba :	بنو مَدْحَج

- Kehlan kabilesine ait bir oba : **بنو مُراد**
- Suleym'e bağlı Beni Avf kabilesine ait bir oba. Afrika'da ikamet ederler : **بنو مُرداس**
- Ezd'e bağlı Evs kabilesine ait bir oba / Kurayş kabilesine ait bir oba : **بنو مُرّة**
- Tanca kabilesine ait bir oba. Ka'b b. Zuheyr, buraya mensuptur : **بنو مُرَيْتَة**
- Ezd'e bağlı Huzaa kabilesine ait bir oba : **بنو المُصْطَلِق**
- Kureyş kabilesine ait bir oba : **بنو مُصْعَب**
- Adnanilerden bir kabile : **بنو مُضَر**
- Amalik'e bağlı Casim kabilesine ait bir oba. İsrailoğulları çıkarana kadar : **بنو مُطَر**
Yesrib'te yaşamışlardır.
- Kurayş'e bağlı Abdumenaş kabilesine ait bir oba : **بنو المُطَلِّب**
- Lahm'a bağlı Beni Raşid kabilesine ait bir oba : **بنو معاد**
- Hemdan kabilesine ait bir oba / Kehlan kabilesine ait bir oba : **بنو مَعَاظِر**
- Evs kabilesine ait bir oba / Kinde kabilesine ait bir oba : **بنو مُعَاوِيَة**
- Hevazin'e bağlı Sekîf kabilesine ait bir oba : **بنو مُعْتَب**
- Adnanoğullarına ait geniş bir oba. Adnanoğulları, ondan türemiştir : **بنو مَعَدّ**
- Haris b. Ka'boğullarından bir oba : **بنو المُعْتَل**
- Tay kabilesine ait bir oba : **بنو اَبْمَعْلَا**
- Ezd'e bağlı Şeneş kabilesine ait bir oba. Cahiliye şairi Haciz b. Avf, buradandır : **بنو مُفَرِّج**
- Kaytanilere bağlı Necde kabilesine ait bir oba : **بنو مُقَطِّعِ النَّجْدِ**
- Tanca kabilesine ait bir oba : **بنو ملكان**
- Sa'du'l-aşira kabilesine ait bir oba : **بنو مُنْبِه**
- Amir b. Sa'saa kabilesine ait bir oba. Basra- Kûfe arasında ikamet ederlerdi : **بنو المُنتَفِق**

- Kelb'e bağlı Uzra b. Zeydi'l-Lat kabilesine ait bir oba : **بنو مُنْقِد**
- Temim kabilesine ait bir oba : **بنو مَنَقَر**
- Ezd'e bağlı Şenee kabilesine ait bir oba. Şair Vehb b. Abdillab'ın obasıdır : **بنو مُنْهَب**
- Himyer'e bağlı Beni Cevlan kabilesine ait bir oba. Yemen'de devletleri vardı. : **بنو مَهْدِي**
Şeyh Eyyub'un Yemen'i istilasıyla sona erdi. / Cuzam'a bağlı Beni Tarif kabilesine ait bir oba.
- Himyer kabilesine ait bir oba. Ka'bu'l-Ahbar, buradandır : **بنو مَتِيم**
- Sövgü için kullanılır. Mikab, ahmak demektir. Annelerine nisbet edilirler : **بنو المِقَاب**
- Belî kabilesine ait bir oba : **بنو ناب**
- Cuzam'a bağlı Beni Zeyd b. Haram kabilesine ait bir oba : **بنو نَائِل**
- EŞ'ariyyin'den bir kabile. Ebu Musa el-EŞ'ari'nin kabilesidir : **بنو نَاجِيَة**
- Kahtanilerden Beni Haris b. Ka'b kabilesine ait bir oba : **بنو النَّار**
- Ezd'e bağlı Beni Evs kabilesine ait bir oba : **بنو النَّبِي ت**
- Hazrec kabilesine ait bir oba : **بنو النَّجَّار**
- Nuhûs, yay demektir. Oğulları da oklardır : **بنو النَّحُوص**
- Kehlan'dan bir kabile. Babalarının adıyla anılırlar. Kavminden uzaklaŐtıđı : **بنو النَّحْع**
için bu adı aldı.
- Huzeyme'ye bağlı Beni Esed kabilesine ait bir oba : **بنو نَصْر**
- Kinane'den bir kabile : **بنو النَّصْر**
- Yahudilerden bir kabile. HaŐ Suresi, onlar hakkında indi : **بنو النَّصِير**
- Has'am kabilesine ait bir oba : **بنو نَصْلَة**
- Kinane kabilesine ait bir oba : **بنو نَصِيلَة**
- Kadınlara bakan ve onlarla azil yapan : **بنو نظري**
- Kelb kabilesine ait bir oba : **بنو ابْنَعَامَة**

- Nimet içinde bulunup onu tanımayanlar : بنو التَّعَمَّة
- Mısır'ın doğu taraflarındaki Fezara kabilesine ait bir oba : بنو نَغَايَة
- Enmar b. Araş'a bağlı Ahmes kabilesine ait bir oba : بنو نَقْرُ
- Başka kavim içinde bulunan ğarib demektir. / Kavimden kavime yolculuk : بنو نَقِيلَة
yaptığı için, deve ye de denir.
- İçmek için bir araya gelenler : بنو نَكَر
- Rebihe kabilesine ait bir oba. Suheyb-i Rûmî, buraya mensuptur : بنو نَمِر
- Amir b. Sa'saa kabilesine ait bir oba : بنو نَمِير
- Sa'du'l-aşira kabilesine ait bir oba : بنو نَمِيرَة
- Kudaa kabilesine ait bir oba : بنو نَهْد
- Temim'e bağlı Darim kabilesine ait bir oba : بنو نَشَهَل
- Zebid kabilesine ait bir oba. Yurtları Dımaşk'tır. / Kureyş kabilesine ait bir oba : بنو نَوْفَل
- Kureyş kabilesine ait bir oba : بنو هَاشِم
- Kehlan kabilesine ait bir oba : بنو الهان
- Temim kabilesine ait bir oba : بنو الْمُحَيِّم
- Mudar'a bağlı Hindif kabilesine ait bir oba : بنو هُنْدَبَل
- Kudaa kabilesine ait bir oba : بنو هُنْدِيم
- Kudaa'ya bağlı Belî kabilesine ait bir oba : بنو هَرَم
- Amalil'e bağlı Casim kabilesine ait bir oba : بنو هِرَّان
- Kureyş'e bağlı Ka'b b. Luey kabilesine ait bir oba : بنو هُصَيْص
- Adnanilere bağlı Beni'd-Duel kabilesine ait bir oba : بنو هِفَّان
- Bekr b. Vail'e bağlı Nehd b. Sinan kabilesine ait bir oba : بنو هَمَّام

Kehlan kabilesine ait bir oba. Yemen'in doğusunda otururlar : بنو هَمْدَانَ

Himyer kabilesine ait bir oba : بنو هِنَاءَةَ

Himyer kabilesine ait bir oba : بنو الهَنْيَسَعِ

Zehl b. Şeyban kabilesine ait bir oba. / Uzra b. Zeyd kabilesine ait bir oba : بنو هِنْدَ

Ezd kabilesine ait bir oba : بنو الهِنْدُو

Huzaa kabilesine ait bir oba / Kays b. Aylan kabilesine ait bir oba : بنو هَوَازِنَ

Beni Sahr kabilesine ait bir oba : بنو هَوْبِرَ

Cuzam kabilesine ait bir oba. Endülüs'te bir süre idarede bulundular : بنو هُوْدَ

Yemen'de küçük bir kabile : بنو هَيْلَانَ

Kudaa'ya bağlı Belî kabilesine ait bir oba : بنو وَاثِلَةَ

Bir sövgü ve yergi ifadesidir. "vekb" ahmak demektir : بنو وَقْبَانَ

Türkler ve benzerleridir. Yafes, Hz. Nuh'un (a.s.) oğludur : بنو يَاقُثَ

Temim'e bağlı Hanzala kabilesine ait bir oba : بنو يَرْبُوعَ

Kehlan kabilesine ait bir oba : بنو يَزِيدَ

Cezile'ye bağlı Advan kabilesine ait bir oba / Lahm kabilesine ait bir oba : بنو يَشْكُرَ

Huzeyme'ye bağlı Kinane kabilesine ait bir oba : بنو يَعْمُرَ

Yemen Araplarından Kahtanoğullarıdır : بنو يَقْطِينَ

Kurayş kabilesine ait bir oba : بنو يَقْظَةَ

7. HÂLU (Dayı) İLE YAPILAN KÜNYELER

Kaynaklarda “Hâlu” ile yapılan aşağıdaki künyeden başka bir künyeye rastlayamadım.

Ordunun sancağı : خال الجيش

8. ZÛ ve ZÂTU (Sahip) İLE YAPILAN KÜNYELER

Yemen krallarından biri:	ذو أصبح
Yemen krallarından biri:	ذو جدن
Rehber :	ذو الدلالة
Yemen krallarından biri :	ذو رعین
Yemen krallarından biri :	ذو فائش
Himyer krallarından biri :	ذو الكلاع
Himyer krallarından biri :	ذو معاهر
Zengin :	ذو مال
İsteyerek, itaat ederek :	ذو نفسه
Yemen krallarından biri:	ذو نواس
Yemen krallarından biri :	ذو یزن
Bugün Beni Bekr’e ait bir tepe :	ذات ارام
Beni Selul ile Necd arasında bir dağ :	ذات أوعال
Karındaki çocuk :	ذات الوطن
Araları açık insanlar :	ذات الیین

Hastalık, dert :	ذات الجنب
Beni Süleym ülkesinde bir tepe :	ذات الدخول
Bir tepe :	ذات الرداة
Bundan önce :	ذات الزمين
Kelime :	ذات شفة
Sol taraf :	ذات الشمال
Bir şeyin hakikati :	ذات الشيء
Sabah erken :	ذات صبحه
Sabah :	ذات الصبح
Musibet :	ذات العراقى
Güneşin batışıyla beraber :	ذات العشاء
Yatsı vakti :	ذات العشاء
Üç yıl :	ذات العويم
Akşam :	ذات الغبوق
Kelime :	ذات فم
Beni Esed yurdunda bir çöl :	ذات المداق
Defalarca :	ذات مرّة / مرار
Beni Ebi Bekr yurdundaki kırmızı tepeler :	ذات المزاهر
Şey, her şey :	ذات يدين
Sağ taraf :	ذات اليمين

İKİNCİ BÖLÜM

KÜNYELERİN İ'RABDAKİ DURUMLARI

KÜNYELERİN İ'RABDAKİ DURUMLARI :

Daha önceden de bahsettiğimiz gibi künyeler, başına (أبو / أخو / ابن / بنت / خال) gibi isimler getirilerek yapılan mürekkeb isimlerdir. Buna bağlı olarak i'rabları da izafet terkibi şeklinde yapılmaktadır. Birinci kelimesi muzaf olarak, cümledeki yerine göre i'rab edilirken ikimci kelime ise muzafun ileyh olarak mecrur olur.⁴⁰

İsim, kunye ve Lakap bir arada bulunduğu zaman birbirinin önüne geçmesi caizdir. Sadece lakabın, ismin önüne geçmesi caiz değildir. Bu durumda i'rab yapılırken, birinci ve ikincinin i'rabı gözetilir. Üçüncü ise i'rabında birinci kısma tabi olur.⁴¹ Çalışmamızda ele aldığımız künyelerde muzâf olan birinci kısımda; esma-ı hamseden, tesniyeden, cem'i müzekker salim ve cem'i müennes salimden ve müfret, illetsiz kelimelerden örnekler görmekteyiz. Şimdi bu türlerin ayrı ayrı i'rablarını ele alacak olursak :

1) “Ebû, Ehû ve Zû” İle Yapılan Künyelerin İ'rabı :

Ebû, Ehû ve Zû, Esmâ-ı Hamseden olup i'rabları da buna göre yapılır. Bu durumda kunyenin birinci kısmını oluşturan bu kelimeler, cümledeki durumlarına göre harf ile i'rab edilirler. Esmâ-ı Hamse, (و) ile merfu, (ا) ile mansûb, (ي) ile de mecrûr olur. İkinci kısım ise muzâfun ileyh olarak devamlı mecrurdur. **Örnek -1 :**

حَضْرَ أَبُو بَكْرٍ

حَضْرَ _ فعل ماض مبني على الفتح

أبو _ فاعل مرفوع بالواو لأنه من الأسماء الخمسة و هو مضاف

بكر _ مضاف اليه مجرور بالكسرة

⁴⁰ Şeyh Mustafa el-Ğalâyînî, Câmiu'd-Durûsi'l-Arabiyye, Menşûratu'l-Mektebeti'l-Asriyye, Beyrut, I/115

⁴¹ Abbas Hasan, a.g.e. , I/319-320

Örnek -2 :

أَصْبَحَ مُحَمَّدٌ ذَا يَسَارٍ

أصبح _ فعل ماض مبني على الفتح

محمد _ اسم أصبح مرفوع بالضممة

ذا _ خبر أصبح منصوب بالألف و هو مضاف

يسار _ مضاف اليه مجرور بالكسرة

Örnek -3 :

سَلَّمَ مُحَمَّدٌ عَلَى أَخِي عَلِيٍّ

سلم _ فعل ماض مبني على الفتح

محمد _ فاعل مرفوع بالضممة

علي _ حرف جر مبني على السكون

أخي _ مجرور بعلي و علامة جره الياء لأنه من الأسماء الخمسة و هو مضاف

علي _ مضاف اليه مجرور بالكسرة⁴²

2) “İbn, Ummu, Bintu ve Hâlu” İle Yapılan Künyelerin İ’rabı :

İbn, Ummu, Bintu ve Hâlu ile yapılan künyelerin i’rabında ise, yine ikinci cüz muzafun ileyh olarak mecrur olurken, birinci cüz, cümlelerin gereğine göre hareke ile i’rab edilir. Fail durumdayken damme, mef’ul durumdayken fetha, cer halindeyken de kesra ile i’rab edilir.⁴³

Örnek -1 :

حَضَرَ ابْنُ عَلِيٍّ

حَضَرَ _ فعل ماض مبني على الفتح

ابن _ فاعل مرفوع بالضممة و هو مضاف

علي _ مضاف اليه مجرور بالكسرة

⁴² Ali el-Carim- Mustafa Emin, en-Nahvu’l-Vazıh, Daru’l-Mearif, Mısır 1964, II/100

⁴³ Şeyh Mustafa el-Ğalâyînî, a.g.e. , I/114

Örnek -2 :

رَأَيْتُ بِنْتَ عَلِي

رَأَى _ فعل ماض مبني على السكون و التاء ضمير فاعل في محل الرفع مبني على الضم

بنت _ مفعول به منصوب بالفتحة و هو مضاف

علي _ مضاف اليه مجرور بالكسرة

Örnek -3 :

سَلَّمْتُ عَلَيَّ أُمَّ كَلْثَم

سلم _ فعل ماض مبني على السكون و التاء ضمير فاعل في محل الرفع مبني على الضم

علي _ حرف جر مبني على السكون

أم _ مجرور بعلي و علامة جره الكسرة و هو مضاف

كلثم _ مضاف اليه مجرور بالكسرة

3) “Benû” İle Yapılan Künyelerin İ’rabı :

Cem’i müzekker salim, “vav” ile merfû, “ya” ile mansub ve mecrur olur. İzafet halinde iken, muzaf, cem’i müzekker salim ise “nûn” düşer.⁴⁴

Örnek -1 :

حَضَرَ بَنُو عَمْرٍ

حَضَرَ _ فعل ماض مبني على الفتح

بنو _ فاعل مرفوع بالواو لأنه جمع مذكر سالم و هو مضاف

عمر _ مضاف اليه مجرور بالفتحة نيابة عن الكسرة لأنه غير منصرف

⁴⁴ Ali el-Carim- Mustafa Emin, a.g.e. , II/93

Örnek -2 :

رَأَيْتُ بَنِي عُمَرَ

رَأَى _ فعل ماضٍ مبني على السكون و التاء ضمير فاعل في محل الرفع مبني على الضم
بني _ مفعول به منصوب بالياء لأنه جمع مذكر سالم و هو مضاف
عمر _ مضاف اليه مجرور بالفتحة نيابة عن الكسرة لأنه غير منصرف

Örnek -3 :

سَلَّمْتُ عَلَيَّ بَنِي عُمَرَ

سَلَّمَ _ فعل ماضٍ مبني على السكون و التاء ضمير فاعل في محل الرفع مبني على الضم
علي _ حرف جرّ مبني على السكون
بني _ مجرور بعلی و علامة جره الياء لأنه جمع مذكر سالم و هو مضاف
عمر _ مضاف اليه مجرور بالفتحة نيابة عن الكسرة لأنه غير منصرف

4) “İbnâ” İle Yapılan Künyelerin İ’rabı :

Müsenna, elif ile merfû, ya ile mansub ve mecrur olur. İzafet halinde iken, muzaf tensiye ise “nûn” düşer.⁴⁵ Örnek -1:

حَضَرَ ابْنَا عُمَرَ

حَضَرَ _ فعل ماضٍ مبني على الفتح
ابنا _ فاعل مرفوع بالألف لأنه مثنى و هو مضاف
عمر _ مضاف اليه مجرور بالكسرة

⁴⁵ Ali el-Carim- Mustafa Emin, a.y.

Örnek -2 :

رَأَيْتُ إِبْنِي زَيْدٍ

رَأَى _ فعل ماضٍ مبني على السكون و التاء ضمير فاعل في محل الرفع مبني على الضم
ابني _ مفعول به منصوب بالياء لأنه مثنى و هو مضاف
زيد _ مضاف اليه مجرور بالكسرة

Örnek -3 :

سَلَّمْتُ عَلِيَّ إِبْنِي زَيْدٍ

سَلَّمَ _ فعل ماضٍ مبني على السكون و التاء ضمير فاعل في محل الرفع مبني على الضم
علي _ حرف جرّ مبني على السكون
ابني _ مجرور بعلي و علامة جره الياء لأنه مثنى و هو مضاف
زيد _ مضاف اليه مجرور بالكسرة

5) ” Benâtu” İle Yapılan Künyelerin İ’rabı :

Cem’i müennes salim, damme ile merfû, kesra ile de mansub ve mecrur olur.⁴⁶ Örnek -1)

حَضَرْتُ بَنَاتُ عَلِيٍّ

حَضَرَ _ فعل ماضٍ مبني على الفتح و التاء ضمير فاعل مبني على السكون
بنات _ فاعل مرفوع بالضممة و هو مضاف
علي _ مضاف اليه مجرور بالكسرة

⁴⁶ Ali el-Carim- Mustafa Emin, a.e. , II/89

Örnek -2 :

كافأت بنات علي

كافأ _ فعل ماض مبني على الهكون و التاء ضمير فاعل في محل الرفع مبني على الضم
بنات _ مفعول به منصوب بالكسرة لأنه جمع مؤنث سالم و هو مضاف
علي _ مضاف اليه مجرور بالكسرة

Örnek -3 :

سَلَّمْتُ علي بنات علي

سلم _ فعل ماض مبني على الهكون و التاء ضمير فاعل مبني على الضم
علي _ حرف جر مبني على السكون
بنات _ مجرور بعلي و علامة جره الكسرة و هو مضاف
علي _ مضاف اليه مجرور بالكسرة

SONUÇ

Dil, kültürlerin yaşaması ve yayılması noktasında hayati bir öneme sahiptir. Her toplumun, kendine ait değerleriyle şekillenmiş bir kültürü bulunmaktadır. Bu farklılıkların yansımaları ise dil ile olmaktadır.

Arap toplumu da diliyle, kültürüyle, kendine ait değerleri olan bir toplum olarak tarih sahnesinde görülmüştür. Onların hayatına baktığımız zaman; kabile hayatı yaşayan, savaşlarla içiçe ve nesebe önem veren bir yapıyla karşılaşırız.

Künye, bu yapının içinde önemli bir ifade şekli olarak karşımıza çıkmaktadır. Nitekim Araplar, tazim ve hürmet amacıyla kişiyi babasına izafe ederek anarlar.

Künyenin çıkışıyla ilgili birçok rivayetle karşılaşmaktayız. Kimileri, giriş bölümünde aktardığımız rivayeti örnek gösterirken, kimi de savaşlarla ve düşmanlarla yaşayan bir toplum olarak insanların, isimlerini gizleme ihtiyacına dikkat çekmektedir. Nitekim künye kelimesi de anlam olarak “kapalılık, gizlilik” gibi unsurları içinde barındırmaktadır. Ancak künyelerin kullanılış amacını sadece bir sebebe bağlamanın doğru olmadığını tespit ettik. Nitekim bu sayılan sebepler yanı sıra Arapların; hürmet, tahkir gibi sebeplerle de künye kullandığına şahit olmaktadır.

Başlangıçta sadece insanlar için kullanılan künyeler zamanla, insanla olan bazı benzer özelliklerden hareketle hayvanlar, bitkiler, hatta cemadat için dahi kullanılır olmuştur. Ayrıca dini inançların etkisi de göze çarpmaktadır. Zira içkiye verilen, “Ummu’l-Habais” ismi, bunun örneklerindedir.

Müthiş bir hızla yayılan künye verme uygulaması, toplumun her alanına yayılmış, kitaplara kadar dahi uzanmıştır. Hatta bazı insanlar, künyeleriyle daha meşhur olup, ismi bilinmez hale de gelebilmiştir.

Künye vermeyi, Hz. Peygamber’in (s.a.v.) uygulamasında da görmekteyiz. Hem kendisi künye sahibi olmuş, hem de bazı sahabilere künye vermiştir. Sonuçta künye Arap toplumunun, ayrılmaz bir parçası olarak yaşamaktadır. Arap edebiyatı ve sosyo-kültürel yapısı hakkında bilgi edinme noktasında künyeler, önemli ipuçları sunmaktadır.

Nahiv açısından bakıldığı zaman künyelerin, mürekkep yapıda kelimeler olarak izafet terkihi oldukları görülür. Bu bakımdan i’rabları yapılırken, birinci kısım muzâf olarak cümledeki durumuna göre i’rab edilirken, ikinci kısım, muzâfun ileyh olarak daima mecrûr olur.

BİBLİYOGRAFYA

- Abbas Hasan, en-Nahvu'l-Vâfi, Daru'l-Maarif (3. Bs.), Kahire 1966
- Ahmet b. Ali el-Kalkaşendî, Subhu'l-A'sâ, Dâru'l-kutubi'l-ilmîyye, Beyrut
- el-Ahterî, Mustafa b. Şemseddin, Ahterî-i Kebir, Matbaatu'l-Amire, İstanbul
- Abdulğanî ed-Dakr, Mu'cemu'l-Kavaidi'l-Arabiyye fi'n-Nahv ve't-Tasrîf ve zuyyile bi'l- İmlâ, Daru'l- Kalem, Dımeşk, 2001/1422
- Ahmed b. Faris, Mucemu Makayîsi'l-Luğa, (T. Abdusselam Harun) Daru'l-İlmîyye, Beyrut, 1991
- Ali el-Carim- Mustafa Emin, en-Nahvu'l-Vazıh, Daru'l-Mearif, Mısır 1964,
- el-Bustânî, Muhitu'l-Muhît, Mektebetü Lübnan Naşirun, Beyrut, 1998.
- el-Cevherî, İsmail b. Hammâd, Tacul-luğa ve Sıhahu'l-arabiyye, Daru'l-ilm li'l-maarif, Beyrut, tsz.
- Cubran Mes'ûd, Er-Râid mu'cemun luğaviyyun asriyyun, Beyrut, Daru'l-İlm li'l-melayîn, 1967, 2. Baskı
- Curcanî, Seyyid Şerif, Kitabu't-ta'rifat , İst., 1283
- ed-Dulabî, el-Kunâ ve'l-Esma, Dâru'l-kutubi'l-ilmîyye, Beyrut 1999
- Ebu Abdillâh ibn Mende, Fethu'l-bâb fi'l-kunâ ve'l-ekâb, (nşr. Ebu Kuteybe Nazar Muhammed el-Faryabî), Mektebetu'l-Kevser, Riyad, 1996
- Ehdel, el-Kevakibu'd-Durriyye, Beyrut 1995/1415
- Ezherî, Ebu Mansur Muhammed b. Ahmed b. Ezher el-Herevi, Tehzibul- Luğa , ed-Daru'l-Mısriyye, li't-Te'lif ve't-Terceme, Kahire 1964
- el-Feyyûmî, Ebu'l-Abbas Ahmed b. Muhammed b. Ali el-Hamevi, el-Misbahu'l-munir fi garibi's-şerhi'l-kebir li'r-Rafii, Kahire, Matbaatu'l-Meymeniyye, 1895.
- el-Fîruzabâdî, Muhammed b. Ya'kub, e l-Kamûsu'l-Muhit, Beyrut 1991
- Halil b. Ahmed, Kitabu'l-ayn, Muessesetu'l-A'lemi li'l-Matbûât, Beyrut, 1988
- İbn Akîl, Bahauddin Abdullah , Şerhu İbn Akil, Matbaatu's-Saade, Kahire, 1962
- İbnu'l-Esîr, el-Murassa', Matbaatu'l-İrşad, Bağdat, 1391
- İbn Kuteybe, Te'vîlu Muşkilu'l-Kur'an, (nşr. Seyyid Ahmed Sakr), Kahire 1393/1973
- İbn Manzûr, Ebu'l-Fazl Muhammed b. Mukerrem b. Ali el-Ensârî, Lisanul-arab, Dâru Sadır, Beyrut, tsz.
- İbnu's- Salâh, Mukaddimetu İbni salah, (nşr. Mustafa Dîb el-Buğâ), Daru'l-Kütübi'l-İlmîyye, Dımeşk, 1984

- İbn Sîde, el-Muhassas, Daru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut
- el-İstirabadî, Rıza Muhammed el-Hasen, Şerhu'l-Kâfiye, Matbaatu'ş-Şeriketi's-Sahafiyye, İst. 1310
- Lütfi el-hûrî-Sa'dî Yusuf, e t-Turasu'ş-şa'bî, (sene-9/sy.-4, Daru'l-Hurriyye, Bağdat), 1978
- Muhammed b. Cafer el-Kettanî, er-Risâletu'l-mustedrafe, Dâr-u Kahraman, İst., tsz.
- Muhammed Mustafa el-Avidî, Mu'cemu'l-Feraidi'l-Meknune fi'l-esvat ve'l-kunye ve't- taklib ve'l ezdad, Daru'l-Eb'ad, Beyrut, 1983
- Nevin Karabela, el-Muhibbi ve "Mâ Yu'avvel Aleyh fi'l-Mızâf ve'l-Muzâf İleyh" Adlı Eseri (Tahkik) (Basılmamış Doktora Tezi), Isparta 2001
- en-Neysaburî, el-Mustedrek ale's-Sahihayn, (Tahkik; Mustafa Abdulkadir Ata, Beyrut 1990
- Seyyid Muhammed Rıza el-Huseynî, Turasuna, (el-Kunye: hakikatuha ve mizatuha ve eseruha fi'l-hadarati ve'l-ulumi'l-islamiyye), sene-4, sy. 4
- Şeyh Mustafa el-Ğalâyînî, Câmîu'd-Durûsi'l-Arabiyye, Menşûratu'l-Mektebeti'l-Asriyye, Beyrut
- ez-Zebîdî , Tâcu'l-Arûs min Cevâhiri'l-Kamus, Daru'l-Fikr, Beyrut, 1994
- ez-Zebîdî, Murtaza el-Huseyni, el-Tekmiletu ve'z-zeylu ve's-sılatu lima fate sahibe'l-kamus mine'l-luga, Kahire, Mecmau'l-Lugati'l-Arabiyye, 1986
- ez-Zemahşerî, Mahmud Ebû 'l-Kasım, Esâsu'l-Belâğa, Dâru Sâdir, Beyrut, 1965.